Atentat

Amélie Nothomb

Amélie Nothomb s-a născut în 1967 la Kobe (Japonia). Copilăria şi adolescenţa ei sînt de fapt o lungă călătorie prin lume, cu opriri mereu provizorii: îşi petrece primii trei ani de viaţă în Japonia, urmează China, SUA, Bangladesh, Birmania, Laos. Adolescentă anorexică, Amélie mărturiseşte că abia la treizeci şi patru de ani a reuşit să se accepte „fizic", vindecîndu-se printr-o bulimie... a cititului şi a scrisului: de zece ani, în fiecare toamnă publică un roman, imediat trecut în fruntea listei de bestselleruri. *Igiena asasinului* (1992), prima ei carte, s-a vîndut în sute de mii de exemplare. I-au urmat *Sabotaj din iubire* (1993), *Combustibilii* (1994), *Catilinarele* (1995), *Peplum* (1996), *Atentat* (1997), *Mercur* (1998), *Uimire şi cutremur* (1999, distins cu Marele Premiu pentru roman decernat de Academia Franceză şi ecranizat de Alain Corneau), *Metafizica tuburilor* (2000), *Cosmetica duşmanului* (2001), *Dicţionar Robert de nume proprii* (2002), *Antichrista* (2003), *Biografia foamei* (2004), *Acid sulfuric* (2005), *Jurnalul Rîndunicii* (2006). Atentat este o meditaţie deosebit de ingenioasă asupra gustului şi a identităţii. Epiphane Otos, monstrul estet, se îndrăgosteşte de superba şi angelica Ethel. Transformîndu-şi urîţenia într-un atu redutabil, Epiphane ajunge, în mod paradoxal, să participe la un concurs de frumuseţe în Japonia, în calitate de membru al juriului, prilej cu care îşi dezvăluie în scrisorile către iubita sa consideraţiile despre frivolitate şi adevărata pornografie, cea a gîndirii rigide şi a prostului gust. Elogiu al genului sublim şi al onestităţii, romanul are un final necruţător, în buna tradiţie Nothomb: protagonistul însuşi este chestionat asupra adevăratelor motive pentru care a reînsufleţit scenariul iubirii imposibile, la care răspunde cu o argumentaţie pe viaţă şi pe moarte.

Cînd m-am văzut prima oară într-o oglindă, am rîs: nu credeam că sînt eu. În prezent, cînd îmi privesc reflexia, rîd: ştiu că sînt eu. Iar atîta hidoşenie are ceva caraghios. Porecla mi-a venit repede. Trebuie să fi avut vreo şase ani cînd un puşti m-a strigat în curte: „Quasimodo! Quasimodo!”.

Cu toate acestea, nici unul dintre ei nu auzise vreodată de Victor Hugo. Dar numele de Quasimodo fusese atît de bine găsit, încît era suficient să-l auzi pentru a-l înţelege.

Nu mi s-a mai spus altfel.

Nimeni nu ar trebui să aibă dreptul să vorbească despre frumuseţe, cu excepţia persoanelor îngrozitor de urîte. Sînt cea mai urîtă persoană pe care am întîlnit-o: aşadar, consider că eu am acest drept. Este un asemenea privilegiu, încît nu îmi regret soarta.

Şi-apoi, există o voluptate în a fi hidos. De pildă, nimeni nu încearcă o plăcere mai mare decît mine plimbîndu-se pe stradă: scrutez chipurile trecătorilor, în căutarea acelei clipe sacre în care voi intra în cîmpul lor vizual – le ador reacţiile, ador teroarea unuia, mutra scîrbită a altuia, îl ador pe cel care-şi întoarce privirea de jenă, ador fascinaţia copilărească a celor care nu mă pot slăbi din ochi.

Aş vrea să le strig: „Şi încă nu-mi vedeţi decît chipul! Dacă mi-aţi putea contempla trupul, să vedeţi atunci cum aţi rămîne cu gura căscată”.

Există ceva prost asimilat în legătură cu frumuseţea: toată lumea este de acord că aspectul exterior are prea puţină importanţă, că sufletul este cel care contează etc. Or, continuăm să ridicăm în slăvi starurile aparenţei şi să condamnăm la uitare moacele de soiul meu.

Cum mai mint oamenii. Mă întreb dacă o fac în mod conştient. Tocmai asta mă enervează: ideea că mint fără să ştie.

Îmi vine să le-o zic în faţă: „N-aveţi decît să faceţi pe puritanii, dacă aşa vă place. Să afirmaţi sus şi tare că nu-i judecaţi pe oameni după chip, dacă asta vă amuză. Dar nu vă lăsaţi traşi pe sfoară!”.

Faţa mea seamănă cu o ureche. Este concavă, cu absurde umflături de cartilaje care, în cel mai bun caz, corespund zonelor unde te-ai aştepta să vezi un nas sau o arcadă, dar care, cel mai

adesea, nu seamănă cu nici un relief facial cunoscut.

În locul ochilor, am două fante flasce cu supurații permanente. Albul globilor mei oculari este injectat de sînge, ca al personajelor negative din literatura maoistă. Plutesc în ei pupile cenuşii, asemenea unor peşti morți.

Claia de păr evocă acele carpete din acrii care par murdare chiar imediat după ce au fost spălate. Mi-aş rade cu siguranță craniul dacă nu ar fi acoperit cu o eczemă.

Dintr-un rest de milă pentru anturajul meu, m-am gîndit să-mi las barbă şi mustață. Am renunțat, căci nu m-ar fi ascuns îndeajuns: într-adevăr, pentru a fi prezentabil, ar fi trebuit să îmi crească barbă chiar şi pe frunte şi pe nas.

Cît despre expresia mea, dacă există vreuna, fac trimitere la Hugo vorbind despre cocoşatul de la Notre-Dame: „Grimasa era chipul său".

Mă numesc Epiphane Otos-Otos ca ascensoarele, dar cu care nu am nimic de-a face. M-am născut de sărbătoarea Regilor Magi: părinții mei nu izbuteau să se hotărască între Gaspard, Melchior şi Baltazar. Au ales aşadar acest prenume pe care îl socoteau suma celor trei.

Astăzi, că sînt adult, oamenii cred că se cuvine să mă respecte. Asta nu-i împiedică să le fie îngrozitor de greu să-mi spună Epiphane[1].

Sînt slab, ceea ce poate fi frumos la un bărbat, dar subțirimea mea e dezagreabilă.

Hristos pe cruce are o anumită alură cu pîntecul scobit şi coastele la vedere. Majoritatea oamenilor descărnați seamănă cu nişte biciclete, ceea ce e chiar drăguț.

Cît despre mine, te-ai gîndi mai degrabă la un pneu spart. La fel cu cîinii Shar Pei, am prea multă piele. Osatura mea sfrijită şi biata mea carne plutesc în interiorul acestui veşmînt caraghios care, prost umplut, nu poate decît să flendure.

Am încercat să port haine strîmte, pentru ca ele să joace rolul la care epiderma mea a renunțat: rezultatul a fost atroce. învelişul

1 Epiphanie: în Franța, sărbătoare catolică celebrată în 6 ianuarie (la noi, Bobotează), denumită şi sărbătoarea Regilor Magi. De aici numele personajului, (n.t.)

meu flasc se încreţea ca o pernă cu cîlţi şi păream în acelaşi timp şubred şi gras.

Mă îmbrac, aşadar, în haine prea largi: în felul acesta, par scheletic, ceea ce nu îmi displace. Oameni bine intenţionaţi vor să mă sfătuiască:

— Ar trebui să mîncaţi mai mult.

— De ce ? Aţi vrea ca urîţenia mea să ocupe mai mult spaţiu?

Căci nu îmi place ca lumea să se ocupe de mine.

Există ceva prost înţeles în legătură cu Quasimodo: cititorii nu pot decît să-l îndrăgească – este atît de oribil, sărmanul, îţi este milă de el, s-a născut victimă.

Cînd se îndrăgosteşte de Esmeralda, îţi vine să-i strigi frumoasei: „Iubeşte-l! Este dezarmant! Nu te opri la aspectul său exterior!”.

Toate astea sînt foarte frumoase, dar de ce ne-am aştepta la mai multă obiectivitate din partea Esmeraldei decît din partea lui Quasimodo? Ce altceva a făcut el decît să se oprească la aspectul exterior al creaturii? Se simte îndreptăţit să ne arate superioritatea frumuseţii interioare în raport cu frumuseţea vizibilă. În cazul acesta, ar trebui să se îndrăgostească de o babă ştirbă: abia atunci ar fi credibil.

Or, aleasa inimii lui este o superbă ţigancă de care e foarte uşor să te îndrăgosteşti. Şi acest cocoşat ar vrea să ne convingă că are sufletul pur?

Eu unul susţin că îl are josnic şi corupt. Ştiu despre ce vorbesc: Quasimodo sînt eu.

Faţa mea a fost cruţată de acnee: aceasta, ca o ploaie de lăcuste, s-a concentrat în partea de sus a spatelui meu.

Aici e miracolul meu, fericirea mea intimă, obiectul neînţelesei şi duioasei mele afecţiuni: port întreaga oroare a lumii pe omoplaţii mei. Nu sînt decît pustule roşii şi galbene. Chiar şi unui orb i s-ar face greaţă dacă le-ar pipăi: contactul granulos şi vîscos este şi mai respingător decît aspectul.

Această plagă a Egiptului s-a năpustit asupra mea pe cînd aveam şaisprezece ani, vîrsta prinţeselor din basme. Dezgustată, mama m-a dus la dermatolog:

— Copilul ăsta are lepră!

— Nu, doamnă, este acnee.

— Nu-i adevărat. Am avut si eu acnee, nu era aşa.

— Aţi avut acnee vulgară. Fiul dumneavoastră este atins de forma cea mai gravă a acestei maladii.

— Va trece cu adolescenţa?

— Nu e sigur. Avem de-a face cu o patologie dintre cele mai misterioase.

— E din cauza alimentaţiei? Copilul ăsta mănîncă prea consistent: prea multă ciocolată.

— E multă vreme de cînd medicina nu mai crede în asemenea baliverne, doamnă.

Înţepată, mama hotărî să se lase condusă de bunul ei simţ pentru a mă îngriji. Mă supuse unui regim fără grăsimi, a cărui singură consecinţă a fost că am slăbit aşa de repede şi de violent, încît pielea mi se desprinse de pe corp pentru ca niciodată să nu se mai sudeze la loc. Din cauza asta semăn cu un Shar Pei.

Acneea mea, care nu rata nici o ocazie, profită de asta pentru a prospera. În limbaj vulcanologic, s-ar putea spune că pustulele mele deveniseră active: cînd le atingeam cu degetele, simţeam sub piele o efervescenţă colcăitoare.

Mama, care mă iubea din ce în ce mai puţin, îi arătă fenomenul dermatologului:

— Şi despre asta ce spuneţi, domnule doctor ? îi aruncă ea cu uimitoarea mîndrie a celor care scot la iveală o aberaţie de care te îndoieşti că ar putea exista.

Ca strivit de o asemenea eroare a naturii, bietul om suspină:

— Doamnă, tot ce putem spera este ca boala să nu se extindă.

Dar, noroc în nenorocirea mea, răul s-a limitat la umeri. Eram fericit: dacă mi-ar fi fost atinsă faţa, n-aş mai fi putut ieşi din casă.

Şi-apoi, cred că în felul acesta efectul este mult mai reuşit. Dacă daunele mi-ar fi atins întregul corp, ar fi fost mai puţin impresionante. În mod asemănător, dacă trupul omenesc ar număra douăzeci şi cinci de sexe în loc de unul, ar pierde mult din puterea sa erotică. Ceea ce fascinează sînt insulińele.

Omoplaţii mei sînt o oază de atrocitate pură. Îi contemplu în oglindă şi spectacolul acesta mă delectează. Trec cu degetele peste ei: voluptatea îmi creşte pe măsură. Pătrund în inima indicibilului: devin receptaculul unei forţe de o mie de ori mai mari decît mine; mă trec fiori de plăcere – ce-ar fi, la dracu', ce-ar fi dacă mîna asta ar fi cea a lui Ethel şi nu a mea?

Bineînțeles, există Ethel. De îndată ce există Quasimodo, există şi Esmeralda. Asta e. Nu e Epiphane fără Ethel.

Jur că nu mi-am spus: „Sînt bărbatul cel mai urît din lume, o s-o iubesc aşadar pe cea mai frumoasă dintre frumoase, ca să rămînem la marii clasici". S-a întîmplat fără voia mea.

Am văzut anunțul în ziar: „Casting: căutăm bărbat hidos pentru un film de artă". îmi plăcuse sobrietatea textului: nu se preciza nici rasa, nici vîrsta. „Hidos", punct. Era cu dedicație. Nici un alt adjectiv în enunț. Aluzia la „filmul de artă" mă făcu sceptic: nu era oare un pleonasm ? O clipă mai tîrziu m-am gîndit că aşa ar fi trebuit să fie, dar că nu era. O mulțime de lungşi scurtmetraje puteau sta mărturie.

M-am dus la locul indicat.

— Nu, domnule. Turnăm un film de artă, nu un horror, îmi aduse la cunoştință o doamnă.

Nu ştiam că aceste castinguri servesc la a insulta oamenii.

— Pentru a vă defula v-ați apucat de meseria asta, doamnă?

M-am apropiat de ea ca să-i sparg mutra. N-am avut timp: garda ei de corp m-a expediat la podea. Mi-am pierdut cunoştința.

O zînă era îngenuncheată lîngă mine şi îmi mîngîia mîna.

— Ticăloşii, v-au desfigurat, murmură ea, cu o voce venită din cer.

Încă amețit, am găsit de cuviință că e cinstit să precizez:

— Nu, domnişoară, eram deja aşa dinainte.

Îi vorbeam fără frică pentru că era creația leşinului meu. Inventasem această frumusețe, asa cum o dovedea înfățişarea ei stranie: capul îi era încins cu un fel de diademă din metal rudimentar, arborînd coarne de taur. în lunga sa tunică neagră şi păgînă, trupul ei era o taină.

Îmi admiram opera. Eu o făurisem, aveam aşadar toate drepturile. Îmi ridicai brațul şi atinsei fața îngerului. Trăsăturile sale nu exprimau nici dezgust, nici milă, nimic altceva decît o imperioasă blîndețe. Coarnele de bour îi exaltau splendoarea.

Cum era creatura mea, i-am poruncit :

— Şi-acum, o să spuneți versurile lui Baudelaire: „Frumoasă sînt şi-ți dau poruncă De dragul meu, frumosul doar să-ți fie drag. Sînt păzitorul înger, şi muza, şi madona".

Surîse. Degetele mele îi atingeau pielea albă de alteță porfiro-

genetă. Era a mea. Cîntam de beatitudine.

Chiar atunci un bărbat strigă :

— Ethel !

Nu era vocea mea.

— Ethel !

Zîna aceasta nu era a mea.

Regizorul de platou o chema să treacă la machiaj. Ethel era juna primă a filmului. Mă săltă cu o forță uimitoare.

— Veniți cu mine. Poate că fata de la machiaj o să vă poată aranja.

Am mers împleticit pînă la studio, sprijinit de umerii îngerului meu păzitor.

— El apare în film? întrebă fata de la machiaj.

— Nu. Cei de la casting l-au tratat ca pe-un cîine. A vrut să riposteze, şi-atunci Gérard i-a stîlcit mutra. Priveşte-i tîmpla.

M-am aşezat în fața oglinzii şi am constatat că marginea frunții mele sîngera: în mod bizar, eram mai puțin urît aşa – sau mai degrabă urîțenia mea părea mai puțin şocantă alături de această rană. Am socotit că sînt în avantaj şi m-am simțit fericit la gîndul că frumoasa mă descoperise în această stare.

Fata de la machiaj aduse alcool de 90 de grade.

— Atenție, trebuie să dezinfectez rana.

O să vă usture.

Am scos un strigăt de durere. Am văzut-o pe Ethel strîngînd din dinți, din empatie cu suferința mea: am simțit o tulburare violentă.

Spălată de sînge, fanta deveni vizibilă: curată ca o branhie, îmi unea sprînceana dreaptă cu părul.

— Asta îmi lipsea, am spus amuzat.

— Sper că veți depune plîngere, se indignă actrița.

— De ce ? Fără acest Gérard, nu v-as fi întîlnit.

Nu luă în seamă această declarație.

— Dacă nu protestați, oamenii aceştia vor continua să creadă că totul le este permis. Marguerite, nu-i pui un plasture?

— Nu, e mai bine ca rana să respire. O să vă dau cu mercurocrom. îmi pare rău, domnule, n-o să arate prea bine.

Acele femei sfinte îmi vorbeau ca şi cum acea dîră roşie avea să fie singura oroare de pe chipul meu. Am binecuvîntat mînia care le orbea.

Marguerite a fost generoasă cu mercurocromul. Nervalian, am murmurat: „Fruntea-mi e roşie încă de-a reginei sărutare...” Mi-am adus aminte că ultimul cuvînt al acestui sonet era „zînă” şi am tăcut, cu spaima absurdă de a-mi dezvălui secretul.

Ethel îmi luă locul pe scaunul de machiaj. Regretai faptul că trupul meu permanent rece nu îi încălzise locul: simt o emoție aproape erotică atunci cînd, în metrou, mă aşez pe locul de pe care tocmai s-a ridicat o femeie şi pe care fesele ei l-au încălzit.

Am simulat starea de şoc.

— Îmi permiteți să rămîn aşezat o clipă? am bolborosit prăbuşindu-mă pe un scaun.

— Bineînțeles, îmi spuse ea cu blîndețe.

— Spuneți-mi Epiphane.

Nu ştiam dacă m-a auzit. Mă scufundai în contemplarea machiajului, care a fost un moment de iubire între cele două femei. Ethel, cu toată încrederea din lume, îşi oferea chipul admirabil lui Marguerite. Aceasta se apleca asupra lui, solemnă, conştientă de importanța darului. Ea îi acorda cu mărinimie atențiile sale geloase, o mîngîia în mii de feluri, unele mai delicate decît altele.

Clipa supremă a fost cea în care pictorul îi spuse pînzei:

— Închide ochii.

Îi cerea, aşadar, să se ofere cu ochii închişi. Actrița se conformă, iar eu i-am descoperit pleoapele minunate. Pe acele două ecrane virgine, artista trasă semne abstracte, dacă nu cumva era vorba despre vreo caligrafie ezoterică.

„Machiajul este un cult al misterului”, m-am gîndit, uluit.

Urmă trecerea rujului peste buze, de o obscenitate atît de radioasă, încît mă mirai că sînt acceptat la un asemenea spectacol. Dacă femeile acestea ar fi fost cinstite, m-ar fi dat afară. De fapt, uitaseră de prezența mea: această omisiune a fost pentru mine favoarea favorurilor – Quasimodo tolerat în inima gineceului.

— Gata, spuse Marguerite la capătul acestui moment de grație.

— E perfect, zîmbi frumoasa, încîntată de imaginea sa din oglindă.

Un mitocan intră şi se înfurie văzînd scena:

— Ce-i asta ? N-ați înțeles nimic! Turnăm un film de artă!

— Machiajul meu e artă, protestă tînăra.

— Ba nu. Ai făcut-o mai frumoasă.

— Nu am făcut-o mai frumoasă, i-am accentuat frumusețea. Dacă voiai o nasoală, nu trebuia s-o alegi pe Ethel.

— N-ai înțeles nimic, mugi tipul.

— Bine. Atunci descurcă-te singur.

Bădăranul, care nu era altul decît regizorul, se apropie de juna primă şi o mînji. Am aflat în ziua aceea că frumusețea era considerată de-acum înainte incompatibilă cu arta.

Îmi iubesc povestea pentru că e ridicolă. Un păduche care se îndrăgosteşte de o făptură de vis e o caricatură. Cel mai bine sau cel mai rău este că ea – cine, ea ? Ei, haideți, ea! – este actriță. Este ceea ce se cheamă a acumula convenții. Esmeralda este țigancă, ceea ce implică, între altele, că este comediantă.

Într-adevăr, o fată de care te îndrăgosteşti devine de îndată, fie că vrea sau nu, o actriță. Chiar dacă, şi mai cu seamă dacă nu-ți împărtăşeşte sentimentele – şi de o mie de ori mai mult dacă nu este la curent cu pasiunea ta.

Acest ultim caz este rar şi sublim. L-am trăit. Atîta vreme cît am avut înțelepciunea să-mi trec sub tăcere nebunia, am cunoscut deliciile iubirii ascetice: eram spectatorul nebănuit al actriței mele care nu a avut niciodată atîta talent ca pentru mine. O vedeam jucînd, fără să ştie, cel mai mare dintre rolurile sale: era cea care inspiră iubirea eternă.

Nimic nu e mai copleşitor ca asceza. Dacă nu aş fi simțit nevoia cea mai primară din cîte există, aceea de a vorbi, n-ar fi fost nici o problemă.

Văzuse în mine martirul urîțeniei, văzusem în ea martira artei: era destul pentru a crea nişte legături.

— Ce dracu' caută ăsta aici ? întrebă realizatorul care tocmai îmi observase prezența.

— S-a prezentat la casting şi ticălosul de Gérard l-a desfigurat, răspunse Ethel sfidătoare.

— Nu l-au luat? Păcat. L-aş fi văzut în rolul îmbălsămătorului.

— Asta-i tot ce te şochează în povestea asta? Şi că i-au stîlcit mutra, ți se pare normal ?

Vorbeau despre mine, sub nasul meu, la persoana a treia. Multă lume comite adesea această impolitețe față de mine: aspectul meu face din mine persoana a treia prin excelență.

— Individul ăsta vrea să joace în filme ?

— Întreabă-l.

— Vreți într-adevăr să jucați în filmul meu?

— Nu.

— Cinematografia nu vă tentează? Mă tenta, şi încă cum! Ce întrebare idioată! Aş fi venit oare dacă nu m-ar fi atras? Dacă n-ar fi fost Ethel acolo, aş fi spus da. Dar ea mă asculta şi voiam să pozez în erou rănit în demnitatea sa. De aceea, răspunsei:

— Nu.

— în cazul acesta, de ce ați venit ?

— Ca să mă uit.

— Bun. Eu nu fac decît asta. Să mergem.

Plecară. Turbam din pricină că nu a insistat mai mult: rolul meu de victimă admirabilă a încetat brusc.

I-am urmat pe platou. Nu întîrziai a mă felicita pentru refuzul meu: cine-ar fi putut crede că cinematografia este o meserie atît de plictisitoare? Vreme de două ceasuri n-am auzit altceva decît vorba „tăiați!". Nu pentru a trece la altă scenă, ci pentru a juca de fiecare dată aceeaşi bucățică de poveste.

Era ucigător. Regizorul, care se numea Pierre, găsea la fiecare secvență defecte pe care părea să fie singurul care le înțelege :

— E prea alert! Sau:

— E prea elaborat!

Ori, cînd îi lipsea inspirația:

— E nul!

Echipa era exasperată. Mă întrebam ce mai aşteptau ca să-l lase baltă.

Totuşi, la început, eram entuziasmat. Studioul reproducea o arenă expresionistă cu umbre pictate şi cadavre în locul spectatorilor. Ethel trebuia să joace rolul principal, pe cel al unui taur nebun care se îndrăgostea de matador şi îşi manifesta sentimentul străpungîndu-i pîntecele cu coarnele.

Găseam această idee magnifică şi plină de înțelesuri: „Căci fiecare om ucide ceea ce iubeşte", a scris Wilde, unul dintre patronii mei spirituali. Aşteptam clipa în care o voi vedea pe frumoasă năpustindu-se, cu coarnele înainte, spre cel care aş fi vrut să fiu şi spintecîndu-l, înălțîndu-l de la pămînt, purtîndu-l în galop deasupra capului. Speram că sîngele victimei va curge pe botul taurului, care îl va linge cu limba.

În mod evident, regizorul nu împărtăşea nici unul dintre punctele mele de vedere estetice. Am aruncat o privire pe scenariul care circula. Ai fi zis că e un proces-verbal pentru uzul vreunui sindicat al veterinarilor.

Am tendința să fiu stupid. Am găsit de cuviință că e oportun să-i aduc la cunoştință lui Pierre opinia mea, între două

„tăiați!". Mă măsură din cap pînă-n picioare şi îşi reluă activitatea fără o vorbă.

În două ore de filmare, n-am avut dreptul decît la o singură frîntură de secvență: un zombi îi deschidea poarta sublimului taur care intra în arenă. Cadrul, care trebuia să dureze patru secunde, nu era cel mai important din film, judecînd după platitudinea ajustărilor sale. Nimeni nu părea să înțeleagă de ce se încăpățîna tiranul să o ia de la capăt.

Nu mai aveam nici o îndoială asupra naturii angelice a lui Ethel: chipul ei nu lăsa niciodată să se bănuiască nici cea mai neînsemnată urmă de agasare sau nerăbdare. În locul acela, nu exista decît o singură persoană care să nu fie în pragul unei crize de nervi: ea.

Regizorul sfirşi prin a exclama:

— Ne oprim ! E inutil să mai insist, azi sînteți cu toții nuli.

Credeam că mulțimea o să-l lapideze. Cît mă înşelam: atitudinea sa odioasă îi aducea respectul cel mai sincer. „Ce artistam auzit pe cineva şoptind.

— Ce cretin, îi spuse juna primă lui Marguerite, care o demachia.

Cele două fete rîseră complice.

— Dacă gîndiți aşa, am intervenit, de ce lucrați cu el?

— Sînteți încă aici ?

— Am asistat la filmare. De ce nu vă dati demisia?

Ea ridică din umeri.

— Un contract e un contract. Obişnuiesc să fiu corectă.

— Şi la început, de ce ați acceptat ?

— Mi-a plăcut sinopsisul. Mă entuziasma ideea de a juca rolul unui taur. M-am săturat de rolurile ridicole de tinere moderne. Pierre este un cineast foarte stimat în cercul lui. Nu mă aşteptam să dau peste o asemenea caricatură.

Îl binecuvîntai din nou pe cel care-mi spărsese mutra. Fără el,

cele două creaturi ar fi fost îndreptățite să mă întrebe de ce nu plec. Statutul meu de victimă a propriului lor călău îmi aducea priviri fermecătoare.

Aş vrea să fiu încă acolo. Se întîmpla acum un an. îmi vine greu să cred: mi s-au întîmplat mai multe lucruri în acest ultim an decît pe parcursul celor douăzeci şi nouă care l-au precedat.

Îmi aduc aminte că am spus:

— Chipul dumneavoastră este un minunat palimpsest: acoperit mai întîi cu fardurile lui Marguerite, apoi de mîzgălelile regizorului. Demachiatul seamănă cu munca unui arheolog.

— Cîtă elocventă si ce sensibilitate, nu prea sîntem obişnuiți pe-aici cu aşa ceva.

Astăzi, cred că îşi bătea joc de mine, dar în beția ce mă cuprinsese, îi credeam cele mai neînsemnate cuvinte. Mă ajuta: nu mi se vorbise niciodată cu atîta blîndețe în toată existența mea. Era ca si cum pentru ea n-ar fi existat această diformitate care mă însoțea de la naştere.

În jurnalul său intim, Baudelaire notează că „voluptatea unică şi supremă a iubirii constă în certitudinea de a provoca durere". Considerasem întotdeauna fraza aceasta o teorie interesantă care mă privea la fel de puțin ca fizica cuantică sau deriva continentelor.

Nu-mi imaginasem niciodată vreo clipă că m-aş putea îndrăgosti. Nici măcar nu mă gîndisem la asta: oare nu era stabilit, încă din preistoria suspinelor, că urîții nu-şi au locul în acest joc?

În seara întîlnirii cu Ethel, cuvintele lui Baudelaire îmi reveniră în minte şi pentru prima oară m-am întrebat dacă nu cumva ele corespundeau unei dorințe ascunse în adînc. Mi-am dat seama atunci de un lucru surprinzător: nu aveam nici cea mai vagă idee despre ceea ce îmi doream. îmi lipseau anii de pregătire mentală, anii pe care adolescenții îi consacră pentru a se modela şi a-şi rumega idealurile în materie de sublim sau de porcării.

Exemplarul meu era virgin. în fond, urîțenia mă conservase într-o prospețime extremă: trebuia să inventez totul. Nu mai aveam douăzeci şi nouă de ani, ci unsprezece.

M-am pus pe treabă cu ardoarea neofitului. Am consultat numeroase surse: enciclopedia, sexul meu, Sade, dicționarul medical, Mănăstirea din Parma, filmele porno, dentiția mea, Hyeronimus Bosch, Pierre Louys, mica publicitate, liniile din palmă.

M-am gîndit la Bataille: „Erotismul este aprobarea vieții, chiar şi în moarte”. Trebuia să fie ceva adevărat în asta, dar ce? Am încercat să demonstrez în scris, ca la matematică. Rezultatul a fost de o incontestabilă eleganță.

Cum aceste activități nu m-au lămurit, am luat decizia de a mă scufunda în adîncul propriilor amintiri. M-am întins pe podea, cu brațele şi picioarele în cruce, cu ochii închişi, şi am coborît în mine însumi. Pleoapele serveau de ecran cinematografic. Se proiectară imagini atît de ridicole, încît m-am simțit tentat să întrerup de îndată experimentul.

M-am simțit mai confortabil gîndindu-mă că erotismul este în mod necesar grotesc: nu există dorință fără transgresiune – şi ce transgresiune poate fi mai delectabilă decît cea a bunului gust?

Am continuat să-mi privesc filmul interior, încetul cu încetul, am avut impresia că recunosc secvența. Se vedeau romani la jocurile din arenă, primii creştini azvîrliți drept hrană leilor. În curînd am avut certitudinea că nu am extras aceste motive din vreo tîmpenie hollywoodiană, ci că realmente le-am creat eu însumi. Cînd? Trebuie să fi fost cu multă vreme în urmă: culorile aveau prospețimea copilăriei.

Memoria se abătu asupra mea ca un trăsnet: aveam unsprezece ani. Culcat în patul meu, mă hrăneam cu Quo vadis?, lectură de mare spectacol. Era grozav. Tînăra şi frumoasa Lygia, prințesa creştină, vîndută unui tînăr, frumos, brutal şi prost patrician roman care şi-o dorea sclavă. Dar latinul ăsta imbecil se înamora de fecioară şi prefera s-o cucerească, decît să o violeze. Fără să mai punem la socoteală prozelitismul natural al fecioarelor creştine:

„Vinicius (aşa se numea tîmpitul de roman), voi fi a ta doar dacă te converteşti la religia mea!”.

Atunci Nero, în fantezia sa rafinată, dădea foc Romei ca să scrie un poem. După aceea, îi desemna pe creştini vinovați şi îi persecuta în masă, spre desfătarea poporului: a fost un împărat care avea simțul politicului.

După pagini şi pagini de crucificări şi de ospețe ale leilor, avea loc scena culminantă. Nero, acest abil juisor, păstrase ce e mai bun pentru final: un taur nebun şi furios năvălea în arenă, purtînd-o legată pe spinare pe tînăra Lygia, goală, cu pletele răvăşite. Excelentă idee, să-i dai unui taur turbat o frumoasă prințesă creştină, virgină pînă-n

dinți.

Frînghiile cu care fusese legată de animal nu erau prea strînse, în aşa fel încît, mai devreme sau mai tîrziu, acesta reuşea s-o dea jos de pe trupul său şi s-o calce în picioare, s-o spintece sau să-i facă tot ce obişnuiesc să facă taurii fecioarelor dezbrăcate.

Eram în extaz la gîndul a ceea ce urma să se petreacă. Şi chiar în acest moment, scriitorul polonez cu nume imposibil de pronunțat strica scena cea mai bine pregătită din istoria dorinței: Vinicius, tîmpitul amorez roman, sărea în arenă şi nu dădea ascultare decît curajului său, care pierdea astfel o uriaşă ocazie de a rămîne ascuns. îşi încheia socotelile cu taurul ca şi cum ar fi fost vorba de un caniş, o salva pe Lygia în aclamațiile mulțimii şi se convertea la creştinism.

Cei unsprezece ani ai mei în plină erecție se arătară indignați. Am aruncat pe jos cartea asta necinstită şi, pradă unei disperări furibunde, mi-am tras perna peste cap.

Miracolul se produse. Geniul copilăriei anulă aceste peripeții idioate şi mă metamorfoză în taur furios năvălind cu avînt în arenă.

Lygia goală îmi este prinsă de spate. îi simt fesele virginale şi şalele de arhanghel. Contactul acesta mă înnebuneşte, încep să azvîrl din picioare, să fac salturi, să alerg. Din pricina mişcărilor, trupul Lygiei se răsuceşte la o sută optzeci de grade. Sînii ei ascuțiți se lipesc de omoplații mei, pîntecele şi sexul ei sînt țintuite pe şira arcuită a spinării mele. Sînt un taur şi toate astea îmi tulbură creierul, întărîtat, hotărăsc că această creatură va cădea de pe mine.

Sînt tot numai sărituri şi salturi, mă cabrez, mă zbat. Frînghiile slăbesc, Lygia se prelinge, nu mai e prinsă de mine decît de un picior. Galopez tîrînd-o pe pămînt ca pe cadavrul în care se va transforma în curînd. Picioarele ei depărtate dezvăluie mulțimii o virginitate care nu va mai dura mult. Prințesa suferă din pricina acestei indecențe, iar eu sînt mulțumit. Te doare, Lygia? E bine – şi asta nu e nimic în comparație cu ce te aşteaptă. Asta te va învăța minte să mai fii o fecioară creştină dezbrăcată, într-un roman polonez pentru adolescenți.

Cu o ultimă şi atletică zvîrlitură de picior, reuşesc să o desprind de mine pe tînăra care efectuează un zbor razant si se prăbuşeşte zece metri mai încolo. Poporul roman nu mai respiră. Mă apropii de pradă şi îi contemplu fundul drăgălaş. O întorc cu copita şi ador spaima care țîşneşte din ochii ei frumoşi, ador freamătul sinilor

săi neatinsi.

Cel mai grav, Lygia, este faptul că accepți. Iar în această privință toată lumea este de acord: în ce-ar consta interesul de a fi o tînără fecioară creştină, dacă nu în faptul de a fi străpunsă de un taur mînios? Ar însemna să te insult logodindu-te cu acest ginere ideal, convertit prin grija ta. Imaginează-ți platitudinea mariajului vostru alb, severitatea grotescă a chipului său cînd te va poseda.

Nu. Tu nu eşti pentru el, arăți prea bine. Tu eşti pentru mine. Cu sau fără ştirea ta, ai făcut-o anume: de ce să te fi păstrat cu atîta grijă şi cu atîtea eforturi dacă nu pentru a fi devastată? Există o lege în univers: tot ceea ce este prea pur trebuie murdărit, tot ceea ce este sfînt trebuie profanat. Pune-te în locul profanatorului: ce interes ar avea să profaneze ceea ce nu este sfînt? Cu siguranță că la asta te-ai gîndit păstrîndu-te atît de curată.

Nu există creştin mai bun decît o fecioară martiră, nu există ceva mai păgîn decît un taur furios: de asta e aşa de mulțumit poporul. A meritat nu banii, pentru că spectacolul este gratuit, ci ura sa, propensiunea sa naturală de a detesta crinii şi salamandrele.

După Homer, fruntea taurului este simbolul prostiei. Are dreptate. îmi place să fiu taur pentru că îmi place să fiu prost. Şi, în virtutea prostiei mele, ei mi te oferă cu atîta bucurie: dacă aş fi fost vulpea cea sireată, nu mi s-ar fi oferit un asemenea dar. Vezi tu, e bine să fii prost.

Nu mai e vreme să-ți fie frică, este vremea să te doară. îmi împlînt coarnele în pîntecele tău neted: e o senzație fabuloasă. Cînd te agăț, te înalț deasupra capului. Oamenii urlă, iar tu țipi. Sînt eroul zilei. Mă preumblu cu tine drept pălărie: în stînga mea, picioarele tale, în dreapta, brațele, obrazul palid, pletele care mătură pămîntul. Foarte mîndru de mine, fac un tur de pistă pentru a primi aplauzele publicului. Cînd beției mele nu îi mai este suficient acest amuzament, trec la lucruri serioase. Coarnele mele sînt în tine, dar nu te-au străpuns: mă cabrez de mai multe ori pentru ca tu să te înfigi mai bine în ele.

De fiecare dată cînd ating din nou pămîntul, mă simt tot mai departe în tine. Se întîmplă în sfîrşit ceea ce trebuia să se întîmple: un pîrîit, şi coarnele mele ți-au străbătut pîntecele, îți ies prin spate şi şale, vîrfurile lor sînt afară. Oamenii le văd şi mă aclamă şi mai abitir. Sînt mulțumit.

Încep să sar ca un nebun pentru a-mi manifesta triumful. Sîngele tău mi se prelinge acum pe frunte şi pe grumaz. Ajunge la nări, mirosul lui mă înnebuneşte. Curge pînă la gură, îl ling, are gustul vinului nou, mă îmbată. Te aud gemînd şi îmi place.

Pe măsură ce mă mişc, un văl roşu îmi acoperă ochii: sîngele tău mă orbeşte. Nu mai văd nimic şi asta mă enervează: alerg fără să ştiu încotro, mă izbesc de mai multe ori de zidurile arenei, iar asta probabil că îți provoacă durere. Sătul de luptă, îmi aplec capul înspre pămînt: cazi din coarne de-a lungul capului meu, pielea ta îmi şterge ochii şi îmi redă vederea.

Eşti culcată pe jos, încă respiri. Îți contemplu pîntecele sfîrtecat prin grija mea: este magnific. Fața ta lividă are o expresie exaltată, aproape de zîmbet: ştiam că-ți place asta, Lygia, Lygia mea, acum eşti cu adevărat a mea.

Şi cum eşti a mea, fac cu tine ce poftesc. Îți beau sîngele călduț din pîntece, demonstrînd astfel că taurii încetează să mai fie vegetarieni în fața fecioarelor.

Apoi, în aclamațiile poporului Romei, te calc în picioare pînă cînd trupul îți devine de nerecunoscut. Este o defulare de un mare rafinament. Îți las chipul intact pentru ca expresia lui să rămînă lizibilă: pentru că ceea ce mă interesează este ce-ți face sufletul. Nu există sadism la bravii materialişti, nu există aşa ceva decît la ultraspiritualiştii de soiul meu. E nevoie de spirit ca să fii călău.

Tabloul este admirabil: terciul acesta inform care este trupul tău, care seamănă de-acum cu un fruct făcut zob, iar la capătul acestui terci, gîtul perfect şi chipul tău fără seamăn de grațios. Ochii tăi sorb cerul, dacă nu cumva e tocmai pe dos. Niciodată nu ai fost mai frumoasă: devastîndu-ți trupul cu copitele, am făcut ca toată splendoarea ta să urce spre cap, ca şi cum ar fi fost vorba de un tub de pastă de dinți.

În felul acesta, grație mie, ți-a fost dat să fii perfect idealizată. îmi apropii urechea de taur de gura ta şi îți pîndesc ultimul suspin. îl aud, e mai delicat ca o muzică de cameră şi chiar în aceeaşi clipă, tu şi eu murim de plăcere.

„Cine vrea să devină înger devine animal.” Eu am făcut pe fiara şi în felul acesta am cunoscut voluptatea îngerului.

Între timp, am unsprezece ani, dau la o parte perna pe care mi-am îngrămădit-o pe țeastă şi mă ridic, gîfîind de plăcere. Creierul

meu a fost spulberat asemenea unui imobil sub efectul unei explozii nucleare. Mi-a făcut atîta plăcere, încît cu siguranță că am devenit frumos: dau fuga să verific această convingere în oglindă.

Îmi privesc reflexia şi izbucnesc în rîs: n-am fost niciodată mai urît.

Să-mi mai vorbească vreodată cineva despre frumusețea interioară a lui Quasimodo!

Aveam din nou douăzeci şi nouă de ani. Mi-am dat seama că rolul adolescenței fusese jucat de copilărie : la vîrsta de treisprezece ani, am pus lacăt sexului. De atunci, nu a mai fost vorba despre el. De ce? Nu ştiu prea bine. De bună seamă că fizicul meu a jucat un rol covîrşitor în această cenzură.

E în acelaşi timp uşor şi greu de înțeles. Am cunoscut o mulțime de oameni îngrozitori care aveau viață sexuală: se culcau cu femei urîte sau mergeau la tîrfe.

Problema, cu mine, este că am simțit de timpuriu o atracție exclusivă pentru frumusețile pure. Din această pricină cred că la vîrsta de treisprezece ani mi-am repudiat sexul: luciditatea se năpustise brutal asupra mea. Cu fecioarele serafice, nu aveam nici o şansă.

La şaisprezece ani, acneea se abătu asupra omoplaților mei ca o confirmare teologică: eram rebutul creați unii. După aceea, pielea mea începu să spînzure, iar eu am intrat în faza comică a urîțeniei mele, care devenise prea ridicolă pentru a fi respectabilă.

De atunci, sexualitatea mea nu se mai exprimă decît prin două activități: masturbarea şi groaza. Onanismul corespundea laturii mistice şi tenebroase a personalității mele. În schimb, atunci cînd aveam nevoie de emoții erotice mai sociale, mă plimbam pe stradă şi observam reacțiile oamenilor care dădeau cu ochii de mine: le ofeream cu toată obscenitatea urîțenia mea, făceam din ea un limbaj. Privirile dezgustate ale trecătorilor îmi dădeau iluzia unui contact, imponderabila senzație a atingerii.

Cel mai mult rîvneam la năuceala fetelor tinere. Dar era anevoie să intri în cîmpul lor vizual: cele mai multe dintre ele nu contemplau decît propria lor reflexie în vitrine.

Altele preferau să-şi admire imaginea în ochii oamenilor: cu acestea, trăiam clipe glorioase. Privirile lor distrate îmi căutau pupilele pentru a se venera şi tresăreau de spaimă cînd le apărea infamia oglinzii. Mă treceau fiori de plăcere.

Perplexitatea mea nu cunoscu limite în urmă cu un an, cînd Ethel avu pentru mine ochi prietenoşi şi goliți de refuzul cu care mă obişnuisem. Era ca şi cum nu şi-ar fi dat seama de scandalul pe care-l încarnam.

De n-ar fi fost „decît" sublimă, şi ar fi fost suficient ca s-o iubesc, căci nici o frumuseţe nu îmi plăcuse în asemenea măsură. Dar se adăuga la asta miracolul orbirii sale, care mă făcu nebun după ea în ultimul hal.

Reminiscența orgasmului meu copilăresc sfîrşi prin a-mi tulbura rațiunea: taurul pe care Ethel se presupunea că îl interpretează în film era fără nici o umbră de îndoială simbolul destinului nostru comun.

Nu mi-a fost greu să cîştig prietenia actriței. Nimic nu-i părea bizar: nici înfățişarea mea, nici prezența mea recurentă pe platourile de filmare, nici întrebările pe care i le puneam. Căci ar fi putut totuşi să se simtă jignită de indiscreția mea.

— Eşti îndrăgostită acum?

— Nu.

— De ce?

— Nu mă atrage nimeni.

— Îți lipseşte ?

— Nu. Dragostea nu înseamnă decît necazuri.

Regretam tutuiala pe care mi-o propusese foarte rapid şi care constituie o regulă în lumea spectacolului.

— Ai avut necazuri cu bărbații, în trecut?

— Multe. Iar cînd nu aveam necazuri cu ei, mă plictiseam, ceea ce nu e deloc mai bine.

— Într-adevăr, am spus pe un ton blazat, chiar dacă nu cunoscusem vreodată nici plictisul, nici necazurile despre care vorbea.

— Dar tu eşti îndrăgostit?

Nu era nicidecum conştientă de absurditatea sa. Ca şi cum l-ar fi întrebat pe un paraplegic dacă dansează tango.

— În ce mă priveşte, calm pe toată linia, am răspuns cu indiferență.

Într-o zi, nu m-am putut abține să nu-i pun întrebarea care mă obseda:

— De ce eşti aşa de drăguță cu mine?

— Pentru că sînt o fată drăguță, spuse cu seninătate.

Acesta era adevărul şi nu mă satisfăcea deloc. Cum să ai cel mai mic ascendent asupra bunătății? Cum să o provoci?

Cel mai adesea, îi vorbeam despre lucruri care nu mă interesau absolut deloc. Scopul jocului era să o privesc, ceea ce constituia ocupația cea mai încîntătoare de care am avut parte în viața mea. Cea mai remarcabilă dintre drăgălăşeniile sale era că se lăsa contemplată şi chiar complimentată: foarte generos din partea ei.

— Cît eşti de frumoasă! nu mă puteam abține să-i spun din cînd în cînd.

Zîmbea, ca şi cum i-ar fi făcut plăcere.

Această reacție mă tulbură atît de mult, încît m-am simțit îndreptățit să spun la fel şi altor femei frumoase. Demers care îmi aduse grimase indignate, mutre încurcate sau vorbe de genul „Ce tîmpit e tipul ăsta!”.

Pe una dintre cele care mă repezise, o întrebai:

— V-am vorbit civilizat, fără urmă de obscenitate, fără gînduri necurate. De ce mă agresați?

— De parcă n-ați şti!

— Pentru că sînt urît? Şi de ce m-ar împiedica urîțenia să am bun-gust?

— Nicidecum, nu pentru că sînteți nasol.

— Atunci de ce?

— Să-i spui unei femei că e frumoasă e ca şi cum i-ai spune că e proastă.

Rămăsei o clipă cu gura căscată înainte de a răspunde:

— Aşadar e adevărat că sînteți proastă si o confirmați.

M-am ales cu o palmă.

Mi-am deschis sufletul față de Ethel:

— Dacă te tratez ca pe o frumusețe, te simți ca o idioată?

— Nu. De ce?

Îi relatai cum îmi primesc complimentele celelalte fete. Rîse, apoi comentă:

— Ştii, nu sînt singurele proaste. Aud tot timpul, din partea unor fete mai degrabă dizgrațioase: „Nu e destul să fii frumoasă!”. Or, eu nu m-am purtat niciodată ca şi cînd ar fi destul să fii frumoasă – în vreme ce ele se purtau ca şi cînd le era destul că sînt urîte.

— Atitudinea lor este cel puțin explicabilă: sînt geloase.

— E şi asta. Dar fondul problemei este mai grav: adevărul e că

frumusețea nu este iubită.

— Eu, unul, iubesc frumusețea.

— Tu eşti special.

— Toată lumea iubeşte frumusețea.

— Te asigur că nu-i adevărat, începui să mă enervez:

— Doar n-o să-mi spui totuşi că ai fi preferat să fii nasoală!

— Calmează-te. Nu, n-o să-ți spun asta. E greu de înțeles şi încă şi mai delicat e să explici. Pot doar să jur că am trăit o sută de situații care mi-au demonstrat: frumusețea nu este iubită.

— Şi urîțenia crezi că este iubită? o întrebai cu mînie.

— N-am spus niciodată aşa ceva. Nu, cred că oamenii iubesc ceea ce nu e nici frumos, nici urît.

Nu mai reuşeam să asist la turnarea filmului, într-atît era de enervant. Biata Ethel, maimuțărită de imbecilul acela de regizor, primind drept indicație să-l atingă pe matador cu coarnele, cînd ar fi trebuit să-l străpungă – nu, era mai mult decît puteam suporta.

Din două în două zile, veneam s-o aştept pe juna primă la ieşirea de pe platouri. De fiecare dată, mă întîmpina cu un zîmbet:

— Epiphane ! Eşti aici.

Părea încîntată, iar eu eram pe cale să leşin de bucurie. Ne duceam să bem ceva. îmi povestea noile psihoze ale lui Pierre şi evoluția lungmetrajului. Conchidea mereu la fel:

— O să fie cel mai mare ghiveci din istoria cinematografiei.

Pe la opt, o conduceam acasă la ea. Aş fi vrut să ramînem împreună mai multă vreme, dar nu voiam să am aerul că vreau să o seduc.

— Ştii că înainte de tine nu-mi spunea nimeni Epiphane?

— Cum ți se spunea ?

— Quasimodo.

— De ce? Eşti cocoşat, eşti clopotar?

— Nu. Sînt urît.

Rîse cu o sinceritate care m-a încîntat. Nu încercă să nege prosteşte: „Nu, nu eşti urît” – asta m-ar fi făcut să sar în sus. Apoi spuse:

— Îmi place numele tău. îți seamănă.

— E la fel de urît?

— Nu. E ciudat.

— Eu sînt ciudat? În ce fel?

Îşi luă un răgaz înainte de a răspunde:

— Nu spui niciodată lucruri care rănesc sau idioţenii.

— Şi asta e ciudat?

— E foarte ciudat.

Îmi venea să-i sărut picioarele. Nu mi s-a spus niciodată ceva care să-mi facă atîta plăcere. Noaptea, în patul meu, am băgat de seamă că frîntura asta de conversaţie îmi revenea mereu în minte. Ca o muzică adorată, o programasem la nesfîrsit.

„Frumosul este întotdeauna bizar", spune Baudelaire. Fireşte, logica nu-mi dădea dreptul să inversez fraza: ceea ce este bizar nu este întotdeauna frumos. Dar simplul fapt că eram asociat cu principala trăsătură a frumuseţii, adică ciudăţenia, mă purta pe culmile exaltării.

Am avut parte de prima mea insomnie din exces de dragoste.

Era pe vremea cînd terminam de risipit moştenirea mea greacă. Avusesem un unchi care nu era mai grec decît dumneavoastră şi decît mine, dar care strînsese o avere considerabilă în obscure împrejurări elenice. La moartea sa, o cascadă de drahme se revărsă asupra mea. în ciuda taxelor pe care a trebuit să le plătesc, îmi rămase destul cît să mă scape de griji pentru cîteva anotimpuri.

Cînd am primit banii aceştia pe nepusă masă, prima tentaţie a fost chirurgia estetică. Ar fi însemnat să-mi pierd toţi banii dintr-un foc, desigur; doar că era suficientă o privire fugară în oglindă ca să înţeleg că n-ar fi fost o extravaganţă.

Interveni Virgiliu: *Timeo Danaos et dona ferentes*[1]. Trebuia să recunosc că originea grecească a acestei mane cereşti o făcea suspectă: fără îndoială că era cazul să văd în ea un avertisment al zeilor din Olimp.

M-am contemplat în pielea goală în oglinda cea mare. Problema era cît se poate de limpede: nu exista nimic care să nu necesite schimbări. Un chip normal în vîrful acestui trup monstruos ar fi fost deplasat şi ar fi exagerat impactul său teratogen. În virtutea unei logici identice, o anatomie armonioasă mi-ar fi făcut chipul şi mai imund. Urîţenia mea, oricît de ieşită din comun ar fi fost, era distribuită oarecum echilibrat.

Pe scurt, operaţia trebuia să fie totală sau să nu fie deloc. Or, în zadar te urăşti din cap pînă-n picioare, că tot eziţi înainte de a renunţa

1 Mă tem de greci chiar cînd fac daruri (lat.)

la întregul tău înveliş. Locuisem totuşi în această piele vreme de douăzeci şi nouă de ani: asta crease legături între ea şi mine. Dacă nu-mi mai rămîne nimic de la origine, acest trup ar mai putea fi oare considerat ca fiind al meu? Escamotarea celor mai neînsemnate pliuri n-ar echivala oare cu moartea mea?

Nu vedeam în asta o problemă de morală, ci una metafizică: pînă la ce nivel de metamorfoză rămîi tu însuţi? Singura certitudine pe care o avem vizavi de moarte este dispariţia învelişului carnal. Probabil că lucrurile stau la fel, indiferent dacă se ocupă de asta bisturiul sau viermii.

Era un risc afurisit. Şi dacă mi-aş fi dat seama, a doua zi după operaţie, că, renunţînd la trupul meu, l-am asasinat pe Epiphane Otos? Spiritualistul care mă încăpăţînam să fiu se temea că va avea de înfruntat o probă atît de elocventă a supremaţiei materiei asupra spiritului.

La aceste temeri ontologice se adăugau consideraţii triviale: aveam propriile obiceiuri. Urîţenia mea era confortabilă ca o pereche de papuci, şi asta pentru simplul motiv că ea se mulase pe sufletul meu aşa cum pantofii se mulează pe picioare. Revii mereu la vechile încălţări, chiar dacă s-au urîţit, pentru că te simţi mai bine în ele.

Aici se oprea metafora mea cizmărească, pentru că dacă putem să ne păstrăm vechii pantofi uzaţi ascunzîndu-i în fundul unui dulap, nu putem să ne conservăm fosta înfăţişare într-o debara. Şi dacă sufletul meu ar fi prost încălţat pînă la moarte?

În plus, exista în mine o oarecare fatalitate care mă reţinea, doar dacă nu cumva era lene deghizată. Era ceva înrudit atît cu deznădejdea, cît şi cu dezinvoltura: „Dizgraţia aceasta este destinul meu. Este aşadar ineluctabilă: trebuie să te supui voinţei zeilor. Din moment ce nu voi putea scăpa cu nici un chip, e mai bine să-mi îndrept oribilii mei umeri şi să trăiesc în nonşalanţa acceptării”.

Astfel că am renunţat la operaţia plastică. Bieţii chirurgi nu ştiu ce au pierdut. Nu am regretat niciodată această hotărîre. Economia pe care o făcusem mi-a permis să nu lucrez cîţiva ani buni.

Într-o zi, Ethel m-a întrebat care era ocupaţia mea. Fără să mă gîndesc, am răspuns că eram în căutarea unei slujbe.

La scurtă vreme după aceea, am băgat de seamă că moştenirea era pe sfîrşite şi că într-adevăr aş avea nevoie în curînd de un loc de muncă.

Care? Aceasta era întrebarea. Nu aveam nici o pregătire, nici o calitate, nici un talent. Nu aveam altă ambiție decît cea amoroasă. Nu făceam parte dintre oamenii care au nevoie de o slujbă ca să se simtă echilibrați: trîndăvia îmi venea ca o mănuşă.

După liceu, frecventasem pasager cursuri de nu-ştiu-ce: nu mint, nu am înțeles niciodată despre ce vorbeau profesorii. Mai grav: oricare ar fi fost titlul cursului, aveam impresia că aud acelaşi bla bla. O ştiință atît de nediferentiată îmi păru suspectă şi mai cu seamă plicticoasă: mă saturai repede, aşa cum te saturi de mere pădurețe.

Apoi a venit moştenirea de la unchiul meu. Mă instalai într-o prodigioasă inacțiune. Lectura şi cinematograful constituiau principalele activități ale programului meu. Dacă ar fi fost nevoie să-mi concep acel document de autopromovare care poartă numele pompos de curriculum vitae, ar fi fost foarte scurt:

Epiphane Otos

născut în 1967

experiență: lectură, săli întunecate.

Cu siguranță că angajatorii vor da năvală! Mai ales cînd o să-mi vadă mutra.

Aveam noroc: vremurile erau făcute pentru cei buni de nimic, de teapa mea. Supradotații înarmați cu diplome stîrneau spaimă; truditorii care acumulaseră experiență profesională erau de-a dreptul indezirabili. Pe cînd eu aveam un cazier universitar virgin şi o minunată lipsă de antecedente în domeniul muncii: aveau, prin urmare, dreptul să mă plătească prost.

Într-adevăr, toate porțile mi-ar fi fost deschise dacă n-as fi fost asa de urît.

Am avut un interviu de angajare într-o mare societate financiară. Postul pentru care mă prezentasem era cel de curier: trebuia să parcurgi imobilul de jos pînă sus, de-a lungul şi de-a latul, cu un cărucior plin cu scrisori şi s-o dai pe fiecare celui în drept. Eram singurul care venise să-şi ofere serviciile pentru această sarcină pe cît de nobilă, pe atît de strălucită; mi-a fost, cu toate acestea, refuzată.

Am avut îndrăzneala să-i întreb de ce nu mă vor.

— Credem că nu sînteți calificat pentru post, îmi răspunseră.

— Nu cere nici o calificare.

— Nu ne putem permite să angajăm pe cineva care nu-şi va putea îndeplini sarcinile.

— Şi ce anume vă face să credeţi că eu nu voi fi în stare să le îndeplinesc?

Tăcere stînjenitoare. Unul dintre ei găsi de cuviinţă să spună:

— Aveţi douăzeci şi nouă de ani şi nu aveţi nici o calificare profesională.

— Cu atît mai bine pentru dumneavoastră: asta vă va permite să mă plătiţi mai puţin.

— Nu asta e problema; vi se pare normal ca la vîrsta dumneavoastră să nu fi lucrat niciodată ?

Nu voiam să vorbesc despre moştenire.

— Mă ocupam de bătrîna mea mamă (minciună: murise cu zece ani în urmă). Care-i problema?

— Veţi fi cu siguranţă mai greu de format decît cineva care a început de tînăr.

Am izbucnit în rîs:

— Ce fel de formare? Este vorba despre a distribui corespondenţă, nu-i aşa?

— De ce vreţi slujba asta, domnule Otos?

— Pentru că trebuie să-mi cîştig existenţa.

— Trebuie să înţelegeţi că nu putem angaja pe cineva al cărui scop declarat este acela de a-şi cîştiga existenţa. Avem nevoie de oameni care să aibă un ideal.

— E nevoie de un ideal ca să distribui corespondenţa?

— Nu ne place cinismul, domnule Otos.

— Cinici sînteti dumneavoastră. Îmi refuzaţi o slujbă sub pretextul cel mai neverosimil. Măcar dacă mi-aţi spune adevăratul motiv.

— Şi care ar fi, după dumneavoastră, adevăratul motiv? mă întrebă unul dintre ei pe un ton didactic.

— E în afara oricărei discuţii ca eu să îmi fac autocritica. Vreau ca unul dintre dumneavoastră să aibă curajul de a-mi vorbi sincer şi de a-mi spune motivul acestui refuz. Tăcere.

— Sînteţi conştienţi că, nerăspunzîndu-mi nimic, sînteţi de o remarcabilă cruzime? Dacă nu îndrăzniţi nici măcar să-mi numiţi problema, înseamnă că recunoaşteţi cît este de gravă.

— Despre ce problemă vorbiţi, domnule ?

— Dacă vă prefaceţi că nu vedeţi, e şi mai rău.

Tăcere.

— Lăsați-mă să ghicesc. Dacă vă scapă cuvîntul, aş avea dreptul să mă adresez justiției, aşa să fie? De asta tăceți?

— Nu înțelegem despre ce vorbiți, domnule.

— Îmi şi imaginez scandalul: „Candidatură respinsă din pricina fizicului ingrat".

— Dumneavoastră ați spus-o. Noi nu am spus nimic.

M-am ridicat să plec. Cînd să ies, m-am întors pentru o mică răzbunare:

— De fapt, Otos nu vă spune nimic?

— Ascensoarele?

— Da.

— Sînteți rude ?

— Da, am mințit. Şi e nostim. Ascensoarele din clădirea aceasta sînt fabricate de Otos.

Am zîmbit şi am plecat. Speram din toată inima că în viitor nu vor mai lua liftul fără teama vreunei răzbunări tehnologice puse la cale de ruda mea ofensată.

După care îmi veni o idee genială. Fizicul meu şi cu mine aveam nişte socoteli de încheiat: îmi fusese ghiuleaua de la picior vreme de douăzeci şi nouă de ani, îmi datora ceva în compensație.

Proiectul meu era cu atît mai formidabil, cu cît necesita cooperarea iubitei mele. I l-am expus.

— Eşti nebun, îmi spuse.

— Poate. Dar nu crezi c-ar fi moral?

— Scopul tău este să fii moral sau să ai o slujbă?

— Nu au fost niciodată atît de conciliabile, din punctul meu de vedere. Doar că, dacă nu mă ajuți, n-am nici o şansă.

— Mai sînt şi alte fete frumoase pe pămînt.

— De ce ai refuza ?

— Detest lumea manechinelor.

— Un motiv în plus ca să colaborezi. Sfîrşi prin a accepta.

Cîteva zile mai tîrziu, Ethel si cu mine stăteam în sala de aşteptare a agenției Prosélyte. În jurul nostru şedeau creaturi cu picioare lungi şi privirea goală. Sărea în ochi că „a mea" era cea mai frumoasă: la cererea mea, ea purta ca pe o diademă coarnele de taur care îmi pecetluiseră pasiunea. Zîmbea, ceea ce ar fi fost suficient pentru a o deosebi de toate celelalte care aşteptau – dacă n-ar fi existat o diferență şi mai gravă încă: era singura care exista.

Prosélyte era cea mai bine cotată agenție de manechine din lume: ea era cea care recrutase top modelele cele mai mediatizate din ultimii cinci ani – Francesca Vernienko, Melba Momotaro, Antigone Spring, Amy Mac Donaldova.

Nu exista vreun oraş mare al universului civilizat care să nu-şi fi avut sucursala Prosélyte: în felul acesta, fetele din cele mai neînsemnate sate puteau, dacă nu să-şi încerce norocul, măcar să viseze.

Tinerele aşezate în jurul nostru în sala de aşteptare nu erau urîte. într-adevăr, ceea ce mă izbi la ele fu asemănarea lor: nu era vorba neapărat de o similitudine fizică, – ci despre o identitate de expresie. Aveau cu toatele aerul că-şi petrecuseră viața plictisindu-se, şi probabil că exact aşa stăteau lucrurile.

Ethel le depăşea. Chiar şi numai din unghiul strict al frumuseții canonice, le surclasa. Nu m-aş hazarda să detaliez celelalte calități superioare ale fetei. Le-aş putea rezuma într-o frază: Ethel nu părea să aibă nici cea mai mică ambiție de a fi recrutată de Prosélyte.

Oamenii de la agenție trebuie să fi observat lucrul acesta, căci a fost prima convocată: nu voiau s-o lase să-şi ia tălpăşița.

Nimeni nu se îndoia de calitatea mea de agent, aşa că mi se permise să o însoțesc în biroul celor responsabili.

Se aflau acolo doi bărbați şi o femeie. O priviră mai întîi în amănunțime din cap pînă-n picioare: păreau atît de consternați, de parcă ar fi avut în față un caltaboş.

— Nu eşti foarte înaltă, se fandosi una dintre cele trei brute.

Mă întrebai cu ce drept o tutuiau.

— Un metru şaptezeci şi trei, răspunse frumusețea.

— Limita, spuse femeia. Din fericire, esti foarte subțire.

Urmă o listă de întrebări despre greutate, măsuri: toate astea îmi păreau atît de pornografice, încît mi-am acoperit urechile cu pleoape imaginare. Aş fi fost dezgustat să descopăr, în prezența acestor trei măcelari, care era circumferința pieptului iubitei mele. Ea însăşi habar n-avea.

— Şi cînd îți cumperi sutiene, cum te descurci?

— Nu port.

Se apropiara să o măsoare cu un metru de croitorie. Fierbeam de mînie să o văd atinsă de oamenii aceia. Rezultatele provocara dezaprobare:

— Eşti slabă, nu ai sîni. Nu e deloc ceea ce place.

Eram dezgustat: fără mine, Ethel n-ar fi avut de suportat genul acesta de afront. Părea să se distreze totuşi de minune, ceea ce îi descumpăni pe cei trei ticăloşi.

A fost un moment în care era cît pe ce să explodez.

— Ar trebui să-ți schimbi prenumele. Nu e prea grozav, Ethel: e vulgar.

Nu m-am putut abține să nu intervin:

— E adevărat. Amy ori Melba e mult mai distins.

Mă fulgerară cu privirea, dar nu mai pomeniră despre schimbarea numelui muzei mele. în schimb, vorbiră despre a-i umfla buzele cu silicon. La aceste cuvinte, actrița se ridică si anunță, cu un zîmbet de madonă:

— Bine. Nu înțeleg de ce sînt aici. După o clipă de groază, reacționară ca nişte rachete:

— Nu, nu. N-ai înțeles. Eşti bine. Foarte bine. N-o să ne atingem de buzele tale, ne-am înțeles.

— Ai un chip, un adevărat chip. Nu ca fufele care erau cu tine în sala de aşteptare.

O întrebară dacă are deja o experiență profesională. Povesti despre cariera sa din cinematografie, despre filmul în care tocmai juca rolul principal. Cele trei brute se extaziară:

— Şi pe deasupra eşti artistă! Adorăm fetele cu personalitate.

— Grație coarnelor tale de taur am înțeles numaidecît că eşti unică.

Entuziasmul lor servea planurilor mele. Lucrurile decurgeau chiar mai bine decît prevăzusem. Juisam la gîndul răzbunării.

— În orice caz, eşti prima care se prezintă fără portofoliu. Cîtă îndrăzneală!

— Normal, manechinele la sfîrşit de carieră se îndreaptă către cinema. Tu, dimpotrivă.

Ethel îşi aplecă frumosul cap cu un aer intrigat.

— Nu. Nu voi renunța la cinema.

— Visezi, draga mea. Nu poți fi în acelaşi timp topmodel şi actriță. Nu e o jumătate de normă, o să-ți dai repede seama.

— Vă cred pe cuvînt. Şi tocmai de-asta n-am deloc chef să fiu manechin.

Izbucniră în rîs.

— Eşti genială!

— S-ar părea că e vorba despre o neînțelegere. Nu eu vreau să lucrez pentru dumneavoastră, ci domnul acesta, spuse ea, arătînd spre mine.

Se lăsă o tăcere uluită. Reluă:

— Credeați, fără îndoială, că domnul este agentul meu. Dar eu sînt agentul domnului. Am încercat să vă spun, dar nu a fost uşor: îmi puneați întruna întrebări.

Doamna vru să salveze situația:

— Domnul este fotograf, nu-i aşa? E o greşeală: nu angajăm fotografi.

— Clientul meu nu este fotograf, continuă actrița. Este manechin.

Nu rîseră.

— Să ştiți că soiul ăsta de glumă nu are nici un haz. Afară!

Luai cuvîntul pe un ton grav:

— Nu e o glumă.

— V-ați privit vreodată într-o oglindă, domnule ?

— Credeți că aş mai fi venit aici dacă nu mi-aş cunoaşte configurația trăsăturilor?

— Şi-atunci vă prezentați pentru a ne provoca ?

— Şi de asta. De fapt, aş putea să pun provocarea aceasta în serviciul dumneavoastră, dacă ați avea puțin curaj.

— Domnule, să fim serioşi! înțelegeți că în nici un caz nu puteți fi manechin.

— Aş putea fi un manechin de tip nou: voi fi contrastul.

— Prostia asta s-a făcut deja. Acum cîțiva ani s-au organizat parade de modă cu femei obeze.

Ethel interveni:

— Nu are nici o legătură. Le-am văzut pe femeile acelea grase: erau frumoase, clădite armonios, fermecătoare, generoase. Scopul jocului era de a arăta că şi o grăsană poate să fie şic.

— Situația mea este total diferită. Nu o să apelez la sloganuri de genul Ugly is beautiful[1]. Uitați-vă la mine: chiar acordîndu-mi toate îngrijirile, nu veți putea îndrepta ireparabilul. Este vorba de a mă arăta lumii aşa cum sînt.

— Domnule, lumea nu se duce la o paradă a modei ca să se

1 Urîtul este frumos (engl.)

cutremure de oroare. Şi, de altfel, oroarea a devenit banală, într-adevăr, nu e nimic mai banal ca asta.

— Dar nu în gradul de concentraţie pe care îl incarnez. Priviţi-mă cel puţin, fiţi sinceri, aţi văzut pe cineva mai urît?

— Nu cumva sînteţi vanitos ?

— Păi am şi de ce. Şi mai e ceva: nu m-aţi văzut încă în pielea goală, am hohotit cu o voce sadică.

Am devenit brusc conştient că posed un mijloc de presiune eficace.

— Vă credem pe cuvînt, domnule. Problema este că o paradă a modei se organizează pentru a vinde haine, şi nu pentru a-i dezgusta pe oameni.

— Haide! Scopul dumneavoastră este să şocaţi privirea! Şi cu mine nu aveţi cum să treceţi neobservaţi.

— Aveţi de gînd să ne învăţaţi meserie ?

— Am de gînd să vă învăţ meseria mea: ea constă în a fi urît. Voi fi primul element de contrast profesionist.

— Dar nu noi vom fi primii dumneavoastră angajatori.

— Reflectaţi înainte de a mă lăsa să plec. Am un fizic de excepţie care va produce două efecte considerabile: primul este un şoc emoţional fără precedent care va permite paradelor dumneavoastră să nu cadă în uitare; cel de-al doilea va consta în înzecirea frumuseţii fetelor pe care le voi acompania.

— Nu m-aţi fi găsit la fel de frumoasă dacă nu l-aş fi avut pe Epiphane alături, zîmbi iubita mea.

— Ethel este prea modestă, continuai. Însă un lucru este sigur, acela că estetica se supune regulilor misticii: nimic nu exaltă mai mult extrema splendoare ca extrema urîţenie. Întrucît nu există un mijloc de a defini Absolutul, el trebuie exprimat prin opusul său: este ceea ce se numeşte teologie negativă. Spiritul omenesc suferă de o carenţă intelectuală fundamentală: ca să înţeleagă cineva valoarea unui lucru, trebuie să fie privat de el. Absenţa îi vorbeşte în limba maternă; prezenţa e chineză pentru el.

— Povestiţi toate astea creatorilor de modă, domnule. Vor fi entuziasmaţi.

— Şi încă cum! Pentru ei, eu sînt afacerea secolului. Ei ştiu prea bine că există o problemă: clienţii lor au ochiul la fel de sătul ca un stomac occidental. Pentru a reuşi să-i emoţionezi, trebuie să faci

uz de o supralicitare tot mai smintită, fie prin minimalism, fie prin exces, ceea ce înseamnă cam acelaşi lucru. Cum să-i redai candoarea acestui spectator supraalimentat ? Are nevoie de un purgativ: eu voi fi acela. Voi fi un vomitorium al privirii.

— Nu numai al privirii: cu cît vă privesc mai mult, cu atît îmi este mai greaţă, adăugă femeia.

— Nu vă oblig să o spuneţi. Pe dumneavoastră, care aţi văzut totul, pe care nimic nu vă mai impresionează, reuşesc să vă îmbolnăvesc. Închipuiţi-vă o paradă a modei în care aş merge printre manechine: ca un ritm abject, aş scanda frumuseţea lor, a cărei necesitate ar apărea, în sfîrşit, într-o lumină perfectă. Cu cît sacrul este dezvăluit mai mult, cu atît devine mai trivial: sînt supremul antidot împotriva acestui fenomen. Dumneavoastră şi cei asemenea dumneavoastră nu aţi încetat să profanaţi frumuseţea de zeci de ani încoace – dar v-ar fi de ajuns o singură expunere a ororii mele pentru a-i restitui puritatea originală.

— Este ceea ce se numeşte o sacrificare, murmură Ethel.

— Exact. Iar biata privire a omului chiar are nevoie de un sacrificiu ! mă înflăcărai eu.

— Ştiţi ce păreţi voi doi ? O sectă! spuse unul dintre tipi.

— Mda. Vestala cu coarne de taur şi un guru respingător care propovăduieşte mîntuirea, comentă celălalt.

Am rîs.

— Un motiv în plus ca să mă angajaţi. Scopul dumneavoastră este să faceţi bani, nu-i aşa? Iar sectele sînt rentabile. Dacă asta vă poate linişti, să ştiţi că eu nu cred în nimic, poate doar în frumuseţe. Cred în ea aşa cum primul creştin credea în Dumnezeu: nu am decît motive să mă îndoiesc de ea, pentru că se pare că ea m-a dat uitării. Or, această privaţiune este atît de puternică, încît produce efectul opus: sînt campionul credinţei – ceea ce se numeşte un martir, adică un martor privilegiat. Ştiţi ce înseamnă să crezi în frumuseţe? înseamnă să crezi că ea va salva lumea.

— În ceea ce ne priveşte, credem că o luaţi razna, domnule.

— Un motiv în plus. Glorificaţi la tot pasul nebunia ca supremă virtute. Cutare creator este formidabil pentru că e „ţicnit”, cutare film este ridicat în slăvi pentru că e „demenţial”. De data asta aveţi de-a face cu un nebun adevărat, veţi avea inconştienţa de a-l lăsa să plece?

— Nu e suficient să fii nebun; mai e nevoie ca nebunia să fie şi interesantă.

— Ce vă mai trebuie? Sînt atins de hyeronimus-boschism, numit şi paranoia cathartică.

Pînă şi Ethel mă privi îngrijorată. Formula mea dăduse rod. Ceva deconcertant se strecurase în siguranţa celor trei examinatori. Femeia spuse:

— E drept că amîndoi păreţi să fi ieşit din vreun tablou de Hyeronimus Bosch.

Era pe drumul cel bun, aşa că o urmai:

— Bravo! Vi s-au deschis ochii şi aţi văzut frumuseţea pură, zveltă şi palidă, fecioara cu plete ca pana corbului aşezată alături de contrastul ei, eu, monstrul cu chip hirsut, a cărui figură nu mai are nimic uman pentru că a încetat să reflecte prezenţa lui Dumnezeu.

— Problema este că sînteţi cu mult mai frapanţi împreună. Or, domnişoara nu pare dispusă să lucreze pentru noi.

— Nu sînt singura de soiul ăsta, interveni Ethel, care nu mai ştia ce spune.

Orice tînără drăguţă cu un aer puţin vetust sau virginal va fi potrivită.

Îi eram recunoscător că îmi pledează cauza spunînd o asemenea enormitate: într-adevăr, graţia sa era la fel de neîntrecută pe cît îmi era diformitatea.

Cei trei agenţi de recrutare păreau perplecşi. Se retraseră în încăperea de alături pentru a se sfătui. Am profitat ca să sărut mîna iubitei mele care dădu frîu liber unei explozii de rîs:

— M-ai dat gata cu hyeronimus- boschismul tău!

— Cuvîntul îi aparţine lui Dali. Inovaţia mea a fost să-l transform într-o patologie.

— Dacă nu te angajează, sînt nişte cretini.

— Chiar dacă mă angajează, tot nişte cretini sînt. Te-au tutuit şi ţi-au spus „draga mea", mi-au vorbit cu dumneavoastră şi mi-au spus „domnule". Au mai mult respect pentru urîţenie decît pentru frumuseţe. Au început să-ţi spună domnişoară abia cînd au aflat că eşti asociata mea. Mă scoate din fire faptul că a trebuit să le suporţi grosolănia din vina mea.

— Dac-ai şti ce puţin îmi pasă!

— Nu şi mie.

Cei trei zbiri reveniră, se aşezară şi spuseră apăsat:

— Felicitări, domnule Otos! Nu vă mai rămîne decît să îndepliniți formalitățile.

Suspinai mai mult de uşurare decît de bucurie. Ethel nu se deranjase degeaba, căci asistase la triumful meu.

Răzbunarea mea putea începe.

Îmi ieşise norocul în cale. Cele şaizeci de kilograme ale mele fură tîrîte de-a lungul şi de-a latul lumii.

Numele de Quasimodo mi se întoarse ca un bumerang, dacă nu cumva nu m-o fi părăsit niciodată. Nu te poți bucura de celebritate cu un nume ca Epiphane. Şi-apoi, mai cu seamă, nu trebuia să las altcuiva privilegiul onomastic al unui asemenea mit.

Căci au vrut destui să mă imite. De-abia ce explodase succesul meu, că hoarde întregi de pociți ieşiră din ascunziş. Nu-mi era frică: ştiam că sînt cel mai urît. Descoperisem meseria de element de contrast şi o exersam cu o artă pe care ar fi fost imposibil să mi-o uzurpe cineva.

Nu era suficient să apar: trebuia să-mi compun un personaj. în această privință, eram imbatabil. Eram întrebat adesea care-mi fusese parcursul. Răspunsurile mele variau în funcție de chef, interlocutor şi înclinația mea crescîndă pentru fabulație.

— Cînd mama a văzut cît eram de urît, m-a aruncat la gunoi. Un gunoier milostiv m-a pescuit de acolo. Omul acesta cumsecade nu avea deloc cultură şi m-a numit Pubelă, după numele locului unde mă găsise. Cînd am crescut, am devenit susceptibil şi n-am mai suportat să fiu numit aşa. Am fugit de acasă şi am fost crescut de artiştii ambulanți, care m-au expus prin iarmaroace: nici o atracție nu aducea atîția bani ca mine.

Sau:

— Mama era străină. în 1963, cucerise titlul de Miss Peloponezia. Era, fără doar şi poate, o femeie de o mare frumusețe. În timpul unui turneu european, a întîlnit un manager cu dinți lungi care a convins-o să concureze la titlul de Miss Cazino care se desfăşura la Monaco. Nu numai că nu a cucerit titlul, dar a contractat şi o indigestie spectaculoasă ca urmare a ingestiei unei tocănițe monegasce. A murit în suferințe pe cît de lente, pe atît de atroce: vreme de cîteva luni, viscerele sale se goliră de tot ce conținuseră, inclusiv un embrion prematur a cărui identitate vă las pe dumneavoastră să o ghiciți,

urît ca diareea care îl zămislise. Tatăl nu s-a arătat niciodată. Ori:

— Părinții mei erau frate și soră, la fel ca părinții lor. În familia mea, toți sîntem atinși de cretinism[1], de generații întregi. Această consangvinitate va lua sfîrșit odată cu mine: chiar și sora mea mă găsește prea urît.

Sau:

— Știți filmul Elephant Man: femeia însărcinată, traumatizată de un elefant, ce dă naștere unui monstru al cărui aspect aminteşte de pachiderm. Este ceea ce mi s-a întîmplat, cu deosebirea că mama era otorinolaringolog. Din cauză că a consultat atîtea cavități auriculare, s-a ales cu o psihoză legată de această parte a capului. Și a sfirșit prin a naște un copil al cărui chip reproduce această obsesie fatală: eu. Mă distram de minune.

Am devenit pentru urîțenie ceea ce luptătorul sumo este pentru obezitate: un campion, un erou mitologic. Tot așa cum cele mai fermecătoare japoneze îi rîvnesc pe luptătorii de sumo, eram și eu înconjurat în permanență de un areopag de creaturi de vis.

Foarte curînd, paradele de modă în care nu apăream fură abandonate: lumea le găsea fade, plictisitoare, neatractive. Atunci cînd un creator obținea participarea mea, mă punea să apar tot la zece minute, de fiecare dată într-o ținută inedită care îmi sublinia dizgrația. În privința aceasta, nu le acord merite prea mari: nu era nevoie de nici un talent pentru a pune în evidență contururile pe care și le permisese natura în ceea ce mă privea.

Unul dintre ei vru să îmi creeze un costum cu o falsă cocoașă la ceafă. M-am opus cu violență: era prea facil. Cum el insista, am încheiat prin a-i spune că purtam și eu, pe omoplați, un blestem: mi-am ridicat cămașa și am scos la lumină plaga acneică. Cum nu fusese avertizat, fu cuprins de o greață magnifică.

Nici măcar cei mai agresivi croitori nu îndrăzniră să exhibe infecția de pe umerii mei. Mă aflam acolo pentru a șoca, iar nu pentru a servi drept vomitiv. În schimb, exploatară excesul meu de piele: „Quasimodo, omul-Shar Pei", se spunea, după modelul Tarzan, omul-maimuță. Mi se confecționaseră tricouri din latex care se mulau

1 Cretin des Alpes, în original. Tulburările prin Deficit de Iod (TDI), boală ereditară, manifestată prin hipotiroidism, cretinism, diformități etc, întîlnită în special în zonele muntoase, (n.r.)

pe pliurile mele sau ținute transparente care le lăsau la vedere.

În dosarul meu de presă, care atinse foarte curînd dimensiunile romanului Mizerabilii, se găseau articole cu titlu evocator: „Napalmul urîțeniei", „Eroarea e umană", „Gustă dezgustul, copile!", sau „Aberația devenită om". Aveam în comun cu prințesele monegasce faptul că era de neconceput să mi se consacre un articol fără a-l împodobi cu una sau mai multe fotografii ale persoanei mele. Deosebirea era că, în cazul meu, clişeele nu erau niciodată false: toate erau reuşite pentru că eu eram invariabil dezgustător.

Eu, care nu-mi părăsisem niciodată oraşul natal, am început să călătoresc fără răgaz, dacă pot numi călătorii acele raiduri legînd aeroporturi de alte aeroporturi şi hoteluri de patru stele de săli în care aveau loc prezentările. În felul acesta, am reuşit cîteva isprăvi care sfidează bunul-simț: am fost la Geneva fără să fi văzut lacul Leman, la New York fără să zăresc statuia Libertății, la Singapore fără să remarc că puloverul meu cu guler nu era adecvat climei ecuatoriale, şi chiar – asta va rămîne isprava pe cît de neîntrecută, pe atît de neînțeles – la Luxemburg fără să văd luxemburghezi.

Dacă, în definitiv, eu nu distingeam mare lucru, lumea nu pierdea niciodată prilejul să mă distingă. Figura mea nu întîrzie să devină la fel de celebră ca aceea a lui Amy, Melba şi alte Cindy care erau muzele a trei sferturi din omenire. Mă prezentam ca fiind cel care le pune în valoare pe aceste frumuseți, dar, la vederea succesului meu crescînd, am ajuns să mă întreb dacă nu cumva ele erau cele care mă puneau în valoare pe mine.

Bărbații îmi spuneau că mă invidiază: „Trăiți în apropierea celor mai frumoase şi mai inaccesibile fete de pe planetă. Ce mult mi-ar plăcea să fiu în locul dumneavoastră!". Nu ştiau ce vorbesc. Mai întîi, nici unul dintre ei n-ar fi acceptat să plătească prețul, adică să fie urît ca un neg. Apoi, ceea ce este dezolant cînd trăieşti în intimitatea fetelor „celor mai frumoase şi mai inaccesibile de pe planetă" este să descoperi că nu erau chiar aşa de frumoase şi mai ales că nu erau inaccesibile. Ba chiar erau atît de accesibile, încît te cuprindea disperarea.

Trebuia să văd în asta un fenomen comparabil cu acela al atracției japonezelor drăguțe pentru luptătorii de sumo? Top modelele exercitau asupra persoanei mele o adevărată hărțuire sexuală.

În culisele paradelor de modă, era normal ca ele să se dezbrace

de față cu mine fără vreo umbră de pudoare. Dar exagerau. Plecînd de la principiul că le văzusem deja în pielea goală, ele îmi arătau nuditatea cu cele mai neînsemnate pretexte:

— Quasimodo, priveşte-mi tatuajul!

— Tatuajul e pe burta ta. E neapărată nevoie să-mi arăți sînii?

— Îi ştii prea bine, Tartuffe.

— Un motiv în plus ca să-i ascunzi de mine.

— De ce? Te tulbură?

— Nu, mă obosesc.

— O, elementul meu de contrast mă respinge.

În realitate, eu eram cel inaccesibil, din care ele făcuseră miza unui pariu: care se va culca prima cu mine.

Cea mai dezgheţată dintre ele, Francesca Vernienko, reuşi să mă invite la cină într-o seară cînd, obosit să opun rezistență, n-am mai avut puterea să-i dau o replică usturătoare. Se întîmpla la Montreal, dar raţiunea cosmopolitismului o făcu să aleagă un restaurant japonez.

Francesca era o brună cărnoasă care se mîndrea că are un tată rus şi o mamă italiancă. Avea, ca toate consoartele ei, laturi foarte simpatice. Din păcate, avea ceva înclinație pentru alcool – este cel mai blînd lucru care se poate spune – care nu o prea aranja. Îmi amintesc de o seară de gală la Johannesburg cînd, ghiftuită de gin, repeta convulsiv: „îmi plac florile, nu-mi plac copacii". Cînd a căzut sub masă, patru ore mai tîrziu, mugea: „îmi plac florile, nu-mi plac copacii".

În seara cinei noastre, a fost sobră, cel puțin la început. Bucătăria japoneză din Montreal este ireproşabilă, mai cu seamă în ceea ce priveşte dimensiunile porțiilor: în loc să ne fie prezentată în proporții nipone, ne era servită în porții ca pentru tăietorii de lemne din Quebec. Sushi-ul era gros ca o chiflă.

— Nu mă lăsa să beau prea mult sake, îmi spuse Francesca.

— Ți-e teamă că o s-o dai iar pe botanică?

— Mai degrabă mi-e teamă c-o să mă piş pe scaun. Asta mi s-a întîmplat ultima oară. Sake-ul e diuretic.

„Foarte îmbietor, ca tentativă de seducție", am gîndit.

Francesca mă întrebă pe şleau:

— E vreo femeie în viața ta ? Reflectai: Ethel era în viața mea? N-o atinsesem niciodată. De la ce stadiu începînd poți consi-

dera că o femeie este în viața ta? De altfel, Ethel era oare o femeie? Nu, era „păzitorul înger, şi muza, şi madona” despre care vorbea Baudelaire. De cînd lucram în domeniul modei, cuvîntul „femeie” îmi părea obscen. Şi-apoi, Ethel nu va fi niciodată „în viața mea”: ea era viața mea. Am sfîrşit aşadar prin a răspunde:

— Nu.

— Ți-a luat ceva timp! Preferi bărbații? Am izbucnit în rîs.

— Crezi că arăt gay?

— Nu arăți nici gay, nici hetero, bietul meu Quasimodo.

— Şi-atunci, de ce vrei să te culci cu mine?

Rîse țărănos.

— Vreau să cîştig un pariu.

— Ei, haide, Francesca. Aici nu trebuie să epatezi pe nimeni. Eşti singură cu mine, îți poți permite să fii sinceră. Nu ai impresia că pariul vostru e idiot?

— Nu.

— Să te culci cu cineva care îți repugnă, doar ca să faci o vitejie, e cam prostesc, nu?

— Nu e vorba numai de vitejie. E mai ales pentru că ne provoci repulsie. Sînt lucruri care dezgustă atît de tare, încît ajungi să îi invidiezi pe cei care le au. Am vorbit despre asta şi cu celelalte fete, toate am trăit acest sentiment. Începe în copilărie, cu fascinația pe care o simți privind cîinii striviți pe drum. Se pare că nu e nimic nesănătos în asta. Se numeşte atracție-repulsie şi este ceva absolut normal.

— Drace. Ei bine, va trebui să vă exersați normalitatea cu altcineva.

— De ce? Care este problema ta?

— Problema mea? Nu eu sînt cel care are o problemă, Francesca.

— Cel mai bine cotate patru modele din lume ți se oferă, iar tu le refuzi: eu numesc asta a avea o problemă.

— Iar pe o fată care găseşte de neconceput faptul că nu e dorită eu o numesc nimfomană narcisistă.

— Nu ne doreşti?

— Nu.

— Cum e posibil?

— Nu eşti genul meu.

— Şi care e genul tău? Caltaboşii? Fetele care seamănă cu tine?
— Nu. Genul meu e frumusețea sublimă.
— Şi ce ai în fața ta, mitocanule ?
— O plantă superbă care nu e genul meu.
— Ce-ți trebuie ?
— Sublimul.
— Mojicule, nu te-ai văzut în oglindă?
— Nu asta e problema. Sînt îndrăgostit nebuneşte.
Se îmblînzi brusc.
— Trebuia să spui de la început. De ce m-ai mințit cînd te-am întrebat dacă e vreo femeie în viața ta?
— N-aveam chef să-ți vorbesc despre ea.
— Ce are în plus față de mine ? întrebă rîzînd.
— Coarne de taur.
— Eşti masochist?
— Nu, estet.
— Cînd se culcă cu tine îşi scoate coarnele?
— Nu m-am culcat niciodată cu ea.
— Cît poți fi de decadent! M-am înveselit.
— Nu am atins-o şi nici n-am sărutat-o.
— A refuzat ?
— Nu i-am spus că o iubesc.
— De ce ?
— Prefer să nu ştie.
— O să-i spui într-o bună zi?
— Sper că nu.
— Dacă înțeleg bine, n-o să faci niciodată dragoste cu ea?
— Înțelegi bine.
— Bun. Atunci ce te împiedică să te culci cu mine?
Eram consternat.
— Si ăsta e un motiv să mă culc cu tine?
— Da.
— Îmi scapă logica ta.
— Doar trebuie să te culci cu cineva, nu?
— Nu. De ce?
— Toată lumea face sex.
— Eu nu.
— Ți s-a întîmplat totuşi?

— Nu.

Se înecă cu ghimbirul murat.

— Cum? Eşti virgin?

— Da.

— La douăzeci şi nouă de ani? De cîtă vreme o iubeşti pe fata asta?

— De sase luni.

— Şi înainte de ea iubeai pe cineva?

— Nu.

— Şi ce te împiedica să faci sex pe atunci?

— Nu ştiu nici eu prea bine.

— Nu te voiau fetele?

— Habar n-am, nu le propuneam nimic.

— Şi nu ai fost niciodată la tîrfe?

— Nici asta.

— Îți interzice religia?

— Nu am religie.

— Dar trebuie să faci ceva, Quasimodo'. Nu poți rămîne virgin.

— De ce?

— Trebuie să ştii cel puțin de ce te lipseşti! Este cea mai mare plăcere a vieții.

— Şi eu cred la fel.

— În cazul acesta, ce te reține?

— Am aşteptări prea mari.

— Ai dreptate. Vei fi copleşit!

— Nu cred.

— De ce ?

— Pentru o sută de motive. Mai întîi pentru că sînt estet.

— N-ai decît să te culci cu frumusețea ta fatală. Nu e foarte sigur că te va refuza.

— Cum ar putea să tolereze un estet ca un trup hidos să se amestece cu un trup sublim?

— În plan estetic, poate că e şocant, dar în plan erotic e al dracului de picant.

— Cum ar putea să tolereze un mistic ca impurul să se amestece cu puritatea?

— Mai eşti şi mistic, pe deasupra? spuse ea, scuturîndu-se de rîs.

Fiecare pasiune îşi are locul precis în corpul omenesc: iubirea cuprinde inima, dorința răsuceşte viscerele, mînia înzeceşte forța brațelor. Răutatea pură se localizează în maxilare: le simțeam pe ale mele umflîndu-se sub presiunea răului.

— Vrei să-ți arăt un secret? am întrebat-o cu o voce răguşită.

— Da, da! zise ea, bătînd din palme ca o fetiță.

— Nu ți-e frică? am spus în timp ce începeam deja să mă bucur.

Ultimele bastioane ale bunului meu gust îmi urlau că un restaurant japonez nu era un loc potrivit pentru demonstrația mea.

Mă ridicai, lăsai să-mi cadă haina, îmi scosei puloverul cu guler şi mă întorsei cu spatele, pentru ca Francesca să aibă o vedere panoramică asupra omoplaților mei. Cînd am auzit-o țipînd de oroare, un soi de orgasm îmi străbătu vintrele.

Fata leşină. Toți clienții veniră să privească, în curînd, restaurantul se umplu de urlete.

Două namile din Quebec, îmbrăcate în kimonouri, mă azvîrliră afară, apoi îmi aruncară şi hainele. Eram mulțumit ca un puştan obraznic.

Pentru că sînt un gentleman, i-am trimis Francescăi cincizeci de trandafiri galbeni însoțiți de un bilețel: „Iartă-mă. A fost ceva mai puternic decît mine. Cînd mi se vorbeşte despre virginitatea mea, simt că-mi pierd capul. Să rămînă între noi".

Fată de ispravă, îmi telefona de la hotel:

— Bine, nu mai vorbim despre asta. Dar toate acestea confirmă legenda conform căreia castitatea excesivă agravează acneea. Ar trebui să te culci cu cineva, bătrîne, n-ar fi decît ca să te îngrijeşti.

— Bine. Mai eşti disponibilă?

Îmi trînti telefonul.

Cînd nu eram în turneu, îmi consacram timpul lui Ethel. Era încîntată de succesul meu. Iar ceea ce ea numea prietenia noastră mergea de minune. Colaborarea noastră în vremea afacerii Prosélyte crease între noi o complicitate de viță nobilă. Îi povesteam aventurile mele cu mîndria unui cavaler curtenitor. Doamna gîndurilor mele disprețuia mediul modei şi nu scăpa niciodată prilejul să mă aprobe.

— Eşti singurul soi de terorist pe care îl admir, îmi spuse într-o zi.

— Ce ai împotriva manechinelor?

— Nu am nimic împotriva lor ca indivizi. Doar că urăsc

sistemul acesta care e o insultă la adresa frumuseții.

— Faci aluzie la bîştarii pe care-i cîştigă?

— Nu asta mă şochează cel mai tare. Ceea ce urăsc este autoritatea cu care ni se vîră pe gît norma frumosului. Dacă frumusețea încetează să mai fie subiectivă, atunci ea nu mai valorează nimic.

Era şi mai idealistă decît mine. O adoram.

Între timp, faimosul film experimental de artă ajunsese la montaj. Trebuia să i se găsească un titlu. Fiecare veni cu cîte o sugestie. Ca şi mine:

— De ce nu Să iei taurul de coarne?

— Nu, spuse regizorul dînd din cap. Prea aluziv.

— Confesiunile unei măşti, propuse iubita mea.

— Ridicol, refuză Pierre.

— Cum ridicol? am intervenit. Expresia îi aparține lui Mishima[1].

— Mishima e ridicol, lăsă să-i scape marele artist, foarte mulțumit de sine.

A doua zi, am aflat că-si intitulase filmul Condiția umană este un tropism evanescent. Pronunța „tropizm". În felul acesta, reuşise performanța de a cuprinde în şase cuvinte un titlu ridicol, o frază pretențioasă, o aserțiune golită de sens şi o greşeală de limbă.

Nimeni nu a priceput de ce alesese acest titlu care, prin caracterul lui vid, s-ar fi potrivit oricărei opere din univers, ceea ce înseamnă că nu s-ar fi potrivit nici uneia. Poate că de asta era cineastul nostru aşa de mîndru.

Într-o dimineață, m-am trezit cu temperatură. Febra a avut întotdeauna pentru mine un caracter sacru: găseşti în ea caracteristicile transei mistice – efervescență interioară, viziuni, torpoare, anorexie, discurs incoerent. Eram aşa de mulțumit de boala mea, încît i-am telefonat de îndată iubirii mele ca să mă las admirat.

— Vin la tine, spuse ea, înainte să ajung să-i vorbesc despre virtuțile purificatoare ale temperaturii mele în creştere.

Cum simțeam că sînt pe punctul să adorm la loc, m-am dus să deschid larg uşa, apoi am căzut inert pe pat.

Undeva, o zînă era îngenuncheată lîngă mine şi îmi mîngîia mîna: asta simțisem în cea dintîi zi a pasiunii mele. Iubita prin

1 Mishima Yukio (1925-l970): scriitor japonez (n.t.)

excelenţă nu este oare acest înger care se apleacă deasupra voastră şi vă alină cu vorbe blînde?

— Eşti nebun, Epiphane. Dormi cu uşa deschisă.

— Era pentru tine.

— Şi hoţii, te-ai gîndit la asta ?

— M-ar fi văzut şi-ar fi plecat urlînd de oroare. Urîţenia mea e mai eficace decît un cîine rău.

— Delirezi. E febra. Ţi-am adus aspirine.

— Nu, nu vreau să mă fac bine. Boala mea e sfîntă, vreau s-o păstrez.

— Asta e. Delirezi serios, amice.

Se duse să-mi aducă un pahar cu apă şi o aspirină. În vremea asta, creierul meu ticlui planuri: „Am febră, aşadar pot spune tot ce vreau. Fie va crede, fie va pune cele spuse pe seama bolii. Nu risc nimic".

Reveni cu aspirina şi îmi sprijini ceafa ca să pot bea. Era delicios: ştiam prea puţine despre savorile acidului acetilsalicilic care ţi se scurg pînă la glezne.

— N-ar trebui să te vadă un medic?

— Nu. Sufletul îmi este bolnav, nu trupul.

— Asta nu te împiedică să mergi la doctor.

— Numai tu singură mă poţi îngriji. Eşti cauza şi remediul în acelaşi timp. Am nevoie de tine aşa cum pustiul are nevoie de apă. Cînd plouă în Sahara, solul se acoperă de îndată cu flori minunate.

Plouă asupra mea şi mă vei vedea înflorind. Am creat pentru tine acest imperativ care nu există. Plouă! Plouă peste mine, Ethel!

— Bietul de tine, nu ştii ce vorbeşti. Apropo de ploaie, n-ai deloc nevoie de ea. Eşti ud tot. Patul tău e ca o supieră. Şi ghicesc cît eşti de bolnav doar după miros.

— Put?

— E cel mai blînd lucru care se poate spune.

Mi-a tăiat macaroana. Nu poţi face o declaraţie de dragoste cînd puţi. M-am cantonat, prin urmare, în deliruri mai clasice: i-am explicat iubitei mele că eram un con care încerca să se transforme în cilindru, că peste mine trecea tramvaiul, că pătratul ipotenuzei mele era egal cu suma unghiurilor mele drepte, că eram un dromader, şi că pe sub podul Mirabeau curge Sena, aşa cum a remarcat un poet cu simţul observaţiei.

Minunata mă asculta cu o răbdare de arhanghel. Doar pentru atîta, şi merita să fiu bolnav. A doua zi dimineața, am găsit-o adormită pe canapea. Sănătatea îmi revenise, la fel şi mirosul: eram incomodat de propria-mi duhoare.

Mă închisei în baie, speriat la gîndul că iubita mea trebuise să suporte asemenea miasme. Boala mă slăbise, iar pielea îmi atîrna mai mult ca oricînd. Nu m-am simțit niciodată mai demn de milă si mai ridicol. Şi pentru prima oară în viață am început să plîng de mila mea.

Existase o vreme în care să fii virgin la douăzeci şi nouă de ani constituia un act de credință. Astăzi, nimeni n-ar vedea în asta altceva decît o patologie de nemărturisit, datorată unor serioase tulburări de personalitate.

Sînt mistic sau ticnit? Nu stiu. Singurul lucru de care sînt sigur este că am ales să fiu virgin. Fireşte, dacă n-aş avea trupul acesta, fără îndoială că n-aş mai fi virgin. Dar chiar şi cu o asemenea înfățişare, aş putea avea o viață sexuală. Din punct de vedere moral, să mă duc la tîrfe nu ar fi fost o problemă. De ce n-am fâcut-o?

Cred că e latura mea Eugenie Grandet: iluziile mele valorează pentru mine tot aurul din lume. Fiecare îşi creează ceea ce îi lipseşte: hidoşenia mea avea nevoie de un ideal din beton armat pentru a fi suportabilă. Mi-am inventat o viziune a sexului care mi-l face inaccesibil: Graalul.

Cu siguranță că am dreptate. Pentru cîțiva aleşi, a face dragoste trebuie să însemne absolutul, suprema experiență, binele suveran. Dar cînd ai drept trup o caricatură ca a mea, actul sexual trebuie că seamănă cu o viermuiala de larve, cu o frămîntare de cărnuri flasce. Să mă imaginez în pîntecele unei femei îmi provoacă greață.

Cel mai frumos dar pe care-l poate oferi o ființă de teapa mea sexului este pur şi simplu abstinența.

Viața mea de vedetă mă făcu, de asemenea, să iau un număr considerabil de trenuri. Este cel mai pedagogic mijloc de transport pe care îl cunosc: n-am urcat niciodată în vreun tren fără să învăț ceva, fie din gura vreunui călător cu chef de confidențe, fie din propriile mele observații.

S-au dus vremurile faimoase ale vagoanelor-restaurant. Azi, trenurile se cred avioane. La clasa întîi, o stewardesă vine să-ți ofere ceva de mîncare. Două meniuri, la alegere.

Eu unul am refuzat întotdeauna cu oroare aşa ceva. Nu era şi cazul vecinilor mei care, cel mai adesea, acceptau cu un aer mulţumit, ca şi cum masa asta ar fi fost o recompensă. O vagă tradiţie s-a păstrat totuşi: bucătăria feroviară rămîne superioară celei de avion. Pateul de gîscă ori fileul de raţă fac parte din călătorie.

Cu coada ochilor mei gelatinoşi, despre care nimeni nu a putut niciodată să spună la ce se uitau, îi observam pe cei care mîncau. Chipul lor, departe de a exprima delectarea sau cel puţin satisfacţia, transpira dezgustul. N-ar fi arătat altfel dacă ar fi fost siliţi să mănînce gunoaie. Cu toate acestea, nu calitatea mîncării era cauza. Nu, era limpede că detestau să mănînce.

Am crezut mai întîi că prezenţa mea îi împiedica să simtă plăcere. Dar nu, căci călătoream incognito: cu pălăria trasă pînă pe sprîncene, fularul acoperind restul. Nimeni n-ar fi putut bănui că eram eu: ai fi zis că e unul care suferă de guturai.

Era un mister în asta. Oamenilor nu le plăcea să mănînce şi totuşi mîncau. De ce? De foame? în societatea noastră supraalimentată, nimănui nu îi este foame. Şi-atunci, de ce? Nu-i obliga nimeni. Am ajuns la următoarea concluzie: oamenii se îndopau din masochism.

Constatarea mă azvîrli într-un abis de perplexitate. Aşadar masochismul juca un rol atît de important în cele mai neînsemnate comportamente umane? Gîndindu-mă mai bine, propriul meu succes nu era oare o dovadă? Urîţenia mea era de aşa natură, încît nu o puteai privi fără să suferi: or, eram plătit cu bani grei ca să mă exhib. Mi se dădeau averi ca să le ofer mulţimilor durere.

Zguduit de descoperire, mi-am invitat iubita la restaurantul său preferat. Cînd era servită, o priveam cu o atenţie sporită. Foarte curînd, am aflat că ea constituia excepţia.

— Mănînci cu plăcere.

— Sigur. E delicios.

— Eşti singura. Priveşte în jurul tău. Ia te uită la tipul de colo, cu homarul. I-ai văzut strîmbăturile cînd înfulecă? El este un caz extrem, dar priveşte-i pe toţi. Există un cuvînt pentru a le numi expresia: par să regrete.

— Cel mai rău este că-i adevărat, rîse ea.

— Oamenii ăştia plătesc ca să vină aici. Nimeni nu-i obligă. Asta înseamnă că îşi cumpără suferinţa. Lumea noastră e guvernată de masochism.

— Nu crezi că exagerezi puțin ?

— Eu sînt în afara realității. Succesul meu este o dovadă zdrobitoare.

— Nu eşti singurul care ai succes. Frumoasele plante cu care lucrezi n-au avut nevoie de nici un fel de masochism planetar ca să triumfe.

— Situația lor este mai subtilă: alegi fete frumoase şi le ridici în slăvi. În principiu, nu am nimic împotrivă: asta s-a făcut în toate epocile. Dar astăzi nu este vorba de a onora frumusețea, nici măcar de a oferi mulțimilor un spectacol agreabil. Este vorba de a ni se freca ridichea cu amenințări: „Aveți tot interesul să găsiți chestia asta pe gustul vostru. Dacă nu, tăceți din gură!”. Frumosul care ar trebui să-i ajute pe oameni să se înțeleagă întru admirație este folosit ca să excludă. Față de un asemenea totalitarism, în loc să se revolte, oamenii sînt obedienți şi entuziaşti. Aplaudă, vor mai mult. Eu numesc asta masochism.

— Poate.

— Rezultatul este că, pentru a te simți bine în lumea actuală, e preferabil să fii masochist. Or, există întotdeauna persoane ireductibile: tu şi cu mine, de pildă. Nu simțim nici o plăcere în suferință. Sîntem, care va să zică, nişte invalizi. Ei bine, ar trebui să cerem despăgubiri.

Îmi amintesc de o femeie pe care am văzut-o într-o gară: fără a fi la fel de urîtă ca mine – căci nu seamănă nimeni cu imposibilul –, era îngrozitoare. Nu încerca să ascundă acest lucru şi părea indiferentă la felul în care arăta. Din cap pînă-n picioare, era oribilă.

O priveam cu atenție şi cu consternare, cînd mă frapa un amănunt: doamna avea ojă pe unghii. Era de un roşu închis şi fusese aplicată cu mare artă.

Rămăsei perplex: lacul acesta, care era frumos în sine, nu era în stare nicidecum să înfrumusețeze degetele dezagreabile ale acelei persoane care, de altfel, nu era îmbrăcată deloc pretențios. Totuşi, le acordase o mare grijă. Nu se putea spune că încercase să „se aranjeze”: mai întîi că nu încercase, şi-apoi, era „de nearanjat”. Cu ce se potrivea lacul acela atît de elegant ?

De atunci, am observat fenomene comparabile la aproape toate femeile hidoase. Nu am găsit vreo explicație. Această absurdă cochetărie a pocitaniilor are ceva reconfortant.

Nu am un reper de paradox echivalent la bărbatul urît, începînd chiar cu mine. În general, masculul oribil este mai puțin comic de privit decît femeia respingătoare: aceasta din urmă poartă adesea rochii cu flori mari, ochelari de vedetă şi pantofi cu sclipici. Lenjeria sa e de vis. în afară de cazurile excepționale, nu poartă barbă şi prin urmare nu poate să-şi ascundă negii sau rîtul în spatele unui smoc de păr. Femeia urîtă este cumplită şi caraghioasă, bărbatul urît este sinistru şi cenuşiu.

Nu există niciodată decît răspunsuri diferite la aceeaşi teribilă întrebare: cum să-ți locuiască sufletul într-un corp de rebut? Cum să trăieşti genul acesta de impostură ? Eu unul am ieşit din încurcătură cu oarecare strălucire, dar ceilalți?

I-am observat îndelung. Admir şi sînt indignat totodată să constat că majoritatea dintre ei îşi acceptă soarta. Cel mai adesea, se căsătoresc între ei. Asta mă depăşeşte: e ca şi cum şi-ar dubla urîțenia. Au de gînd să aducă pe lume propriile lor portrete ?

Nu simt şi ei, la fel ca mine, această sete de frumusețe de nepotolit? Noi avem nevoie de ea mai mult decît orice altă ființă umană, noi care am fost spoliați de ea încă de la naştere. Dacă pe pămînt ar domni dreptatea, am fi căsătoriți din start cu vreo Venus ori cu vreun Apolo, pentru ca să ne curățim în contact cu splendoarea lor.

Era în preajma Crăciunului cînd mi s-a făcut o propunere de un tip nou: să fiu unul dintre cei doisprezece membri ai juriului la alegerea lui Miss Internațional. Festivitățile urmau să aibă loc la începutul lui ianuarie, în Japonia, în orăşelul Kanazawa.

Îi telefonai agentului meu:

— Pe bune, eu să arbitrez un premiu de frumusețe, n-ar fi asta o glumă de prost gust?

— Dimpotrivă, ideea mi se pare excelentă. Urîtul pasionat de estetică, dă bine pentru imaginea ta.

Nu foarte convins, i-am vorbit despre asta iubitei mele.

— Nu e nimic mai rău decît aceste concursuri de frumusețe, îmi spuse ea. Aceste biete fete aproape goale care vin să zîmbească, înşirate în rînd, în fața unor moşi abjecți.

— Bine. Nu mă duc.

— Ba da, dimpotrivă, du-te! Du-te să stîrneşti neliniştea în muşuroiul ăsta de cîrtite. E mare nevoie de un terorist de felul tău.

— Mă însoţeşti ?

— Ce să fac acolo ?

— Să vezi Japonia. Te invit.

— Eşti drăguţ, dar nu pot.

— De ce?

— Sînt îndrăgostită.

Lovitură de pumnal otrăvit în pieptul meu.

— De cine? întrebai.

— Nu-l cunoşti.

Foarte entuziasmată, îmi spuse că se numeşte Xavier (prenume care mi se păru detestabil) şi că era frumos.

— Ia te uită! Credeam că eşti deasupra acestor considerente fizice, am scrîşnit.

— Nu şi atunci cînd este vorba despre adevărata frumuseţe.

— Şi ce face, în viaţă, frumuşelul tău ?

— Este un geniu. E pictor, artist.

— Lasă-mă să ghicesc: o să te picteze goală, nu-i aşa?

— Opreşte-te, încă nici n-a observat că exist.

— Ce cretin!

— Ajută-mă, te rog.

Iubea pe un altul şi voia să o mai şi ajut. Asta era culmea.

— Vrei să mă duc să-i declar iubirea în locul tău?

— Nu. Vreau să mă însoţeşti la vernisaj .

— Detest vernisajele.

— Şi eu. Aşa cum detestam agenţiile pentru manechine. Ceea ce nu m-a împiedicat să te însoţesc acolo pentru a-ţi face un serviciu.

— Fie. Şi în ce fel va servi prezenţa mea planurilor tale?

— Peste tot unde mergi, lumea nu te vede decît pe tine. La braţul tău, nu aş trece neobservată.

— Îţi dai seama că vrei să te foloseşti de urîţenia mea ca să agăţi?

— N-am intenţia să agăţ. Sînt îndrăgostită, vreau să mă vadă.

— Explică-mi de ce te îndrăgosteşti de un pictor suficient de tîmpit ca să nu te remarce.

Rîse.

— Ia-mă drept idioată, dacă vrei. E aşa multă vreme de cînd n-am mai fost îndrăgostită.

Era adevărat: de unsprezece luni de cînd mă consumam pentru

ea, nu-i cunoscusem nici cel mai neînsemnat amorez. Fără îndoială, nu-mi povestea totul: puteam să bănuiesc cîteva aventuri de o noapte, dar nimic mai important.

Ajunsesem să cred că aşa era normal şi că îmi aparţinea. Ar fi trebuit să mă îngrijoreze această situaţie: dacă ar fi fost o fluşturatică, n-aş fi avut de ce să mă tem de prezenta catastrofă – Ethel îndrăgostită, poate că în mod serios!

Ce măgar fusesem ! Aş fi putut profita de aceste unsprezece luni nesperate, dacă nu pentru a-i revela seducţia persoanei mele, atunci cel puţin pentru a o dezgusta de bărbaţi, fără excepţie. Ar fi trebuit să-i vorbesc despre fudulia grotescă de la care nici un mascul nu se abate, despre mitocănia în care cad pînă şi cei mai politicoşi. Ar fi trebuit să-i arăt în sfîrşit urîţenia lor, căci bărbaţii sînt urîţi, întotdeauna urîţi, chiar dacă la ceilalţi se vede mai puţin decît în cazul meu.

În loc de asta, ce am făcut? Nimic. Mi-am irosit timpul, m-am lăsat să alunec pe panta mea naturală şi fatală, contemplarea tîmpă şi extatică a iubitei mele. Voi plăti pentru asta.

Veni şi vernisajul. Ca de obicei, am regăsit multiplele motive pe care le aveam pentru a urî acest gen de ceremonie: ridicolul comentariilor, falsa mulţumire a chipurilor, deriziunea vorbelor mondene, adevărurile sinistre ascunse în spatele acestor atitudini.

Vernisajul acesta era cel mai detestabil din cariera mea. Fireşte, cea pe care venisem s-o ajut era în întîrziere. „Este o lege a naturii", m-am gîndit: „femeia îndrăgostită întîrzie. E de două ori mai enervant pentru mine: mai întîi pentru că sînt singur, şi-apoi pentru că nu a întîrziat niciodată pentru mine. Şi înţeleg prea bine ce înseamnă asta." In acelaşi timp, îmi spuneam că exactitatea este politeţea regilor şi găseam că este ciudat ca femeile să-şi exprime dragostea printr-o impolitеţe: „Cu mine, cel puţin, a fost mereu politicoasă". Slabă consolare.

Am căutat din priviri obiectul pasiunii sale. Acesta sosi şi el cu întîrziere, dar totuşi înaintea ei. Nu eram în posesia semnalmentelor lui, dar, de cum a intrat, am ştiut că era el. Degaja o siguranţă de sine şi o dezinvoltură formidabile: cînd bărbatul acesta intra într-o bancă, într-un muzeu, într-un restaurant, lumea era convinsă că este proprietarul băncii, al muzeului, al restaurantului.

În seara aceea odioasă, avea aerul că este proprietarul galeriei

de artă. Oamenii se îngrămădeau în jurul lui pentru a-i debita platitudini nu prea diferite de cele pe care le spuseseră înainte de sosirea maestrului. Eram indignat: cum se putea îndrăgosti o fată aşa de aleasă ca Ethel de un asemenea individ? Eram de rea-credinţă, firește: tipul era frumos, zîmbetul lui scotea la vedere dinți sănătoşi. Iubita mea era normală, avea poftă prin urmare de un animal frumos cu o dentiție sănătoasă.

Cea în întîrziere sosi, în sfîrşit. Purta o rochie neagră asortată cu pletele răvăşite : dezarmant de grațioasă, se lipi de mine, neîndrăznind să privească pe nimeni.

— E aici? mă întrebă îmbrățişîndu-mă.

— Da. La zece metri de tine, lîngă bar.

— M-a văzut ?

— Nu ştiu. Vrei să te prezint?

— Nu, nu, fie-ți milă!

— Vrei să te vadă, da ori ba?

— Da. Nu. Nu acum.

— Crezi că merită să te ambalezi în asemenea hal?

— Se vede că n-ai fost niciodată îndrăgostit.

Şi îmi spunea asta mie!

— De ce m-ai lăsat să înțepenesc aşteptîndu-te patruzeci şi cinci de minute?

— Eram nebună. Nici o ținută nu mi se potrivea. Am sfîrşit prin a-mi pune rochia asta veche. Îmi vine bine?

Şi mă întreba pe mine una ca asta!

— Eşti sublimă. Nu te merită.

— Mulțumesc.

— Sincer, ce găseşti la el ?

— Ei, haide, e magnific! Şi ce artist! Mărturiseşte că pînzele sale îți taie respirația.

— Le-am privit, aşteptîndu-te. N-am simțit absolut nimic. Sînt nepăsător în ceea ce priveşte pictura modernă.

— Mi-e poftă de o cupă de şampanie, dar el e lîngă bar. Cum să facem?

Brusc exasperat, am apucat-o de braț şi am tîrît-o pînă în fața lui Xavier.

— Maestre, ați putea să-i oferiți o cupă de şampanie acestei tinere care vă admiră talentul?

— Firește. Aș putea să vă ofer una și dumneavoastră? Sînt onorat de prezența dumneavoastră la vernisajul meu. Vă consider un mare anarhist. Sînteți grozav. V-am zărit de îndată, dar n-am îndrăznit să vin să vă vorbesc. Pentru că m-ați abordat, vă destăinui visul meu: mi-ar plăcea să vă pictez.

— Pe mine? Ce idee bizară. Ar trebui s-o pictați mai degrabă pe Ethel, care este o actriță de excepție.

— Desigur, desigur. Dar mai întîi pe dumneavoastră.

— Eu sînt foarte ocupat. Trebuie să plec în Japonia.

— Înțeleg. O să mă adaptez programului dumneavoastră. Pot să vă întreb pe dumneavoastră, în care admir artistul total, ce credeți despre mîzgălelile mele?

Iubita mea mă privi cu un aer rugător. Enervat, am răspuns:

— Nu trebuie să-mi puneți asemenea întrebări. Sînt insensibil.

— Insensibil la ochi ?

— Nu, insensibil la pictură. E destul să mi se pună în față vreo pînză, fie ea și genială, că imediat nu mai simt nimic, absolut nimic.

Mințeam pentru Ethel, căci frigiditatea mea se limita la pictura modernă.

— E uimitor. Nu mi s-a spus niciodată ceva atît de frumos despre tablourile mele. Ce fericit sînt să produc în dumneavoastră neantul acesta absolut!

Ostrogotul! Se făcea stăpîn pe frigiditatea mea, făcea din ea o reacție exclusivă la arta lui. Găseam că întrece măsura și mă pregăteam să-i fac cunoscut modul meu de a gîndi cînd interveni Ethel. Se atîrnase de brațul meu ca si cînd eu as fi fost singura ei șansă pentru a merita atenția maestrului. Patetică, începu prin a se scuza pentru că îi lipsește indiferența față de tablourile lui, apoi descrise cei mai neînsemnați fiori pe care opera lui îi trezeau în ea. Era somptuoasă în stîngăcia și emoția ei; în locul lui Xavier, aș fi fost pe cale să leșin de bucurie și de dragoste. M-am uitat la chipul bărbatului: studia în amănunt, prin rochie, ce avea de oferit descreierata asta.

— Perle pentru porci, am scrîșnit printre dinți.

Aș fi vrut s-o apuc de guler pe lepădătura asta, s-o scutur și să-i strig: „în genunchi! în genunchi cînd îți vorbește madona!”. Dezgustat, l-am văzut luîndu-și agenda și notînd coordonatele îngerului. „Iar tu, gîsco, cum poți tremura în halul ăsta? Sare în ochi că nu-l interesează decît fundul tău. Explică-mi de ce o muză sfîntă se

îndrăgosteşte de un burduf umflat de mulţumire. Chiar dacă sînt urît de-ţi vine să urli, mă consider de o mie de ori mai seducător decît monumentul ăsta de înfumurare."

Eram îngrozitor de prost dispus cînd fericitul ales se întoarse din nou spre mine cu un aer complice („După acest interludiu a cărui natură vă este limpede, am nevoie de un interlocutor adevărat."). Îmi adresă o întrebare pe care n-am auzit-o, cufundat în gîndurile mele furibunde şi în acest postulat de profundă nedreptate împotriva căruia orice luptă este zadarnică. O tăcere inchizitorială îmi semnală că îmi aştepta răspunsul. Am vorbit la întîmplare, lăsînd să-mi curgă din gură, ca saliva, primele cuvinte care-mi trecură prin minte:

— Este pornografie. Pornografia este excelentă pentru că ea constituie o explicaţie globală a epocii noastre. Ce este pornografia? Este un răspuns la anorexia generalizată pe care o trăim cu toţii. Nu ne mai este foame de nimic, şi nu greşim deloc, căci nu văd ce am mai putea pofti. Ochii şi urechile noastre sînt şi mai ghiftuite decît stomacul. Pornografia este cea care reuşeşte să trezească un simulacru de dorinţă în cei care au avut prea mult din toate. Iată de ce, astăzi, arta dominantă este pornografică: este singura care izbuteşte să atragă atenţia, trezind un fals apetit. Iar noi, noi cum vom reacţiona? Eu am ales o formă de asceză, respectiv frigiditatea asumată. Nu am poftă de nimic pentru că nu simt nimic. Căci publicul are o responsabilitate în această pornografie: dacă n-ar fi simulat atîta orgasmul, artiştii nu ar continua să se prefacă a crede că asta place publicului.

La sfîrşitul predicii mele, mi-am dat seama că Ethel şi Xavier mă priveau cu cea mai mare perplexitate. Am presupus că răspunsul meu se potrivea ca nuca-n perete cu întrebarea care-mi fusese pusă. Plictisit, am mizat pe rapiditate, pe happening: mi-am luat scurt rămas-bun şi am ieşit, luînd-o cu mine pe iubita mea.

— Ce te-a apucat să te lansezi într-o discuţie filosofică despre pornografie?

— Ce mă întrebase?

— Ne propunea să mergem cu el la restaurant, să mîncăm stridii.

Cîteva zile mai tîrziu, frumoasa mă sună la telefon, răvăşită:

— Ghici cu cine iau cina diseară ?

— Cu marele nostru pictor.

— Da. Tocmai mi-a telefonat. Sînt aşa de fericită! Tie îţi

datorez asta. Mi-a vorbit întruna despre tine.

— E clar că e nebun. Ar fi trebuit să-l întrebi dacă nu cumva ar prefera să ia cina cu mine.

— Cu siguranță că ar prefera. Dar a spus că a fost uluit de maniera ta atît de fină si de aiuritoare de a-i refuza invitatia: te admiră!

— Nu e un tip prea dificil.

— Dimpotrivă! făcu ea, vexată.

— De fapt, tu nu eşti dificilă, dacă te interesează părerea mea.

— Opreşte-te. Cum ar putea să-ți placă ? Nu eşti homosexual, din cîte ştiu.

— Nu îl judec ca pe un obiect sexual, îmi displace ca ființă umană.

— Te rog, nu strica totul. Sînt aşa de fericită!

— Pentru că o să te culci cu el ?

— Ce-i cu tine ? Nu mi-ai vorbit niciodată în felul acesta.

— De ce eşti aşa de ipocrită? Tremuri la gîndul c-o să faceți amor!

— Nu e nevoie să fii vulgar.

— Aşadar nu vezi că tipul te invită la cină doar pentru asta?

— Ce ştii tu ?

— Îți închipui că o face pentru conversația ta?

— Din ce în ce mai fermecător.

— Te rog să mă înțelegi bine. Conversația ta e strălucită, doar că lui puțin îi pasă de asta! La vernisaj, nu asculta nici o vorbă din ce spuneai. Te dezbrăca din priviri, se lingea pe buze.

— Sînt destul de mare ca să mă apăr fără ajutorul tău.

A doua zi, îmi telefona din norul în Care plutea. Se declară gata să moară de beatitudine. Xavier era cel mai minunat dintre bărbați.

— Te-ai culcat cu el? am întrebat cu o voce glacială. Rîs jenat.

— Da. Ne iubim. Este magnific. Mi-a spus lucruri atît de frumoase. Sînt nebună după el.

Auzind-o debitînd asemenea nerozii, mi-am ieşit din fire. I-am urat multă fericire şi am trîntit receptorul.

Imediat după asta, am telefonat la organizatorii concursului pentru Miss Internațional. Le-am spus că accept să fac parte din juriu. S-au bucurat. I-am întrebat dacă e posibil să plec în Japonia de îndată.

— Dar, domnule, sîntem la sfîrşitul lui decembrie. Nu sînteți

aşteptat acolo înainte de 10 ianuarie.

— O să plătesc camera de hotel.

— Nu asta e problema. Kanazawa este un orăşel la nord de Honshu, unde nu se întîmplă nimic. Ce-o să faceţi acolo de unul singur?

— Am visat mereu să devin ermit în Japonia. De altfel, nu s-ar putea organiza concursul ăsta undeva şi mai departe? în Tasmania?

Era limpede că îi deranjam. Am sfîrşit prin a accepta să plec pe 9 ianuarie. Eram în 28 decembrie. Ce coşmar! Să trec dintr-un an în altul mi s-a părut întotdeauna o dramă. De data asta, urma să fie şi mai rău: 1996 fusese anul esenţial al urîtei mele existenţe, care mă surprinsese îndrăgostindu-mă ca un nebun şi, în plus, devenind celebru. Şi trebuia să părăsesc epoca aceasta admirabilă pentru a trăi o alta care nu prevestea nimic bun.

Culmea ororii, bineînţeles, era că Ethel urma să mă sune în fiecare zi ca să-mi povestească. Ea ar plînge, iar eu ar trebui s-o consolez. Ea ar fi fericită, iar eu va trebui să-i împărtăşesc fericirea. O, nu!

Am încercat să apelez la raţiune. Ce mă privea asta pe mine? Ea nu era la prima poveste de dragoste. Virginitatea şi-o pierduse deja cu multă vreme în urmă. Nu ar fi decît o aventură în plus, la capătul căreia iubita mea va fi niţel zdruncinată, de bună seamă, şi totuşi neschimbată.

N-aş fi avut dreptul să fiu gelos decît dacă aş fi conceput planul de a-i mărturisi iubirea mea frumoasei şi de a-i inspira o iubire pe măsură. Ar fi trebuit să fiu nebun pentru una ca asta, iar eu nu eram nebun.

Mă gîndeam de asemenea că n-o să mai am cu Ethel acele conversaţii fără şir, în care eu abordam cele mai diverse subiecte şi pe parcursul cărora ea îmi aparţinea. Acum, cînd ne-am întîlni, ar trebui să vorbim despre iubire – iubirea ei. O să-mi povestească cele mai mărunte fapte şi gesturi ale lui Xavier, o să le disece şi o să-mi explice cît sînt de miraculoase, de excepţionale etc. Nu că iubita mea ar fi fost proastă: era normală.

Această perspectivă mă copleşi în asemenea măsură, încît telefonai din nou organizatorilor concursului pentru Miss Internaţional pentru a le cere să-mi facă o rezervare simplă şi nu una dus-întors:

— Vreau să-mi petrec viaţa la Kanazawa. îmi place locul acesta.

— N-aţi fost niciodată acolo!

— Tocmai. De asta îmi place oraşul ăsta. îmi explicară că îmi vor face totuşi o rezervare dus-întors: i-ar costa mai puţin.

— Aveţi posibilitatea să nu folosiţi biletul de retur. Dar permisul de şedere este foarte greu de obţinut în Japonia.

Am închis telefonul detestînd lumea aceasta în care exilul inimilor frînte nu mai era posibil.

Ultimele zile ale lui 1996 au fost abjecte. Iubita mea se scălda într-o fericire respingătoare şi ţinea cu tot dinadinsul ca eu să aflu cele mai neînsemnate detalii. Departe de mine gîndul de a o judeca: era în faza aceea hipnotică a începuturilor amoroase, în care prostia pare sublimă, iar indecenţa triumfă. Măcar să nu fi fost cel mai bun prieten al ei!

Nu ştiam, de altfel, că acesta era titlul meu. Înainte, nu mă numea nicicum, nu aveam în ochii ei un loc determinat sau, dacă aveam unul, nu mi-l precizase. Era mult mai bine aşa: visele cele mai nesăbuite rămîneau permise.

Nu încape nici o îndoială că a fost din cauza lui Xavier. îmi imaginez scena: pesemne că el o întrebase despre natura exactă a relaţiilor dintre noi doi, ea şi cu mine. Cu siguranţă că ea reflectase înainte de a răspunde: „Epiphane este cel mai bun prieten al meu". Aserţiune care avea dublul merit de a păstra inocentă tandreţea noastră mutuală (m-aş fi lipsit de asta) şi de a face să se răsfrîngă asupra ei admiraţia pe care fudulul ăsta o nutrea pentru mine.

În 29 decembrie am avut parte de declaraţia asta pe nepusă masă. Ethel tocmai îmi povestise extaziată că marele artist nu purta lenjerie intimă.

— Niciodată, pricepi, niciodată!

— E respingător!

— Nu! E fabulos.

— Ethel, de ce-mi spui asta? Nu mă priveşte.

Telefonul rămase tăcut cîteva secunde înainte ca ea să răspundă:

— Pentru că eşti prietenul meu cel mai bun.

Rostise fraza asta oribilă cu solemnitate. Dacă n-aş fi fost aşa de manierat, i-aş fi semnalat că nu voiam prietenia ei, mai cu seamă dacă asta trebuia să mă condamne la a nu rata nimic din intimitatea rivalului meu. Dar ceva m-a împiedicat mereu să fiu mitocan cu madona şi am adoptat atitudinea pe care o aştepta.

— Mi-ai închis gura, am spus cu tulburare în glas.

— Bănuiai, nu? continuă ea cu o tandrețe atroce.

— Nicidecum, am răspuns – şi nu mințeam.

— Eşti orb! Asta pentru că eşti prea umil. Eşti incapabil să-ți imaginezi pasiunile pe care le stîrneşti.

— Dimpotrivă, pentru că sînt prea vanitos, îmi închipuiam că mă iubeşti cu o dragoste nebună, i-am spus scrîşnind.

Ea izbucni în rîs:

— Eşti minunat!

Era limpede: cînd un bărbat prea urît îşi declară ardoarea unei femei prea frumoase, asta nu poate fi decît o glumă.

— Da' ştiu că am noroc: am amantul cel mai fabulos şi prietenul cel mai senzațional de pe Terra!

— Asta atrage răzbunarea cerului, strecurai cu perfidie.

— Îmi dau seama. Sper ca acest exces de fericire să nu prevestească o dramă.

— Ba da, în mod necesar. Drama e că plec în Japonia pe 9 ianuarie, fără tine. Cît o să-ți mai lipsesc! Cui o să-i mai vorbeşti despre izmenele tînărului zeu?

Nu înțelese ironia.

— În 9 ianuarie? Perfect. Prin urmare vei putea asista la premiera filmului.

— Tropismul evanescent?

— Da. O să fie o seară de gală pe 7 ianuarie. Vino să mă ajuți să suport mizeria asta.

— Îmi închipui c-o să vină şi Xavier.

— Da, murmură ea.

Exista un spectru în vocea sa. Brusc, mi s-a făcut milă de ea şi am formulat sus şi tare contrariul spaimei sale:

— Doar dacă n-o să-i dai papucii între timp.

Avu un rîs bizar. Țintisem bine.

A doua zi, îmi telefona iar:

— Nu, Ethel, m-am săturat de telefoanele tale. Vreau să te văd. De cînd eşti cu Xavier, mă copleşeşti cu vocea ta şi mă privezi de prezență. Sînt prietenul tău cel mai bun, am nişte drepturi: pretind să te văd.

— Vin.

Înainte, mă făceam „frumos” pentru ea: mă îmbrăcam îngrijit,

mă dichiseam. Acum, eram descurajat: nu m-am spălat, am rămas în halatul meu ponosit şi, culme a lipsei de eleganţă, am lăsat televizorul deschis.

Intră, sublimă şi lividă.

— Ai o mină proastă.

— N-am dormit, spuse. Ramaserăm cîteva clipe pleoştiţi în faţa televizorului. Publicitatea pentru tampoane incredibil de absorbante ne smulse din amorţeală. Iubita mea închise televizorul.

— Cînd văd aşa ceva, mi-e ruşine că sînt femeie.

Izbucni în lacrimi.

— O să le scriu ăstora cu tampoanele. O să-i avertizez că publicitatea lor te face să plîngi.

Jalnică, rîse printre lacrimi. Am avut dreptul la relatarea dramei. În ajun, îl întrebase pe fudul dacă o va însoţi la premiera filmului; acesta îi răspunsese că era împotriva principiilor sale să-şi dea acordul cu atîta vreme înainte.

— Îţi dai seama? Numeşte asta „cu atîta vreme înainte”! E limpede, asta înseamnă că nu e sigur că vom mai fi împreună peste o săptămînă.

M-am gîndit că individul ăsta e un ţopîrlan dublat de un imbecil: căci, la urma urmei, chiar dacă îşi plănuise să o părăsească pe iubita mea înainte de 7, ce l-ar fi costat să-i accepte invitaţia care, în cazul unei despărţiri, ar fi fost anulată *ipso facto*[1]? Ce dracu' făcea cu bădăranul ăsta? A fost cît pe ce să o întreb. în loc de asta, compasiunea şi prostia îmi inspirară acest comentariu:

— Ei, haide, Ethel, delirezi! N-a vrut să spună una ca asta. Pasiunea te tulbură.

— Şi-atunci, ce-a vrut să spună ?

— Ei bine, exact ce a spus. Nu-i place să facă planuri. Este genul de bărbat căruia îi place să trăiască clipa.

Nu-mi venea să cred: nu numai că îmi apărasem rivalul, dar pe deasupra mai şi debitam nişte locuri comune îngrozitoare.

— Şi cu ce-l împiedică asta să mă însoţească la premiera unui film în care joc unul din rolurile principale? mă întrebă cu pertinenţă.

— E artist. Nu-i place să se simtă legat de angajamente, de date.

— Ce tot spui acolo? Doar şi-a fixat data vernisajului şi îşi

1 Prin însuşi faptul acesta (lat.) (n.t.)

onorează întîlnirile.

— Tocmai asta spun, este egocentric, ca toti creatorii.

— Şi ţi se pare că asta e o scuză?

— Nu. Numai că, dacă îl iubeşti, trebuie să-i accepţi defectele.

Mă privi împietrită.

— Din solidaritate masculină spui asemenea prostii, ca să-l aperi?

Voisem să o consolez: culegeam roadele. Eu, acuzat că sînt solidar cu încrezutul ăsta, în numele virilităţii! Era cam prea mult.

— Ascultă, încercam doar să fiu drăguţ.

— Nu îţi cer să fii drăguţ, îţi cer să mă ajuţi să văd limpede.

— Pentru asta ar trebui să existe un mister. Nu e nici unul.

— Crezi că mă iubeşte ?

— Crezi că sînt individul cel mai în măsură să răspundă la această întrebare ? Pe el trebuie să-l întrebi.

— Nu pot.

— Atunci, pe tine.

— Mi-am pierdut judecata. Tu eşti obiectiv. Cunoşti toate detaliile poveştii noastre.

— Nu, e ridicol. Nu mai vreau asemenea conversaţii. Nu mă priveşte.

Hohotele ei, care încetaseră, se porniră din nou, şi mai şi. Să o văd plîngînd pe femeia pe care o iubesc – s-o văd plîngînd pentru altul! – era peste puterile mele. Cedai laşităţii şi o luai pe Ethel în braţe.

— Da, te iubeşte! Sare în ochi! De-ar da Domnul ca ea să priceapă cine e acest „el”.

— Crezi? îmi răspunse cu o voce gîtuită.

— Sînt absolut sigur.

O strîngeam gata s-o înăbuş. Îmi fusese dat să-i declar iubitei mele pasiunea mea înflăcărată într-o manieră mascată, dar divin de eliberatoare. Lăsai să curgă conţinutul sufletului meu; era destul să vorbesc despre mine la persoana a treia, asemenea lui Iulius Cezar. Cum „eu este un altul”, această nouă conjugare nu îmi crea nici o problemă.

— Te iubeşte, e bolnav după tine, e îmbătat de frumuseţea ta, nu mai simte nevoia să bea şi să mănînce, nu se gîndeşte decît la tine, nu trăieşte decît pentru tine, nu e niciodată mai fericit ca atunci cînd

te strînge în braţe, iar cînd e departe de tine, are impresia că o ghiulea de tun i-a golit toracele.

Aş fi putut continua încă multă vreme în felul acesta. Îmi venea aşa de uşor: era destul să deschid gura pentru a da frîu liber unui potop de vorbe care nu aşteptau decît să iasă.

Am auzit glasul extatic al celei pe care o strîngeam în braţe:

— Cum de ştii toate astea ?

— Pentru că sare în ochi. în ochi şi în timpane!

Rămase cuibărită în braţele mele, buimacă de zăpăceală – şi asta era opera mea.

— Spune-mi... mai spune-mi lucruri care sar în ochi. E aşa de bine.

Şi mai voia! O să-i mai dau. Am asmuţit din nou cîinii:

— Este sfîşiat între două nevoi contradictorii, cea de a se arunca la picioarele tale ca să te adore şi să-ţi mărturisească toată dragostea lui, şi cea de a te răni, de a-ţi face râu pentru a lupta împotriva a ceea ce îi inspiri. Iubirea îl îngenunchează şi îl face să-şi scoată ghearele în acelaşi timp. Acesta este motivul pentru care tu îl torturezi şi îl obsedezi în cel mai înalt grad.

Amintindu-mi brusc că vorbeam în numele altuia, am tăcut. Cu atît mai bine, căci eram pe punctul să trec dincolo de marja de manevră.

În braţele mele, Ethel îşi ieşise din minţi.

— Ce mult mă iubeşte! murmură ea. Ce oarbă pot fi!

Oh, da!

Se desprinse din braţele mele şi mă lăsă golit.

— Am ştiut mereu că eşti un mag, spuse ea. Nu ai un chip ca al tău dacă nu eşti radical diferit de ceilalţi. Vezi prin oameni. Nu l-ai întîlnit pe Xavier decît o singură dată şi ai înţeles cine este. Ai simţit ce sentimente nutreşte pentru mine.

Nu-şi dădea seama cît era de adevărat. Uitase aşadar ce i-am spus cu privire la frumuşelul ăsta, a doua zi după vernisaj? Invidiez această capacitate de amnezie voluntară pe care o posedă anumite persoane. Nici măcar struţii nu au asemenea resurse de orbire.

Tolănită pe canapea, iubita mea era în al nouălea cer.

— N-am fost în viaţa mea mai fericită. Şi eu te adusesem în starea aceasta!

Cel care se culca cu tine nu te-ar fi făcut să te bucuri aşa cum

am făcut-o eu. Glorie cuvintelor, cuvintelor mele care se descurcau mai bine decît sexul rivalului meu!

— Fără tine, Epiphane, aş fi trecut pe lîngă toate astea. Mai ştii în ce hal eram cînd am ajuns la tine? Şi vezi cum sînt acum? Ţie ți-o datorez. Eşti mai mult decît cel mai bun prieten al meu: eşti fratele meu.

Uite că asta îmi plăcea şi mai mult. Cu un frate, cel puțin, incestul devenea posibil.

Bucuria mi-a fost de scurtă durată. Ethel dădu fuga să-şi întîlnească amantul. Un altul va beneficia de înflăcărarea pe care o aţîţasem în ea. *Margaritas ante porcos*1[1].

Mi-am îngropat ultimele două zile ale anului 1996 în televizor, pentru a nu fi nevoit să le trăiesc. Erau emisiuni atroce : ni se ofereau compilații ale evenimentelor de peste an. Cadavre de fetițe, refugiați zairezi murind cu miile, scandaluri sordide: trebuia să fii nebun ca să te uiți la aşa ceva. Am sfirşit prin a înțelege că aşa ajunsesem.

Primisem două mii de invitații pentru noaptea de revelion: le-am refuzat pe toate, pretextînd că acceptasem altele.

Voiam să fiu singur ca să-mi ofer un cadou pe care-l visasem încă din copilărie: dopuri de urechi Quies. în după-amiaza zilei de 31 decembrie, m-am dus la farmacie să îmi cumpăr. M-am minunat de frumusețea cutiei, de misterul hieroglifelor sale. Întors acasă, am deschis-o. Erau destule pentru a asurzi un regiment întreg.

Cînd a sosit ora, am desfăcut două din învelişul protector şi am descoperit nişte bulgăraşi din ceară de culoare roz. Am respectat întocmai modul de utilizare: le-am încălzit între degete şi le-am rulat în formă de cilindru. Apoi, le-am privit aşa cum disperatul contemplă un revolver: cînd eşti om-ureche, să-ți pui dopuri de urechi Quies echivalează cu o sinucidere.

Solemn, mi le-am înfundat în conductele auditive. Se produse un miracol: lumea din jurul meu dispăru. Am devenit unica realitate existentă. La început, senzația era neplăcută; zece minute mai tîrziu, nu a mai rămas nici urmă din durerea aceea vagă. Nu mai era decît singurătatea mea fastuoasă de pustnic.

M-am întins pe pat cu Mănăstirea din Parma, una dintre cărțile mele preferate. Foarte repede, mi-am dat seama că eram incapabil să

1(Nu arunca) mărgăritare înaintea porcilor (lat.) (n.t.)

citesc: zgomotele trupului meu acopereau glasul textului iubit. Într-adevăr, anatomia mea producea atîta zgomot, încît ar fi fost imposibil să-mi îndrept atenția către un obiect exterior.

Eram zidit în mine. Am avut parte de o senzație extraordinară: am stins lumina pentru a mă bucura şi mai mult de ea, blindîndu-mi surditatea prin adăugarea cecității. Cearşaful deveni linţoliu. Fusesem îngropat de viu. Eram în cavou.

O excitație fără seamăn puse stăpînire pe spiritul meu: am analizat cu pasiune tumultul stomacului meu, cadența circulației sanguine şi alte sunete de neînțeles, la fel de insolite ca nişte uşi trîntite. îmi bătea inima ca o bombă cu ceas. Cred că niciodată n-am trăit nimic atît de interesant ca această încarcerare voluntară.

Mă întrebai brusc cu groază dacă nu cumva dopurile de urechi Quies o uciseseră pe Ethel în creierul meu: dar nu, o puteam zări prin fisurile temniței mele, asemenea lui Fabrice în închisoare zărind-o pe Clelia. Hotărît lucru, nu-mi lipsea nimic în noua mea locuință.

N-am putut detalia prea multă vreme luxoasele enigme ale acestui Olimp, căci o somnolență de plumb mă cuprinse de îndată. Eu, insomniacul cu acte, am adormit, m-ara cufundat într-un somn de o profunzime necunoscută. Cocoloaşele de ceară roz mă izolaseră aşa de bine, că eram astupat, impermeabil la univers. Nu ştiam că starea de comă poate fi atît de voluptuoasă. Am rămas în ea timp de douăsprezece ore.

Cînd m-am trezit, avusese loc o catastrofă: nu mai eram în 1996. Cu cît părea mai frumos soțul defunct decît tinerelul ce credea că i-a luat locul! 1997 voia să fie proaspăt: nu era decît lipsit de consistență.

Am tras la o parte draperiile ca să-l văd la față: nici măcar nu avea privire. Străzile erau pustii, puținii trecători purtau doliu după cel de care lumea va fi veşnic văduvă.

Acest dezgust pentru întîi ianuarie mă cuprinsese în fiecare an, firește; dar de data asta era cu mult mai rău. 1996 fusese în toate privințele un annus horribilis, dar pentru mine, şi numai pentru mine, el va avea mereu trăsăturile iubitei mele.

Pe frontul telefonic, situația era îngrijorătoare. Nu e nimic mai greu decît să faci față unui adversar fără talent: duşmanul meu nu avea nici unul. Corespondenta de război mă suna din ce în ce mai des. îmi reproducea diverse cuvinte ale arătosului: nu erau atît

mitocănii, cît vorbe goale, a căror interpretare lăsa loc mitocăniei. Xavier al nostru nu avea stofa unui Costals: nici urmă de geniu în necuviințele lui, în care simțeai că nu e nici una Voită ori conştientă. Toate purtau pecetea unui spirit greoi şi incapabil de atenții, tipic celor care nu au fost niciodată nevoiți să-şi dea osteneala ca să placă – tipic, de asemenea, pentru o ființă străină de dragoste.

Eu, în schimb, aveam nevoie de comori de finețe pentru a reuşi să inventez un sens vorbelor lui goale şi, dacă era cazul, să le găsesc o scuză.

Aveam deseori impresia că sînt un traducător dublat de un profesor de maniere elegante; nu era lucru rar ca iubita să mă întrebe de ce marele artist putuse să-i spună cutare sau cutare lucru regretabil, împrumutam atunci tonul celui care cunoaşte uzanțele lumii şi răspundeam: „Aşa se face".

Ea mă admira: „Tu înțelegi aşa de bine viața în societate. în ce mă priveşte, ai crede că vin de pe o insulă pustie". Oare nu ştia că fizicul meu mă izolase pe o insulă pustie vreme de douăzeci de ani? Dar era exact faptul că această dizgrație îmi permisese să văd limpede natura raporturilor umane. Nu e nevoie de nimic altceva decît să fii profund indezirabil pentru a şti în ce măsură nu le pasă oamenilor de tine. Ethel, frumoasă ca o fecioară de Hyeronimus Bosch, nu era la curent cu totala indiferență pe care omul o are pentru semenul său.

Bunătatea sa o izola şi mai mult. Se apropia premiera filmului: actrița era obligată să aibă întîlniri cu cîțiva jurnalişti. Trebuia s-o vezi cu cîtă generozitate vorbea despre această operă pe care ştiam totuşi cît o detestă. Se entuziasma pentru „talentul" cineastului şi califica drept o „imensă şansă" faptul de a fi lucrat cu el. Dacă ar fi fost plătită în procente, aş fi bănuit-o că minte din interes, pe cînd ea mințea pur şi simplu din amabilitate – căci nu avea nimic de cîştigat din asta, ba chiar foarte mult de pierdut: era compromițător să ridici în slăvi o asemenea porcărie.

Eu eram nerăbdător să fug de povestea ei de dragoste. Primisem biletul de avion pentru Japonia şi mă desfătam contemplîndu-l.

În seara de 7 ianuarie, frumuşelul catadicsi să-şi însoțească amanta la premiera Condiția umană este un tropism evanescent. Am avut, prin urmare, fericirea de a-l revedea. Se aruncă asupra mea ca pentru a face lumea să creadă că noi doi eram cei mai buni prieteni

din lume. Purta ochelari negri şi se miră că eu nu aveam aşa ceva în dotare.

— Mie mi-ar trebui cel puțin o cagulă, îi răspunsei pe un ton răutăcios.

Rîse zgomotos şi se extazie de „vorba mea de duh”. Băgai de seamă că mă tutuia, îmi păru odios. M-am hotărît să nu-i acord reciprocitate.

— Nu ti-e teamă că lumea o să te recunoască ?

Ridicai din umeri.

— O să mă recunoască. Este problema lor, nu a mea. Nu-mi pasă.

— În fond, ai dreptate. E suficient să nu-ți pese. Fac şi eu ca tine.

Şi îşi scoase ochelarii negri. Dar nu-l recunoscu nimeni toată seara, spre marea lui uimire.

Drapată în tracul său, Ethel era magnifică. Era singura care părea îngrozită: cît despre regizor, el îi privea disprețuitor pe viitorii spectatori, părînd a gîndi că publicul era un rău necesar.

— Mă simt uşurat că nu te-am angajat, îmi spuse el. Cînd te-am cunoscut, erai un nimeni. Acum eşti vedetă internațională.

Dacă ai fi jucat în filmul meu, ai fi fost luat drept o găselniță comercială. S-ar fi dus să te vadă toți țărănoii.

Avea cel puțin meritul că era sincer. Xavier se aşeză de-a dreapta iubitei mele, iar eu la stînga ei. începu proiecția: juna primă se agăță de mîinile noastre. Marele artist şi-o retrase pe a sa, părînd incomodat. Eu însă profitai pentru a ține prizonieră palma lui Ethel.

— Cît durează filmul? îi susurai la ureche.

— Două ore patruzeci şi cinci. „Oroare”, m-am gîndit.

În cursul vieții mele de spectator, m-am îndopat cu o mulțime de porcării doar pentru a vedea vreo actriță care îmi plăcea. Oricît de prost ar putea să fie un scenariu, nu mă plictisesc niciodată cînd văd o fată frumoasă. Mă concentrez asupra ei, nu mă uit la nimic altceva.

În cazul de față, „tropizmul evanescent” dispunea de un argument sfînt pentru a mă seduce: două ore şi patruzeci şi cinci de minute de imagini cu madona mea, acesta ar fi paradisul. Nu a fost.

Mai întîi, din o sută şaizeci şi cinci de minute, doar în cincizeci o vedeai pe eroină: asta făcea o sută cincisprezece minute în plus. Aproape două ore de deşeuri: era mult.

Apoi, din cele cincizeci de minute cu Ethel, doar în zece era de recunoscut: timp de alte patruzeci de minute, regizorul o maimuțărise pînă la desfigurare, ca şi cum s-ar fi jenat de frumusețea ei. Era ridicol: ar fi fost cu mult mai bine să fi ales din start o actriță urîtă.

În sfîrşit, cele zece minute pe parcursul cărora cineastul nu reuşise să ascundă grația iubitei mele sufereau de o gravă problemă de montaj; o întrebai în şoaptă pe vecina mea dacă nu cumva cel de la montaj suferea de un sughiț cronic: îmi răspunse că persoana de la montaj avea maladia Parkinson şi că acesta fusese motivul pentru care regizorul o voise tocmai pe această tehniciană. Am început să mă amuz de-a binelea: oamenii se întoarseră spre mine indignați, căci era o scenă deosebit de tragică; arătosul găsi că reacția mea era mai degrabă sofisticată şi mă imită.

Ca urmare, rămase treaz cîteva clipe. Restul timpului, dormea ca un mîrlan: i se auzea sforăitul în toată sala. Asta părea să o întristeze pe Ethel.

Fidel personajului meu, am murmurat:

— Nu fi supărată pe el. Filmul e groaznic de plictisitor, nu e vina lui.

— E drept, filmul e groaznic de plictisitor, repetă ea cu o strîmbătură.

Aşa era, într-adevăr. Scenariul era o absență de scenariu, iar autorul încercase să ascundă acest lucru îndărătul unor scene abscon-se şi ifose narative, aşa încît spectatorul naiv să se simtă prost că nu înțelege subtilitatea intrigii.

Dialogurile erau puține, şi asta din fericire, căci erau de o nulitate care nu era egalată decît de afectarea lor.

Muzica avea o latură ciudat de ademenitoare şi ar fi putut să-mi placă dacă nu s-ar fi potrivit aşa de puțin cu filmul. Dacă e să fii plicticos, măcar să fii pînă la capăt: opera poate fi atunci calificată drept ascetică, ceea ce este nobil. Or, cu piesele de succes care îl însoțeau, Tropismul evanescent lăsa impresia că ieşise la agățat, fapt care îi anula pînă şi ultimele posibilități de stimă pe care le-ai fi putut concepe cu privire la el.

În sfîrşit, lucrul cel mai grav erau imaginile. Că un cineast nu vrea să facă frumos, asta pricep. Că vrea să fie respingător, sau vulgar, sau excesiv, sau tern, pricep şi asta. Că vrea să facă „nimic” – atipic, fără nici o calitate, fără stil, grad zero –, pînă şi asta pricep.

Dar să nu vrea să facă nimic, asta nu mai pricep. N-ar fi mai logic, dacă tot nu vrea să facă nimic, să nu mai filmeze?

Pentru genul de imagine al operei sale, o cameră video pentru cina aniversară ar fi fost la fel de potrivită. A priori, acest tip de simplitate nu îmi displace. Dar atunci de ce nu a folosit camera video? L-ar fi costat mai puțin şi-ar fi ieşit ceva simpatic. Şi-apoi, de ce umbrele acestea zugrăvite, aceste decoruri alambicate, aceste optzeci de unghiuri pentru fiecare plan, aceste mijloace abracadabrante, dacă era doar pentru a ajunge la imagini atît de nesemnificative ?

Oricum o luai, acest lungmetraj nu putea fi apărat. Cu toate acestea, nu mi-a displăcut, din motive care nu mă priveau decît pe mine. Era scena taurului, care a coincis cu momentul cînd o descoperisem pe Ethel: chiar dacă autorul o ratase, scena nu mă impresiona mai puțin. Am strîns mîna iubitei mele ca si cînd ar fi fost vorba de un moment măreț al istoriei cinematografului. Ea mi-a zîmbit.

Au fost şi momente în care, în pofida eforturilor maestrului, frumusețea ei trecea dincolo de ecran. Lumina filmului era aşa de proastă, că pînă şi în scena coridei, care era de presupus că se petrece într-o arenă sevillana, te-ai fi crezut în sala de operații. Tubul de neon nu avantajează pe nimeni. Or, chipul actriței care juca rolul principal poseda propria sa lumină interioară care o acoperea pe cea a proiectoarelor: găsea modalitatea să strălucească printre atîtea atrocități, ca aureolat de o splendoare autonomă, asemenea unei fecioare de Memling.1

Clipele acestea de grație fură fulgerătoare. Puse cap la cap, nu însumau niciodată mai mult de cîteva secunde, dar în ochii mei întreaga porcărie îşi găsea justificarea în secundele acelea. O sută şaizeci şi cinci de minute găunoase şi nasoale pentru zece secunde de splendoare, asta corespunde proporțiilor existenței umane: şaptezeci şi cinci de ani de viață pentru o săptămînă de extaz.

Fără îndoială că intenția autorului nu fusese în nici un caz să reproducă acest contrast. îmi arogai totuşi dreptul de a nu ține cont de directivele sale şi de a extrage propria mea operă din opera sa. Prin urmare, Condiția umană este un tropism evanescent declanşa în mine un oarecare entuziasm.

Cînd proiecția luă sfîrşit, am aplaudat pe rupte. Eram singurul.

— Îți ador atitudinea, îmi spuse Xavier, pe care ovația mea îl trezise.

În sală se lăsă o tăcere pătrunzătoare. Ethel îmi aruncă o privire uluită. Nu îndrăznea să se întoarcă spre arătos.

În jurul nostru, oamenii se ridicau, obosiți. Filmul îi secase de puteri, erau goliți şi urîți. încercai să le analizez reacțiile; băgai de seamă că aerul lor blazat disimula o angoasă fără nume. Nu ştiau dacă erau obligați să le placă sau nu ceea ce tocmai văzuseră, căci regizorul era bine cotat printre cinefili. Mureau de spaimă că se vor înşela, că vor afişa o opinie contrară celei pe care s-ar fi cuvenit să o aibă. Esențial era să nu rostească vreo frază ireparabilă. în felul acesta, peste cîteva săptămîni, cînd criticii se vor fi pronunțat, ei nu s-ar fi compromis.

Într-o situație incertă a fost întotdeauna mai primejdios să admiri un artist, decît să ai rezerve cu privire la el. Nu e numai o problemă de curaj: ai nevoie de mai multă pricepere pentru a fi capabil să apreciezi un creator, a fortiori pentru a determina fără „ajutorul" cuiva dacă este demn de prețuire. Or, majoritatea oamenilor dețin puțină pricepere sau deloc. Iată de ce există atîția fani şi aşa de puțini admiratori, atîția denigratori şi aşa de puțini interlocutori.

În seara aceea nu s-a produs nici un miracol: publicul virgin nu avea talent, în afară de mine care mi-am afirmat cu tărie admirația excesivă, şi de Xavier, care şi-a declarat antipatia sus şi tare, nimeni nu a emis nimic care să semene cu o părere.

M-am gîndit reconfortat că regizorul şi spectatorii lui erau egali în nulitate.

Oamenii plecară fără a mai zăbovi, pentru a masca panica provocată de lipsa lor de opinie. Ramaserăm în sală toată echipa în păr, amantul iubitei mele şi eu. I-am strîns mîna cineastului şi am izbutit să fiu elogios fără să mint:

— Felicitări. E mult mai bine decît mă aşteptam. În opera ta există o viziune asupra lumii: ai stabilit propria ta proporție a frumosului şi a urîtului, a stîngăciei şi a grației. Raportul tău este pesimist: sînt de acord cu el. Din film se desprind fulgerări de sens şi de splendoare care dispar de îndată, ca în viață. Titlul îşi găseşte justificarea: da, tropismele noastre sînt evanescente.

— Măi, măi, măi, făcu Pierre, prefăcîndu-se că nu îi pasă.

— Bravo, zîmbi Ethel îmbrățişîndu-l.

— Publicul mi-a confirmat că a fost bun, continuă Pierre. Ați văzut? Era dat gata, neutralizat. Tocmai asta voiam.

— Bun. Halim? căscă fudulul.

Ne repezirăm la fursecuri. Nimic nu îți provoacă o asemenea foame ca un film găunos.

— Eşti regele mincinoşilor, îmi spuse juna primă.

— Ce ipocrit eşti, amice, se amuză amantul ei.

— Nu am mințit, protestai.

— În timpul proiecției, mi-ai şoptit că e îngrozitor de plictisitor, răspunse ea.

— A fost un rahat! adăugă mitocanul.

— Nu e nici o contradicție, îl asigurai. O interpretare a lumii este adesea ucigător de plictisitoare, aşa cum e de altminteri lumea însăşi.

— Cui îi pasă de asta? emise pictorul, în cinema, ca şi în teatru, nu există păcat mai mare decît plictisul.

— Într-adevăr. Dar nu a fost plicticos tot timpul, spusei eu gîndindu-mă la clipele în care apărea Ethel.

— Oh, ba da, a fost un rahat de la cap la coadă, susținu acest delicat personaj, incapabil să priceapă că părerea sa ar putea-o răni pe amanta lui.

— Ce ştiți dumneavoastră? i-am întors-o. Doar ați dormit tot timpul.

— Am văzut destule ca să ştiu că a fost nul de la un capăt la altul.

— Ați început să sforăiți de la sfîrşitul genericului. Nu aveți dreptul să vă spuneți părerea. Ați ratat scene în care Ethel era frumoasă de-ți tăia respirația.

— Nu te duci la cinema ca să vezi fete frumoase.

— Aici nu e vorba despre fete frumoase, ci despre iubita dumneavoastră.

— N-am nevoie să mă duc să mă plictisesc dracului într-o sală întunecată ca s-o văd.

— E de presupus că ați venit ca să-i vedeți munca de actriță. La vernisaj, vi s-a părut normal să fim interesați de opera dumneavoastră. Ei bine, eu unul găsesc că ar fi fost normal să vă arătați interesat de interpretarea sa.

— Mi-a spus ea însăşi că filmul o să fie o porcărie!

— Asta nu a împiedicat-o să i se dedice cu trup şi suflet.

— De unde scoți asemenea tîmpenii, amice ?

— Nu sînt amicul dumneavoastră si nu am păzit porcii împreună, din cîte ştiu.

— Că veni vorba de porci, ai într-adevăr un caracter de porc, îmi spuse arătosul.

— Nu există porc mai rău decît acela care nu ştie că e porc, i-am întors vorba.

— La dracu', da' ce ți-am făcut?

— Mie, nimic.

— Îți dai seama că mă ocărăşti pentru cel mai prost film din lume? Crezi că merită osteneala?

— Nu e cel mai prost film din lume.

— Fiecare cu gusturile lui, nu-i aşa? Ai dreptul să-ți placă, am dreptul să nu-mi placă.

— Nu aveați dreptul să nu vă uitați la film.

— Bun. Ethel, plecăm. Prietenul tău face o criză de nervi.

O luă de braț. Madona îşi întoarse spre mine privirea disperată. Pînă să ajungă la uşă, am avut timp să strig:

— Nu sînt prietenul lui Ethel! Cuplul dispăru în beznă.

M-am întors acasă, turbat rău. îmi era ciudă pe întreaga lume: pe iubita mea, că era îndrăgostită de imbecilul ăla mulțumit, pe Xavier, că era aşa de nedemn de iubita mea; pe cineast, pentru că era aşa de nul; pe public, pentru că nici măcar n-a avut curajul să nu-i placă, pe mine, că m-am aprins aşa de tare în numele unei porcării, cîtă vreme existau motive cu mult mai bune pentru a mă lua la harță cu golanul.

Mi-am petrecut noaptea plîngînd de mînie.

A doua zi era 8 ianuarie, ajunul plecării mele la Kanazawa.

Sună telefonul. Ştiam cine era. Avea un glas firav.

— Nu am intenția să mă scuz, i-am spus, prost dispus.

— Nici nu trebuie. Aveai dreptate. îl disprețuiesc. O să termin cu el.

Preț de-o clipă, am simțit că fierb de bucurie. A fost de scurtă durată, căci ea continuă:

— Numai de n-aş fi îndrăgostită de el!

— Dar tocmai mi-ai spus că îl disprețuieşti, că ai de gînd să termini cu el!

— Asta nu mă împiedică să-l iubesc.

— O să-ți treacă.

— O să-mi ia ceva vreme. Mă cunosc, o să sufăr cumplit.

Îmi sfîşia inima. Ea continuă:

— Şi-apoi, mai trebuie să am curaj ca să-l părăsesc.

— O să-l ai.

— O să-l am dacă mă ajuți, Epiphane. O să am nevoie de tine.

— Păi... mîine plec în Japonia.

— Cum? Uitasem. Oh, nu, nu-i adevărat ! Fără tine, o să fie de o mie de ori mai rău.

Şi începu să plîngă. Eram pe cît de flatat, pe atît de răvăşit.

— Anulez călătoria!

— Nu. Te bucurai aşa de mult c-o să te duci în Japonia. Îți interzic s-o anulezi.

— Tu eşti mai importantă decît Țara Soarelui Răsare. Rămîn.

— Nici vorbă. Cînd te întorci ?

— În 12.

— O să rezist trei zile fără tine. Nu mi-aş ierta pînă la moarte dacă nu ai pleca din pricina mea. Îți ordon să te duci.

— Acum trei zile a fost Bobotează: onomastica şi aniversarea mea. Cum nu mi-ai făcut nici o urare, nici pentru una, nici pentru cealaltă, îți cer, cu titlu de favoare retroactivă, să mă sustrag ordinului tău. Simt că dacă te las singură, o să comiți vreo prostie.

— Ce prostie vrei să comit ? Sînt persoana cea mai puțin suicidară de pe pămînt.

— Nu mă gîndeam la asta. Nu, mi-e teamă că n-o să-l părăseşti. Tu însăți te temi că nu vei avea forța necesară pentru asta.

— O să aştept întoarcerea ta ca s-o fac.

— Nu! Dacă laşi să treacă patru zile, n-o să-l părăseşti niciodată.

— O să-l părăsesc. Nu-l mai pot suporta.

— El stie asta?

— Dacă şi-ar face griji pentru mine, ar şti. Dar lui puțin îi pasă de ceea ce gîndesc eu.

— Sper că n-o să dai uitării strălucitele vorbe de azi.

— Nici un risc. Ia spune, e o nebunie cum ții cu tot dinadinsul să mă despart de el. Cu toate acestea, nu cu multă vreme în urmă îl apărai pe Xavier împotriva celor mai mărunte critici ale mele.

— Cred că aseară i-am descoperit adevăratul caracter.

— Şi eu. N-ar fi trebuit niciodată să-l invit la premieră.

— Dimpotrivă! Ai fi preferat să te scalzi în iluzii?

— Da.

Tot mai plîngea. Lacrimile sale erau foarte tăcute: trebuia să fii om-ureche ca să le auzi la celălalt capăt al firului. Aşa hohoteşte zăpada cînd se topeşte.

— Vino cu mine la Kanazawa.

— Nu.

— E foarte frumos acolo.

— Nu mă îndoiesc. Nu pot să plec. Dacă aş lua avionul cu tine, ar fi o minciună: toată fiinţa mea ar rămîne aici.

— Nu ştii că în dragoste cea mai bună apărare e fuga?

— Încă nu sînt în stadiul în care trebuie să mă apăr.

— Ai spus „încă": asta înseamnă că vei fi în curînd. Cum aş putea să plec şi să te las singură dacă te ştiu ameninţată?

— Ameninţată cu suferinţa, punct. Nu va fi pentru prima oară cînd o să sufăr. Nu risc nimic altceva.

— Mi-ar plăcea să te scutesc de asta.

— Epiphane, eşti fratele meu, dar chiar dacă rămîi, eu tot voi suferi. Aşadar, pleacă.

— Pun o condiţie formală.

— Ţi-o acord.

— Astăzi îţi cumperi un fax.

— Poftim?

— O să mergem împreună, dacă vrei. O să te ajut să-l instalezi.

— De ce vrei să am un fax ?

— Ca să pot comunica oricînd cu tine. Telefonul, mai ales la mare distanţă, otrăveşte confidenţele. Mergem?

Trebuie să fii în pas cu vremea. În Evul Mediu, n-aş fi plecat aşa departe fără să o închid pe iubita mea într-un turn sau cu o centură de castitate, în secolul al XlX-lea i-aş fi cumpărat o cămaşă de forţă. Acum, în numele idioatei libertăţi individuale, nu mai poţi recurge la aceste procedee înţelepte şi sigure. Dacă vrei să-i controlezi pe oameni de la distanţă, trebuie să-i bombardezi cu telecomunicaţii.

Am cumpărat un fax de producţie niponă, bineînţeles. L-am instalat la ea acasă.

— Poţi să-mi garantezi că Xavier n-o să ne intercepteze mesajele?

— Nici un pericol. N-a acceptat niciodată să petreacă la mine

o noapte sau măcar o clipă. Mi-a spus mereu că apartamentul meu e îngrozitor.

— Îi recunosc delicateţea proverbială. Nu rîse la vorbele mele. Momentul de bun rămas a fost solemn cît cuprinde. Am strîns-o în braţe:

— S-ar zice că pleci la război, spuse ea.

— Tu eşti cea care pleacă la război.

Pe 9 ianuarie, am priceput ce înţeles are expresia „a pleca avînd moartea în suflet". Eu, care aşteptasem atît de mult plecarea încît am vrut s-o anticipez, aş fi dat oricît ca să rămîn.

Nu era pentru prima dată cînd plecam departe. Cu toate acestea, ai fi zis că plec pentru prima oară în viaţa mea. Niciodată pînă atunci nu mai fusesem cuprins de senzaţia aceasta: ceva îmi sfîşia măruntaiele, muream de frică fără să stiu de ce. Paul Bowles1 scrie că adevăratul călător este acela care nu e sigur că se va întoarce: fără îndoială că era prima mea călătorie adevărată.

Era absurd: ştiam că voi reveni în 12, aveam în mînă biletul de întoarcere, şi, cu toate acestea, nu-mi venea să cred. Aveam strania convingere de nezdruncinat că voi muri. Nu că „o să mor puţin", cum zice proverbul, ci că o să mor de-a binelea. Nu aveam nici o idee precisă despre ceea ce va însemna acest deces: ciocnire în văzduh, asasinat de un yakuza, cutremurul secolului sau deturnare de avion. Faptul că eram conştient de ridicolul angoasei mele nu schimba cu nimic lucrurile.

Un fir invizibil mă ţinea legat de acest continent, ca acela al plecărilor de odinioară pe marile pacheboturi, care îi lega pe emigranţi de familiile îndurerate şi care se tot întindea pînă cînd se rupea, tăiat de sadica Parcă a despărţirilor, şi-apoi cădea în mare, plutind, rămăşiţă atroce a inimii.

O părăseam pe Ethel în momentul în care avea cel mai mult nevoie de mine: era abject. Dacă doamna gîndurilor mele nu mi-ar fi ordonat, n-aş fi fost niciodată de acord. Era ca şi cum i-ai cere grădinarului îndrăgostit de trandafirul lui să părăsească ţinutul în vreme de secetă.

Mi se părea, de asemenea, că era singurul prilej în care aş fi avut şansa de a-i vorbi despre pasiunea mea: pentru moment, ea era vulnerabilă în ultimul hal, se afla, poate, în punctul în care nu mi-ar mai fi văzut urîţenia. Nu voi mai avea niciodată o asemenea ocazie,

asta e cît se poate de sigur. Trandafirul care moare de sete are nevoie de grădinar, dar grădinarul are şi mai mare nevoie de trandafirul însetat: fără setea florii sale, el nu există.

Cînd mă voi întoarce din Kanazawa, setea florii se va fi potolit, cu siguranță. Ethel era o femeie tînără perfect sănătoasă: rănile sale se vor fi cicatrizat, ar putea să se descurce fără mine. La gîndul ăsta revoltător, un plan ruşinos se ivi într-un ungher al minții mele: îi voi întreține boala de la distanță ca să-i culeg roadele la înapoiere.

Această mîrşăvie se dovedea indispensabilă, căci minunata prostuță ar fi fost încă în stare să nu-şi mai amintească dorința de a-l părăsi şi să se înnămolească în legătura sa cu golanul acesta chipeş. Fusesem foarte inspirat să-i instalez faxul acela: n-o s-o las să dea uitării excelentele ei decizii.

Avionul decola, firul se rupse. Lipit de hubloul meu, priveam ceea ce lăsam în urmă. Totul era Ethel: hangarele aeroportului, drumurile, pămîntul urît al lui ianuarie, uzinele, totul era Ethel.

Dincolo de nori, nu se mai vedea Europa. Eliberat de sol, am putut începe redactarea faxurilor pe care i le voi trimite iubitei mele imediat după sosire.

În avion, 9/1/97.

Dragă Ethel,

Abia am decolat şi deja îți scriu: te-am prevenit, n-o să te slăbesc deloc. Poate voi fi mai mult cu tine în timpul acestor cîteva zile decît am fost ieri şi alaltăieri.

În Boeing există un ecran care, la fiecare sfert de ceas, ne indică unde sîntem: se vede o hartă şi aparatul nostru care se leagănă deasupra ei ca o jucărie. În momentul acesta, survolăm Germania; apoi vor fi Polonia, Rusia, Siberia, marea Japoniei şi, în sfîrşit, Tokio.

Este pentru prima oară cînd o călătorie mă lasă cu gura căscată: lista aceasta de locuri pe care tocmai ți le-am înşirat mă răvăşeşte ca tot atîtea mituri. N-aş fi mai emoționat nici dacă m-aş pregăti să le traversez într-o sanie trasă de o haită de cîini. De obicei, călătoriile cu avionul înseamnă pentru mine formalități plictisitoare şi abstracte: astăzi simt cu trup şi suflet realitatea

zborului şi asta îmi provoacă ameţeli.

De bună seamă că gîndul la suferinţa ta m-a cufundat în starea aceasta de hiperestezie. Din solidaritate cu tine, spiritul meu şi-a pierdut sistemul imunitar. Mi-ai spus că sînt fratele tău: nu ştii cît este de adevărat. Sînt legat de tine în permanenţă. Aş fi vrut să nu plec, să rămîn lîngă tine: ai hotărît altfel. De aceea am decis să-mi trimit vorbele în urmărirea ta.

În ceea ce mă priveşte, lucrul acesta este de o eficacitate redutabilă: e destul să-ţi scriu pentru a-ţi simţi prezenţa. Stiloul meu te convoacă, iar tu eşti aici de îndată. Mă întreb cum pot să-i epateze prestidigitatorii pe gogomani: ce înseamnă scamatoriile lor în comparaţie cu irefutabila magie a scrisului?

Chestia asta funcţionează şi în ceea ce te priveşte? Îţi dai seama că eşti cu mine? Dacă lucrurile nu stau încă aşa, cu siguranţă că aşa vor sta peste vreo douăsprezece ore, presupunînd că aparatul nu se prăbuşeşte.

Stewardesa a distribuit tăviţele cu mîncare: în meniu, să nu te mire, era carton cu sos de carton. Nu m-am atins de a mea. împrejurul meu, oamenii o înfulecă lacomi. Au aerul că mîncarea le pare infectă, şi din motive întemeiate: aşa şi este. Şi-atunci, de ce înghit ei furajul acesta? Nu înţeleg nimic din specia asta şi cred că tu şi eu nu facem parte din ea.

Sîntem din rasa celor care vor ce este mai bun şi refuză restul: avem, fără îndoială, puţine şanse de a obţine tot ce dorim, dar asta nu schimbă nimic din dorinţa noastră. Aspirăm la sublim şi cu atît mai rău pentru cei care ne cred slabi.

Tu aspiri la sublim prin dragoste, iar Xavier crede că asta e o bagatelă: vezi tu ce prăpastie te desparte de el ? Este mîndru că are picioarele înfipte în glod: aparţine rasei celor care îşi înfulecă mîncarea din tăviţă pentru că este comestibilă, pentru că este solidă, pentru că este dreptul lor şi pentru că ar trebui să fii tîmpit să nu iei lucrul la care ai dreptul.

Înţelegi unde vreau să ajung? Pentru asta te-a luat Xavier: pentru că erai comestibilă, pentru că te ofereai, pentru că asta îi era suficient ca să se creadă demn de tine, pentru că ar trebui să fii tîmpit să nu iei ceea ce ţi se oferă. Nu te compar nici o clipă cu hrana asta fadă: pe el îl asociez cu mîncăii aceştia respingători. Ghicesc că te ofensez. Nu acesta mi-a fost scopul; ca să mă exprim

ca bruta care nu sînt, îți provoc durere, dar e spre binele tău.

Mă îngrozesc la gîndul că îți vei schimba părerea. Eşti blîndă şi ai vocația compasiunii: ar fi destul ca Xavier să-ți arunce o privire languroasă ca să-l ierți. Îmi dau seama că nici măcar nu ştiu pînă unde a mers în seara premierei; habar n-am ce măgării ți-a mai putut spune după ce m-ați lăsat baltă. Poate că după aceea nu a mai spus nimic urît, dar asta nu schimbă cu nimic situația.

Totuşi, trebuie că s-a întîmplat ceva şi mai rău. Stă mărturie faptul că tu, aşa de puțin zgîrcită în confidențe în ultima vreme, nu mi-ai povestit nimic. Pesemne că te gîndeşti: „Asta să fie faxul său de încurajare? Asta e sadism!". Ethel, aş prefera de o mie de ori să-ți spun lucruri drăguțe. Dar vai, simt că ai nevoie mai degrabă să fii scuturată. Ar fi culmea să suferi şi să nu ajungi la nimic. Dacă nu o rupi cu el, atunci durerea ta va fi fost sterilă. În clipa asta, tu eşti toxicomana care a hotărît să nu se mai înțepe. Primele zile sînt atroce, suferi îngrozitor. Rezistă şi vei ieşi din asta, dacă nu eliberată, cel puțin întărită împotriva drogului. Dacă te dai bătută, vei fi trecut prin infern în zadar.

Metafora mea nu e gratuită: tipul ăsta e un stupefiant. Prima oară, ți-a procurat o plăcere fulgurantă, care n-a încetat să se diminueze pînă la totala dispariție. Crezi că îl iubeşti, dar de fapt eşti doar dependentă de el. Este un sentiment mizerabil, după chipul celui care ți-l inspiră. Da, stiu, l-am vorbit de bine în ultimele zile: mă înşelam. Eşti în măsură să ştii cît este de seducător. M-am lăsat eu însumi prins în mrejele lui, cu atît mai mult cu cît desfăşurase față de mine un adevărat flirt. Eram flatat.

La premieră, ne-a arătat adevăratul lui chip. Ai remarcat în ce măsură s-a estompat calitatea sa cea mai remarcabilă? Nici măcar nu mai era frumos, ci doar comun şi vulgar. O mutră de mic-burghez nemulțumit că nu i-a plăcut programul de la televizor.

M-am oprit din scris o vreme ca să privesc prin hublou: nu era nimic de văzut şi tocmai asta era interesant. Nu e de mirare, zburam deasupra Poloniei. Alfred Jarry scrie această indicație scenică pentru Ubu: „Povestea se petrece în Polonia, adică nicăieri". Ce mult mi-ar plăcea să trăiesc în Polonia!

În avion se difuzează un film american. Nu vreau să ştiu ce este, văd doar că actrița principală, la fel de fadă ca un terci, poartă o rochie din şervețele Kleenex. Nu mint: țesătura are aspectul şi

culoarea rozalie a şervețelelor Kleenex. îți vine să-ți sufli nasul în ea. Mă pricep de cînd mă învîrt în mediul modei. Totuşi, nu pare să fie un film comic. S-ar părea că e o poveste de dragoste. Chiar şi fără sonor, îți vine să verşi.

Ei bine, în jurul meu, oamenii şi-au pus căştile şi s-au scufundat în această capodoperă cinematografică. Nu par entuziasmați şi au motive întemeiate. Asta nu-i împiedică să se uite. E chestia cu tăvițele cu mîncare, în versiune spectacol. Sînt convins că Xavier ar face la fel ca ei. Tropismul evanescent nu era destul de bun pentru el, pe cînd terciul îmbrăcat în Kleenex, asta ar înfuleca.

O să-ți las o clipă de răgaz. Am luat cu mine Critica rațiunii pure, vei înțelege că ard de nerăbdare s-o recitesc.

Cu drag, al tău,

Epiphane.

Nu luasem cu mine Critica rațiunii pure. Aveam nevoie să mă recitesc şi să mă gîndesc. Neantul de la fereastra mea mă invita. Mă simțeam contrariul peisajului: dens ca un ou. Ce rafinată era plenitudinea acestei sfîşieri amoroase pe care o luam drept suferință, în vreme ce ar fi trebuit să mă bucur de tensiunea ce mă însufleța.

Într-adevăr, nu am fost capabil nici de cea mai neînsemnată reflecție: e nevoie de un minimum de vid în tine însuți pentru a reuşi să muți ideile şi să le găseşti locul potrivit. Eram prea plin. Habar n-am cîte ore m-am pierdut în această scufundare interioară.

În felul acesta, scrisul nu-mi servea doar ca să mă aducă în prezența lui Ethel, ci şi să mă aducă în prezența sinelui meu. Redactai un nou fax.

În avion, 10/1/1997

Dragă Ethel,

Am terminat Critica rațiunii pure. O carte bună, ți-o recomand. Să nu te mire caligrafia mea bizară, nu mă uit la ce am scris: am ochii lipiți de hublou. Survolăm Siberia de mai bine de o oră şi încă nu am văzut nimic. Să fim bine înțeleşi: asta nu are nimic de-a face cu neantul polonez. Aici nu e neant: există o lume dedesubtul avionului, dar ai putea să juri că omul nu a trecut niciodată pe acolo. În zadar cauți orice ar putea semăna cu un drum, o casă sau chiar o potecă. Nimic altceva decît dealuri

împădurite şi ninse, cît vezi cu ochii.

Totuşi, dacă ar fi să-l cred pe Soljeniţîn, au existat fiinţe umane pe-aici. Oare gulagurile or fi fost subterane? Sau poate că zăpada ascunde urmele omului. Nu, e imposibil: am survolat Polonia şi Rusia, la fel de înzăpezite, iar drumurile şi casele se vedeau foarte bine. Cu atît mai mult cu cît sîntem în 10 ianuarie: plapuma albă nu s-a aşternut de ieri. Or, aici, omătul pare pur şi simplu neatins. Este aiuritor.

Privesc localizarea aparatului pe ecran: abia am pătruns în această enormă Siberie, mai avem vreo cinci ore de zbor, pe puţin, pe deasupra ei. De îndată ce voi zări un semn de civilizaţie voi începe să-ţi scriu din nou.

O oră mai tîrziu: tot nimic. Mi se pare că ar fi trebuit să văd măcar şine de cale ferată: unde este faimosul Transsiberian? În fond, sînt încîntat de această situaţie; literaţii l-au considerat pe tînărul Cendrars un farsor: Proza Transsiberianului ar fi pura fantasmagorie a unui adolescent, pentru că acea faimoasă fugă spre Est n-ar fi avut loc. Iar eu le dau replica: evident, ochelarişti premiaţi ce sînteţi, că Cendrars nu s-a inspirat din Transsiberian. Şi asta din pricină că trenul acesta nu există. Decît să-l faceţi mincinos pe poet, de ce nu l-aţi admira mai bine, pentru că a scris unul dintre cele mai frumoase texte din lume, consacrat unui drum de fier inexistent?

Din cauză că mă uit pe fereastră, sfîrşesc prin a mă crede Cendrars fugind de Europa cu o fată în minte, el, cu o tîrfă sifilitică pe care o numeşte micuţa Jehanne de France, eu, cu tine. La începutul poemului, ai impresia că ea îl însoţeşte de-adevăratelea. încetul cu încetul, înţelegi că ea este doar un gînd. Iar tu, care nu ai nimic dintr-o tîrfă sifilitică, mă însoţeşti cu gîndul – şi această evocare este atît de puternică încît, uneori, eşti aici de-adevăratelea.

O oră mai tîrziu: tot nimic. Cîte mii de kilometri am zburat fără să văd măcar o urmă de om? Eu, care am angoasa suprapopulării planetare, nu pot decît să mă bucur de un asemenea spectacol. Peisajul este de o monotonie admirabilă; aceste dealuri perpetuu depopulate constituie viziunea cea mai reconfortantă din cîte ar putea exista. îţi regăseşti credinţa în Apocalipsă: ce bine se poate lipsi Pămîntul de noi! Cît va fi de nobil şi de calm atunci cînd noi vom fi dispărut!

O oră mai tîrziu: tot nimic. Voi cîştiga pariul. Dacă amintirile

mele şcolare sînt exacte, fluviul Amur s-ar afla cam în această zonă. Toate astea sînt pline de înțeles: fluviul Amur nu şi-a ales drept albie o regiune suprapopulată ca Bangladeshul sau Belgia; a ales teritoriul cel mai puțin frecventat. Amurul nu şi-a ales drept albie o zonă caldă ori temperată; îi place acolo unde gheţurile au făcut viața dacă nu imposibilă, atunci măcar aspră şi grea. Dintre ținuturile reci, a optat pentru cel mai puțin ospitalier, pentru ca zăpada lui să rămînă intactă. Cînd spui „Siberia", nimănui nu-i vine să zîmbească: este un cuvînt care te duce cu gîndul la închisoare şi moarte. Oamenii normali nu simt nevoia să exploreze Siberia: trebuie să fii nebun ca să-ți doreşti să mergi să vezi pe unde curge fluviul Amur.

Şi-apoi, nu este semnificativ că Amurul este un fluviu şi nu un munte, o cîmpie sau un podiş? Nu este oare fluviul, prin excelență, ceea ce curge, ceea ce se schimbă necontenit? Iubirea nu este oare sentimentul cel mai heraclitean din cîte există? Nu te scalzi de două ori în aceeaşi iubire.

Fluviul este cel care uneşte pămîntul cu marea, stabilul cu instabilul, cunoscutul cu necunoscutul. Fluviul este cel care colectează cele mai mici pîraie din împrejurimi, aşa cum iubirea uneşte simpatiile din debitul inferior pentru a forma un şuvoi torențial. Fluviul este cel care e, rînd pe rînd, calm şi navigabil, se grăbeşte apoi spre cascadă sau, mai curînd, spre prăbuşire.

Analogia cea mai frapantă este că fluviul e nesecat. În perioada de secetă scade şi lasă uneori impresia că a dispărut: totuşi, e mereu acolo. îi înțeleg pe cei din Antichitate că au zeificat fluviile. Cînd eram mic, rămîneam uluit în fața capacității lor de a se adăpa la nesfîrşit. Mă întrebam de unde venea toată apa aceea şi unde avea de gînd să se ducă: marea n-o să dea în cele din urmă pe dinafară? Am fost foarte dezamăgit cînd am aflat despre condensare, despre pînza freatică şi alte explicații ale acestui mister. Există şi oameni care îți explică iubirea prin activitatea hormonală şi instinctul de reproducere.

Ar trebui să încetez să-ți mai vorbesc despre iubire: în situația ta, poate că nu e tocmai ce-ti trebuie. De altfel, tu n-ai nimic de-a face cu Siberia.

O oră mai tîrziu: Thalassa! Thalassa! Zăresc marea Japoniei. Dar ceea ce-mi pare de o mie de ori mai extraordinar este faptul că

am văzut un drum: un drum amărît, drept, ducînd la un soi de hangar lipit de ţărm. Este prima urmă de fiinţă omenească pe care o văd de mii şi mii de kilometri. N-ai idee ce efect are.

Patruzeci de minute mai tîrziu: pămînt! Iată împărăţia Soarelui Răsare. Dacă este pentru prima oară în viaţa mea că am cu adevărat senzaţia că întreprind o călătorie, este fără îndoială din pricina prestigiului acestei destinaţii: în imaginarul meu, nu există ceva mai îndepărtat, mai „în afara lumii", cum spunea Baudelaire, decît Japonia. Este iraţional, ştiu. Trebuie să cad pradă numeroaselor locuri comune, ca să am despre ţara aceasta o asemenea mitologie. Nu doresc de altfel să le reconsider: am, dimpotrivă, intenţia să le confirm prin observaţie, chiar cu riscul de a denatura. Astăzi, toată lumea vrea să distrugă miturile: mi se pare că este vulgar şi prostesc. Este cu mult mai uşor să distrugi o legendă decît să construieşti una – iar cînd ai distrus-o, mă întreb ce ai de cîştigat. în schimb, ştiu ce pierzi. Este vorba tot despre latura mea Eugenie Grandet.

Ca pentru a-mi da dreptate, iată că la fereastra mea se iveşte muntele Fuji. Ce privelişte! Stă atîrnat deasupra norilor, este alb şi perfect: corespunde punct cu punct ideii pe care mi-o făcusem despre el. Trăiască locurile comune!

În avionul Tokio-Kanazawa, aceeaşi zi

M-am dus de la aeroportul internaţional Narita la aeroportul naţional Haneda, unde am făcut scandal ca să-ti trimit faxurile. N-a ţinut. M-am dat drept şef de stat, dar m-au recunoscut: nu ştiam că moaca mea e aşa de celebră. Vrînd să-mi spună Quasimodo, mă numeau „Kajimoto". Aveam probleme de comunicare: nu înţelegeam engleza lor şi nu ştiu dacă ei o înţelegeau pe-a mea. Din schimburile noastre de cuvinte, reieşea doar că numai personalul aeroportului are acces la fax.

În afară de asta, Japonia pe care am văzut-o între două aeroporturi nu corespundea imaginilor mele naive : hotărăsc, aşadar, că nu am văzut nimic. în compensaţie, imediat ce a decolat avionul, am zărit iar lucruri pe placul meu: munţi înzăpeziţi şi pustii, nori sublimi, şi mereu muntele Fuji, care este în mod hotărît o invenţie grozavă, căci îl zăreşti de pretutindeni în această ţară.

Poate că e o hologramă.

Kanazawa este oraşul nipon cel mai înzăpezit: un curent îl leagă de Vladivostok, de unde îi vin vînturile şi clima. Cum mă mai readuce călătoria aceasta mereu la Siberia. Nici o şansă, frumoasa mea, mă întorc la fluviul Amur: asta seamănă foarte bine cu „harta îndrăgostitului". Aterizăm. Pe curînd. Cu drag, al tău,

Epiphane.

Un taxi mă conduse la luxosul hotel rezervat membrilor juriului pentru desemnarea lui Miss Internațional. Prima mea grijă a fost să trimit faxurile: am cerut să mi se remită confirmarea de primire. Era esențial ca bombardamentul meu să ajungă la destinație.

De îndată ce m-am instalat în camera mea, am început să scriu din nou: focul meu trebuia hrănit.

Hotelul din Kanazawa, aceeaşi zi.

Dragă Ethel,

Tocmai ți-am trimis o sumedenie de faxuri. Să nu crezi că ai scăpat numai cu atîta. Organizatorii s-au îndurat de noi şi ne-au dat liber pînă mîine: presupun că ceilalți membri ai juriului profită de asta ca să doarmă sau să viziteze oraşul. Eu am hotărît să te hărțuiesc.

Crezi pesemne că sînt idiot, că ar fi fost de preferat să văd Kanazawa. Să ştii că-l vizitez, în felul meu: pentru mine, să stau închis în camera de hotel şi să scriu pagină după pagină prietenei mele de suflet nu este cel mai prost mod de a cunoaşte un oraş. Oricum ar fi, cred că am văzut deja esențialul acestui loc pe parcursul drumului de la aeroport pînă aici: zăpada. N-am văzut niciodată aşa de multă: nămeți, cît vezi cu ochii. Nu am fost mințit.

Să vezi atîta zăpadă pe țărmul mării nu e un lucru obişnuit. Dar încă şi mai extraordinar este aspectul copacilor: simpli pini maritimi, care n-ar fi niciodată capabili să suporte povara acestei mase albe. Japonezilor, cărora le place să tortureze natura atunci cînd ea este perfect sănătoasă, le place să o şi salveze cînd îi merge prost: dotează fiecare copac cu cîte un catarg imens pe post de tutore, din vîrful căruia se desprinde o rețea de corzi care vin în ajutorul cîte unei ramuri şi o împiedică să se năruie. în felul acesta, încărcătura de nea este suportată de catarg. Rezultatul este unic : pinii făcuți gigea seamănă cu nişte veliere. E frumos. Se pare că este

emblema oraşului Kanazawa.

Încep să mă simt vlăguit. N-am mai dormit din Europa. Ştii de ce nu îndrăznesc să cedez acestei oboseli? Pentru că mă simt răspunzător de purtarea ta. Atîta vreme cît voi fi treaz şi îţi voi scrie, nu vei putea comite neghiobii. Mă consider Şeherezada faxului.

Camera mea e grozavă. Mai ales baia, ermetică asemenea unui poem de Mallarmé. Cînd te aşezi pe veceu, colacul se încălzeşte; cînd tragi de lanţ, primeşti un jet de apă în rect. Vana este aşa de vastă, că aş putea să invit cîţiva prieteni, dacă aş avea aşa ceva. Există cel puţin patruzeci de întrerupătoare indicate cu ideograme: aş vrea să le aprind, ca să înţeleg la ce servesc, dar nu îndrăznesc, totuşi, de frică să nu fie cumva scaunul ejectabil sau harakiri automat.

Asta e, îţi povestesc bazaconii: sînt epuizat. Mă duc la recepţie să-ţi trimit faxul acesta, apoi mă întorc să dorm puţin. Să fii cuminte.

Cu drag, al tău,
Epiphane.

Hotelul din Kanazawa, 11/1/97

Dragă Ethel,

„Să dorm puţin": ce vorbeşti! Mica mea siestă a durat pînă la miezul nopţii. M-am trezit buimac. Cît timp pierdut! M-am încotoşmănat zdravăn şi am plecat să mă plimb: nopţile nebune din Kanazawa, asta zău că e ceva! Nici ţipenie pe străzi, tăcerea cea mai adîncă. Ai crede că au murit cu toţii. Stratul de zăpadă intensifică această impresie.

Am mers pînă la malul mării: noaptea era atît de întunecată, că nu vedeam apa. În depărtare, cîteva luminiţe ale vapoarelor plutind spre Vladivostok: gîndul acesta m-a tulburat. Cîtă nebunie în puterea evocatoare a unui cuvînt: acolo unde mă aflam, nu era nimic de văzut. Or, era suficient să contemplu neantul orizontului, murmurînd „Siberia", că tremuram de emoţie.

N-am putut rămîne acolo prea multă vreme: frigul era insuportabil. M-am înapoiat străbătînd vechile cartiere ale oraşului: nu e nimic mai frumos decît aceste acoperişuri nipone îngropate sub omătul care îmi amortiza zgomotul paşilor pînă într-atît, că mă făcea să cred că eu însumi sînt absent. De n-ar fi decît plimbarea

aceasta nocturnă, şi tot merita să vin în Japonia.

Sînt aşa de obosit, că nu mă mai pot ține pe picioare: ar trebui să fiu susținut cu un catarg şi cu funii, ca pinul local. Faxul acesta va trebui să aştepte dimineața ca să plece. Dorm.

Cu drag, al tău,

Epiphane.

Camera de hotel, 11/1/97

Dragă Ethel,

Este ora douăzeci şi trei. Ai avut dreptul la un lung răgaz între faxurile mele. în ceea ce mă priveşte, am avut parte de cea mai supărătoare zi din viața mea.

La ora zece dimineața, m-am întîlnit cu ceilalți unsprezece membri ai juriului, fiecare de altă naționalitate. Nu e mare lucru de spus despre ei, în afară de faptul că m-am împrietenit cu o simpatică ambasadoare europeană. Ne întrebam cum fuseserăm aleşi pentru acest juriu în care mai figurează un dentist peruvian, un restaurator togolez şi nunțiul papal: organizatorii par să fi avut criterii de selecție dintre cele mai ciudate.

Dar mai cu seamă în ceea ce priveşte alegerea tinerelor fete criteriile de selecție sînt greu de înțeles: treizeci şi cinci de miss, cu vîrste cuprinse între şaptesprezece şi douăzeci şi trei de ani. Cele mai multe sînt de-a dreptul hidoase. Mă aşteptam ca demoazelele astea să fie fade şi nesemnificative, dar nu respingătoare. Dacă ar fi măcar de o urîțenie interesantă! Oi fi nimerit la desemnarea unei miss respingătoare?

As fi crezut că e un exercițiu de zeflemea, dacă n-ar exista în turmă cîteva creaturi drăguțe. Aproximativ cinci fete îşi merită titlul: sînt, dacă nu frumoase, cel puțin foarte plăcute. Prezența lor încurcă şi mai mult lucrurile.

Am pus ochii pe Miss Liban, care corespunde ideii pe care mi-o făcusem despre Şeherezada. Ambasadoarea europeană îmi împărtăşea opinia.

Pe parcursul întregii zile, am avut parte de discursuri interminabile despre „Adevărata Frumusețe, care este cea a sufletului": discurs cel puțin comic în gura acestor oameni care le selecționează pe miss în funcție de măsurile lor.

Domnişoarele ne-au fost prezentate în grup, apoi una cîte

una: se preciza, pentru fiecare, felul de mîncare preferat, talentul personal şi ambiţia sa. Mă tulbură să aflu că Miss Uruguay adoră lasagna, că Miss Ucraina are talent la dansuri folclorice şi că Miss Papua-Noua-Guinee aspiră (citez) „să reuşească în viaţă”.

Cel mai rău era tonul binevoitor al doamnelor patroane cu care organizatorii comentau pedigriul acestor june. Acestea fiind zise, duducile păreau încîntate de faptul că cineva vorbeşte despre ele cu glas mieros. într-adevăr, toată lumea părea copleşită, în special nunţiul papal, care era la un pas de leşin.

Printre juraţi se afla şi o doamnă în vîrstă, cu faciesul strîmb. Nu i-am reţinut identitatea. Am înţeles că este vorba despre Miss Internaţional 1960. îmi făceam socoteala că avea cel mult şaizeci de ani: părea să aibă cu douăzeci mai mult. Ai fi zis că e Baba Cloanţa. De fiecare dată cînd o candidată era considerată drăguţă, ea striga: „Arătam mai bine decît ea cînd eram tînără”. Era pe cît de caraghios, pe atît de sinistru.

Una dintre concurente, Miss Brazilia, îmi provocă o şi mai mare consternare decît celelalte. De o vulgaritate dezgustătoare, dar nu zeflemitoare şi plină de spirit în maniera unei tîrfe de la Sala Saint-Martin, nu, avea vulgaritatea searbădă a unei dansatoare de music-hall la primul ei bal.

— E cea mai nasoală, am şoptit la urechea prietenei ambasadoare.

Mă aprobă fără rezerve.

Dar n-o să-ţi vorbesc trei ceasuri despre aspectul obscen al acestei alegeri: cînd ai văzut un concurs de frumuseţe, ştii la ce să te aştepţi. N-o să fac pe miratul. Dar era de o mie de ori mai dezgustător decît pentru ce mă pregătisem eu. Dacă şi-ar fi afişat fără ipocrizie cinismul, n-aş fi fost şocat: cînd vinzi carne, cel puţin nu ascunde că eşti măcelar. Îmi pare că am asistat la prostituţie deghizată în operă caritabilă.

La sfîrşitul după-amiezii, s-a votat. Nu-mi schimbasem părerea despre mica libaneză. La întrebarea „Care este ambiţia dumneavoastră în viaţă ?”, ea răspunsese: „Să cîştig un concurs de frumuseţe”. Am considerat că e un răspuns foarte bun.

Organizatorii au purces la numărătoarea voturilor, apoi au venit să anunţe rezultatul cu mare pompă. Zîmbeau cu gura pînă la urechi. Au început prin a spune că aprobau sută la sută alegerea

juriului, şi-atunci am început să mă tem de ce-i mai rău. Aveam dreptate: premiul l-a luat braziliancă.

Ambasadoarea şi cu mine eram revoltaţi. Am încercat să-i descoasem pe membrii juriului: închipuie-ţi că au votat cu toţii pentru Miss Brazilia. I-am întrebat de ce, şi mi s-a răspuns: „Pentru că e o fată agreabilă, sănătoasă şi cu un zîmbet plăcut".

— Ar fi trebuit să ne avertizeze că era vorba despre alegerea lui Miss Baden- Powell, i-am spus amicei mele.

După fanfară şi aplauze, Miss Internaţional 1960 a fost invitată să rostească un discurs. A profitat de asta ca să precizeze că ea însăşi a votat pentru Miss Brazilia: după ce şi-a motivat alegerea, a precizat totuşi că ea arătase cu mult mai bine în vremea tinereţii sale. A fost cel mai reuşit moment al serii.

Urmă un banchet prezidat de Miss Internaţional 1997, încă îmbujorată de surpriză. La dreapta sa, organizatorul-şef. La stînga, nunţiul papal. Prefer să nu ştiu ce se întîmpla pe sub masă. Am plecat înainte de sfîrşit, era de nesuportat. Mi-ar plăcea să ştiu în virtutea cărei ironii ţara cea mai rafinată de pe planetă este scena celui mai vulgar eveniment monden al anului.

Mă întorc mîine seară. Mă duc să-ţi trimit prin fax asta la recepţie şi-apoi dorm.

Cu drag, al tău,

Epiphane.

Nu am dormit: destinul a vrut să petrec noaptea cea mai grotesca din existenţa mea.

M-am culcat cu Ethel în gînd. încetul cu încetul, mi-am dat seama că în cameră era o căldură îngrozitoare. M-am trezit ca să reglez instalaţia de climatizare, dar nu am găsit întrerupătorul adecvat. Am telefonat la recepţie ca să le cer ajutorul: mi se explică politicos că în hotel camerele nu dispuneau de încălzire autonomă şi că, prin urmare, era imposibil să reduc temperatura din camera mea. Am propus atunci să se reducă termostatul pentru întregul hotel.

Mi se răspunse, tot cu o curtoazie extremă, că, din nefericire, ceilalţi clienţi erau foarte mulţumiţi de temperatura din camere.

— Cum pot fi mulţumiţi în etuva asta ?

— Noaptea trecută, domnule, a fost aceeaşi temperatură, şi v-a convenit.

— Eram obosit. Epuizarea te face să-ţi fie frig.

— Poate că domnul ar trebui să ia un somnifer.

— Am încercat să deschid o fereastră, dar nu am reuşit. Aţi putea să trimiteţi pe cineva ca s-o deschidă?

— Este imposibil, domnule. Ferestrele sînt blocate. Kanazawa este un oraş măturat de vînturile din Siberia şi...

— Ştiu, ştiu. În sfîrşit, trebuie să existe o soluţie! Crap de cald.

— Ne pare rău, domnule.

Frizam un incident diplomatic: cu cît mă enervam mai tare, cu atît recepţionerul avea o voce mai contorsionată. M-am gîndit brusc că, dacă aş continua, tradiţia avea să-l constrîngă pe acest nefericit să-şi facă seppuku în faţa mea pentru a spăla onoarea hotelului. Am abandonat partida şi am pus receptorul în furcă.

M-am culcat la loc, gîndindu-mă că dacă o sută de clienţi suportau această căldură, voi fi şi eu în stare s-o suport. Zece minute mai tîrziu, mă sufocam. Am făcut un duş rece, care avu drept unic efect că-mi făcu sîngele să fiarbă. Am încercat atunci metoda mentală: m-am concentrat pe noţiuni reci, îngheţată, Polul Nord, zăpezi veşnice, crivăţ, filmele lui Besson etc. Eficacitate nulă.

Înnebunit de furie, m-am izbit de fereastră. Nici un rezultat. Furia mea creştea cu fiecare secundă. Am sfîrşit prin a mă sălta cu picioarele pe pervaz, pentru a multiplica forţa tracţiunii prin greutatea corpului meu. Am strigat vorbe care evocau violul conjugal.

Mînia trebuie că-mi descătuşase forţele, căci fereastra se deschise brusc, azvîrlindu-mă pe covor. Eram buimăcit.

Respiraţia Siberiei nu avu nevoie decît de o clipă ca să umple întreaga încăpere. Extazul meu în faţa acestui suflu de puritate descrescu în mai puţin de o clipă. M-am refugiat în pat: tremuram întruna. Am încercat să închid la loc fereastra: era imposibil. Vîntul care se năpustea cu violenţă nu-mi permitea nici măcar să clintesc geamul.

Am îmbrăcat puloverele, paltonul, mănuşile, fularul şi şosete de lînă. M-am vîrît iarăşi în pat, ascunzîndu-mi capul sub pături. Impresia că sînt închis într-un frigider nu se diminua.

Baia ar fi putut fi o soluţie, dacă nu aş fi lăsat uşa deschisă: era la fel de frig ca în cameră. M-am gîndit să umplu vana cu apă fierbinte şi să-mi petrec noaptea acolo, dar riscam să mă înec dacă adormeam; mi se relataseră mai multe accidente de acest fel. Or, nu

puteam muri fără să o fi revăzut pe iubita mea.

Am încercat din nou metoda psihologică, gîndindu-mă la ecuator, la metroul în orele de vîrf, la gura sobei, la erupția Vezuviului şi la filme pornografice. Fără nici un rezultat, dacă nu punem la socoteală că visai la plăcerea solitară: poate că m-aş fi putut încălzi făcînd din mîna mea femeie. Observasem, vai, că acest tip de practici are un efect identic cu cel al unui pahar de votcă: foarte cald în primele zece minute, după care ți-e şi mai frig.

Se adăuga la asta un fenomen romantic, prostesc de romantic: de cînd eram îndrăgostit, acest soi de juisare autonomă mă deprima.

N-aş fi îndrăznit în ruptul capului să telefonez la recepție şi să cer o altă cameră: asta m-ar fi obligat să mărturisesc atacul asupra ferestrei, de care nu eram prea mîndru. Nu numai asiaticii se tem să nu se facă de rîs. Socoteam că a doua zi o să părăsesc hotelul fără o vorbă de explicație şi o să las personalul să constate pagubele.

Nu, nu exista nici o soluție. Eram condamnat să mă transform într-un bloc de gheață. Suferința nu întîrzie să devină insuportabilă. La capătul puterilor, am renunțat la somn: m-am îmbrăcat şi am coborît la barul de la parter.

Cînd am trecut prin fața recepționerului, acesta mă privi cu un aer confuz:

— Domnul nu poate dormi? Domnului îi este prea cald?

— Este în regulă, nu mi-e somn, răspunsei, ca nu cumva să se sinucidă.

Dar, de fapt, eram mort de oboseală. Am comandat un espresso ca să mă trezesc. Cum nu mă simțeam mai energic, am mai cerut unul, apoi pe-al treilea şi aşa mai departe. La al optulea, am început să ies din toropeală. Cinci minute mai tîrziu, deliram.

Îndopat cu cafeina, creierul meu ținea discursuri în comparație cu care Oda bucuriei evoca un marş funebru. Eram omul cel mai fericit de pe pămînt: „Lumea îmi aparține. Urîțenia mea o stăpîneşte veşnic, iar dragostea mea este la înălțimea spaimei pe care ea o trezeşte.

Ethel! Te iubesc! E o bucurie să te iubesc! Frumusețea este fragilă, nu durează. Hidoşenia mea este solidă şi fiabilă. Biată Ethel, trebuie să te protejez. O să-ți spun că te iubesc: vei plînge de fericire!”.

Am urcat în cea mai mare viteză în camera mea polară ca să caut ceva de scris. Am coborît la bar şi am redactat un fax la fel de

excesiv ca beția mea. Victoria se afla în vîrful stiloului meu.

Kanazawa, 12/1/97

Ethel,

Mă gîndisem să nu-ți mai scriu înainte de întîlnirea noastră din această seară. M-am răzgîndit.

Starea mea mentală din clipa aceasta ar putea fi calificată drept bizară; mi se pare totuşi că, pentru prima oară în viață, sînt normal. Este ora trei dimineața, n-am dormit nici o clipă, în pofida oboselii.

Ethel, îți aduci aminte ziua aceea de sfîrşit de decembrie cînd ai venit la mine, disperată, şi cînd eu ți-am vorbit despre pasiunea pe care Xavier o avea pentru tine? Te luasem în brațe şi-ți spuneam fraze consolatoare: „Te iubeşte, nu trăieşte decît pentru tine etc". Nu se poate să fi uitat. Iar eu, cu atît mai puțin: este singura dată cînd ți-am spus adevărul.

Din moment ce ai încetat să fii oarbă în ceea ce-l priveşte pe tipul ăsta care nu te merită, nu poți oare împinge clarviziunea pînă la a discerne cine era – cine este – acest „el" care îți declara iubirea sa?

Nu ai toate cărțile în mînă? Ce crezi despre un bărbat care nu te poate părăsi trei zile fără să te bombardeze cu faxuri ? Dacă n-as fi fost asa de urît, ai fi înțeles de mult, iar eu n-aş fi întîrziat atîta să ți-o spun. Dar eram atins de sindromul lui Cyrano de Bergerac – chiar dacă acesta, în comparație cu mine, era frumos ca un astru.

Vezi tu, în noaptea asta am înțeles un lucru important. Mutra mea pocită este un dar al cerului. Nimeni n-a fost mai favorizat ca mine. Dacă n-aş fi fost aşa de hidos, n-aş fi fost cuprins de o iubire atît de măreață pentru tine. Cuvîntul este lipsit de vigoare: te-am iubit din prima clipă, în ultimul hal.

Tu eşti cea mai frumoasă, iar eu sînt cel mai urît din lume: iată dovada că sîntem sortiți unul altuia. Nimeni nu are nevoie în aceeaşi măsură ca mine de mîntuirea frumuseții tale, nimeni nu are nevoie în aceeaşi măsură ca tine de infamia urîțeniei mele. Fără tine, sînt un gunoi torturat de propria mizerie, fără mine, eşti un înger, victima propriei sale purități.

Tu eşti grația şi, ca atare, eşti la cheremul primului venit. Eu sînt dizgrația şi, în această calitate, nimeni nu este dispus să se

sature cu mine. Asta pică bine: nu mi-a fost niciodată poftă decît de tine.

Pămîntul nu e populat doar de Xavieri mai mult sau mai puțin plăcuți privirii, dar care au cu toții ceva de păgîn: ei nu cred în tine, o, unică religie revelată. Eu cred în tine şi sorb din cultul tău o putere necunoscută muritorilor.

N-ai idee, dragostea mea, de puterea care îmi vine de la tine! Marx nu era marxist, Isus nu era creştin, iar Ethel nu este etelică: e în firea lucrurilor. Eu sînt etelic, fuziune perfectă între etilic şi eteric : nu e nici un joc de cuvinte, nu e nimic altceva decît devoțiune.

Devoțiunea nu are nimic de-a face cu devotamentul: eu nu-ti sînt devotat, eu ție mă închin. Fără ştirea ta, divinitatea a pus ochii pe mine, iar tu îmi eşti sortită asa cum Fecioara este sortită albului, asa cum Dumnezeu îi aparține aceluia care crede în El.

Dar destul cu teologia, te iubesc pînă la a fi una cu tine. Spuneai că sînt fratele tău: nu greşeai, căci frumusețea ta şi urîțenia mea sînt consangvine, grația ta este sora dizgrației mele.

Sîntem gemeni, dragostea mea. Ne asemănăm aşa cum binele se aseamănă cu răul, aşa cum îngerul se aseamănă cu fiara. Dacă trupul meu s-ar uni cu al tău, nu ne-am mai putea desface niciodată. Şi tocmai asta vreau.

Îți voi trimite îndată faxul. Vei observa că nu l-am început cu „Dragă Ethel"; tu ştii, de-acum înaine, că eşti cu mult mai mult de-atît.

Vei remarca de asemenea că nu voi încheia cu „Cu drag, al tău", căci dragostea mea pentru tine nu se împiedică de o vocabulă.

Al tău,

Epiphane.

Am ordonat ca faxul să fie trimis neîntîrziat. Recepționerul mă privea ca pe unul care şi-a pierdut mințile: avea dreptate. Era ora şase dimineața în Japonia şi ora paisprezece acasă la Ethel: peste cîteva secunde avea să ştie. La gîndul acesta, îmi vîjîia capul. Arboram un orgoliu de neînțeles.

Am urcat în cameră să-mi fac bagajele. Deschizînd uşa, am avut un şoc: zăpada invadase interiorul încăperii şi tapisa pereții şi mobila cu un strat de chiciură, ca în filmul Doctor Jivago. Îmi păru culmea romantismului. În baie mă aştepta o surpriză şi mai ciudată:

apa din veceu înghețase. Trebuia să spargi gheața ca să-ți faci nevoile.

Mi-am încuiat valiza congelată şi am coborît din nou. Recepționerul îmi întinse hîrtia care confirma faptul că ultimul meu fax ajunsese cu bine. Brusc, m-am simțit mai puțin mîndru.

Un taxi mă duse la aeroportul din Kanazawa. Răsări soarele, şi acest loc comun îmi aduse aminte că mă aflam în Japonia şi că nu văzusem nimic din ea, ca să spun aşa. Şi în acelaşi timp mă gîndeam că e tocmai dimpotrivă: niciodată vreo altă țară nu exercitase asupra mea o influență mai hotărîtoare. Aici, pentru prima oară în viața mea, m-am simțit îndreptățit să-mi rostesc cu voce tare secretul, începeam să mă întreb dacă această inițiativă fusese chiar atît de admirabilă : declarația mea de dragoste n-o fi fost pur şi simplu un gest de kamikaze ? Şi odată potolit sentimentul triumfător în legătură cu ceea ce mi se păruse a fi curaj, ce altceva îmi rămînea decît consternarea de a fi trădat cea mai prețioasă dintre tăcerile mele?

Creierul meu îşi revenea din beție. Efectele cafeinei se inversau: simțeam un amestec toropitor de spaimă şi oboseală. Cînd avionul decola, stomacul meu coborî mai multe etaje. Nu am avut nici măcar puterea să privesc pe hublou.

La Tokio a trebuit să schimb aeroportul şi mi-a luat o grămadă de timp. Formalitățile sfîrşiră prin a-mi scădea moralul. Urcai în Boeing, dorindu-mi să explodeze şi să nu existe supraviețuitori.

Zborul de întoarcere a fost un chin nesfîrsit. Mişcarea de rotație a Pămîntului nu lucra în favoarea noastră, asa încît călătoria dură cu două ore mai mult. Asta-mi era norocul. Starea mea de spirit era la pămînt, pe cît fusese la înălțime la zborul în sens invers. Cu cît ne apropiam de Europa, cu atît eram mai îngrozit de mărturisirea mea.

Urma să zburăm deasupra Uralilor cînd am comis tîmpenia de a reciti faimosul fax: scopul era să mă conving că declarațiile mele nu fuseseră chiar atît de grave. Dar vai, recitindu-l, a trebuit să admit evidența: textul meu era şi mai rău decît în amintirea mea. Era înspăimîntător.

Dacă aş fi fost măcar în stare să dorm. Noaptea albă mă epuizase, dar de fiecare dată cînd mă cuprindea somnul, ajungeam la convingerea că o pierdusem pe Ethel pentru totdeauna.

La capătul puterilor, i-am cerut stewardesei două aspirine; acidul acetilsalicilic are un efect hipnotic asupra mea. Cu o oră îna-

inte de sosire, mă treziră nişte zgomote înfundate; era vecina mea care rîgîia. Această amabilă doamnă îmi explică fără urmă de jenă că cea mai mare plăcere a sa este să bea apă gazoasă în avion: presiunea, diferită de cea de pe pămînt, declanşa rîgîieli uluitoare.

Consternat, am înţeles că eram genul de bărbat căruia femeile îi rîgîie în nas. Iubita mea trebuie că se strîmbase de rîs citindu-mi faxul.

Ghinionul meu a vrut ca Boeingul să nu se prăbuşească.

La întoarcerea acasă, a trebuit să-mi reglez ceasul după ora locală, în toate sensurile acestui termen. Era duminică, 12 ianuarie, ora nouăsprezece, eram tipul cel mai nasol de pe Pămînt şi urma să-mi asum consecinţele celor scrise de mine.

Am format numărul de telefon al lui Ethel aşa cum apeşi pe trăgaciul unui revolver lipit de propria tîmplă.

— Eu sînt.

— Bună seara, îmi răspunse o voce atonă.

— Ai primit faxul meu de azi-dimineaţă? am întrebat prosteşte.

— Da. Tăcere.

— Nu vreau să vorbesc despre asta, Epiphane.

— Nu la telefon, în orice caz. Să vin la tine?

— Nu vreau să te văd.

— Nu e posibil! Trebuie să vorbim despre asta.

— Nu sînt de aceeaşi părere.

— Şi-atunci ? Sînt obligat să-ţi vorbesc ca şi cînd nu ţi-aş fi scris faxul acesta?

— Nu stiu.

Avea o voce monocordă şi stinsă ca a unui zombi. Profitai de ceea ce credeam că e slăbiciune:

— Vin la tine.

O jumătate de oră mai tîrziu, eram la ea. Deschise uşa fără să mă privească. Era îmbrăcată extrem de elegant: desigur că nu pentru mine.

— Pentru Xavier te-ai făcut aşa de frumoasă?

— N-am chef să vorbesc despre asta.

— Dar despre ce ai chef să-mi vorbeşti?

— Despre nimic.

— Nu ai nimic să-mi spui?

— Aşa e.

— Mincinoaso. Eşti furioasă pe mine. Eşti gata să-mi faci accese de mînie.

— Esti vanitos.

— Nu mai sînt prietenul tău cel mai bun?

— Cum ai putea să mai fii ?

— Tocmai bine. N-am avut niciodată chef să fiu prietenul tău cel mai bun.

— Trebuia să-mi fi spus din prima zi.

— Asta-mi reproşezi? Poți să-i porți sîmbetele cuiva doar pentru că a fost secretos?

— Secretos? Vrei să spui fals, mincinos, trădător?

— Vezi, aveam dreptate: eşti furioasă pe mine.

— Nu. Furia se învecinează cu dragostea. Iar tu îmi inspiri dezgust.

— Nu e nimic dezgustător în atitudinea mea. Te iubesc, iar tu nu mă iubeşti. Nu e vina nimănui. Mi-am ascuns dragostea aşa de multă vreme pentru că o ştiam fără speranță. Am comis prostia să ți-o mărturisesc. E limpede că m-am înşelat. Nu crezi că reacția ta e o pedeapsă suficientă ?

— Nu.

— Şi eu care te credeam ființa cea mai amabilă din lume.

— Ei, asta-i bună. Spune-mi că e vina mea.

— Tocmai ți-am spus că nu e vina nimănui. E o poveste tristă. De ce ar trebui să acuzăm pe cineva?

Sună telefonul. Era Xavier. Din puținul pe care l-am prins, el anula întîlnirea din seara aceea. M-am bucurat. Iubita mea avea chipul descompus.

— Mereu la fel de delicat, băiatul ăsta !

— Are multe defecte. Dar în comparație cu tine, e un sfînt.

— Să nu exagerăm. Crezi că e un motiv suficient ca să nu-i dai papucii?

— Asta nu-i treaba ta.

— Vreme de săptămîni întregi, mi-ai povestit despre el cele mai intime detalii, şi-acum nu mai este treaba mea?

— Dac-ai şti ce rău îmi pare!

— Iar eu, nu crezi că am suferit ascultîndu-ti confidențele interminabile?

— Eşti singurul vinovat. Dacă mi-ai fi spus adevărul de la bun

început, nu ți-aş fi povestit niciodată nimic.

— Dacă ai fi avut un pic de finețe, ai fi putut pricepe acest adevăr fără să ți-l dezvălui eu. Aveai la dispoziție trei miliarde de semne ca să te lămureşti ce hram port.

— Iar e vina mea, zîmbi ea, maliţioasă. Expresia aceasta mă făcu să turbez.

— Nu eşti decît o idioată. Îți ruinezi viața cu imbecilul ăsta care te chinuie tot timpul, iar pe mine, a cărui singură crimă este că te iubesc, mă tratezi ca pe-un cîine.

Se ridică să caute o oglindă pe care mi-o întinse.

— Crezi că nu ştiu cît sînt de urît ?

— Aşa s-ar spune.

— Eşti josnică. Rîse.

— Bineînțeles. Eu sînt cea josnică.

— Poți să-ți imaginezi cît am suferit, cît sufăr încă?

— Ei, haida-de! În fax scrii că mutra ta pocită e un dar al cerului.

— Noaptea trecută eram nebun de legat. Dac-ai şti cît îmi pare de rău...

— Săracul martir.

— Cum îți poți bate joc tu de-un biet nenorocit ca mine? Nu mai înțeleg nimic. Ai inima cea mai împietrită şi mai insensibilă cu putință.

Izbucni în rîs.

— Fără umbră de îndoială. O să-ți rezum situația. Epiphane este bărbatul cel mai urît de pe fața pămîntului. Aşa s-a născut şi este limpede că nu e vina sa: nu există vreun mijloc ca să-l facem mai frumos. Epiphane creşte mare şi se îndrăgosteşte. De cine? De o fată care, după părerea lui, e cea mai frumoasă de pe planetă. Nici o şansă: fata asta, pe nume Ethel, nu îi împărtăşeşte dragostea. De ce? Pentru că este o creatură superficială, incapabilă să vadă sublimele calități ale sufletului acestui bărbat. Ce ființă mărginită, această Ethel! Ea ar trebui să ştie că nu e permis să te opreşti la aparente ! Nu vedem bine decît cu inima bla, bla, bla. Bietul Epiphane, batjocorit fără milă în iubirea sa pură ! Ah, dacă ar fi dat măcar peste o fată cu suflet nobil, care să-i fi putut vedea frumusețea din spatele urîțeniei sale. Nimic nou sub soare: i s-a întîmplat asta şi nefericitului Quasimodo. Această victimă vrednică de milă, victima înnăscută,

care nu trăieşte decît cele mai nobile sentimente.

Vorbea cu fulgere în priviri. Nu o văzusem niciodată asa. Continuă:

— Dar, ca din întîmplare, cînd Quasimodo-Epiphane al nostru se îndrăgosteşte, el nu iubeşte o fată urîtă cu suflet admirabil căreia el să-i fi descoperit comorile neştiute şi care ar fi fost vrăjită de comuniunea lor spirituală. Nu, eroul nostru nu caută în direcţia asta, ba chiar le disprețuieşte pe fetele cu un fizic prea puțin avantajos.

— Ascultîndu-te, ai zice că sînt un criminal.

— Este părerea mea. Fățărnicia este o crimă. Domnul-cu-suflet-frumos care se declară campionul frumuseții interioare, care face pe martirul înfățişării sale, care acuză societatea noastră superficială, acest domn ar vrea să fie iubit pentru calitățile lui invizibile. Şi pe mine, pentru ce calități nevăzute mă iubeşti?

— Nu duci lipsă de ele.

— Îndrăznesc să o cred. Dar nu pentru aceste virtuți te-ai aşternut la picioarele mele.

— Ce ştii tu ?

— Cîtă rea-credință! Mi-ai vorbit întruna despre frumusețea mea.

— Asta nu mă împiedică să-ți admir alte o mie de calități.

— Te rog. Ipocrizia are limitele ei. înainte de mine, ai iubit pe cineva?

— Niciodată.

— Atunci e şi mai grav. Prima dragoste e crucială. Cum vrei să fii credibil cu toate discursurile tale frumoase despre lupta împotriva aparențelor cînd tu ai aşteptat s-o întîlneşti pe cea pe care o consideri cea mai frumoasă din lume ca să te îndrăgosteşti? Cel mai rău este că pe mine mă faci să par o tîrîtură. Dar ticălosul eşti tu! Tu pretinzi de la mine o noblețe a sufletului de care tu însuți eşti incapabil. Aştepți de la mine să fiu oarbă la fizicul tău, iar tu joci rolul victimei pentru că eu nu consimt una ca asta. în vreme ce, dacă aş fi fost nasoală ca tine, nu te-ai fi uitat niciodată la mine!

— Absolut convingător. A existat o ruptură în comportamentul meu. Sînt incoerent, dar asta nu-i o crimă.

— În această situație, este o crimă. Este îngrozitor să primeşti o scrisoare aşa de frumoasă de la cineva pe care nu-l poți iubi.

— În sfirşit, o vorbă bună!

— Nu e o vorbă bună, e o vorbă de dezgust. Mi-aş fi vîndut sufletul ca să primesc o asemenea scrisoare, dar nu de la tine.

— Xavier al tău ar fi incapabil să ți-o scrie, dacă la el te gîndeşti.

— Ştiu. Şi mai ştiu că tu eşti singurul în stare de o asemenea iubire.

— Nu înțeleg. Acum două secunde, mă insultai, spuneai că te iubesc pentru cele mai rele motive, iar acum spui că iubirea mea este fără egal.

— Nu e, vai, o contradicție. Iubirea ta îşi are rădăcinile în bălegar: poate că din pricina asta florile ei sînt aşa de frumoase. Şi de-asta îmi repugnă. Dacă declarația ta de dragoste nu m-ar fi tulburat, aş fi găsit-o demnă de milă; or, nu am găsit-o demnă de milă, ci dezgustătoare. Cum să nu fiu dezgustată, descoperind că unicul bărbat care ar putea să mă iubească aşa cum mi-aş dori să fiu iubită este un monstru respingător ?

— Vorbele tale mă încîntă şi mă aduc la disperare.

— Nu e cazul să fii încîntat, Epiphane.

— Să aflu că vorbele mele te-au emoționat, este deja magnific.

— Emoționat ? N-ai înțeles nimic. M-au întors pe dos. La sfîrşitul faxului tău, vorbeşti despre ce ar însemna să faci dragoste cu mine. Dar ca să fiu în stare să mă culc cu tine, ar trebui să fiu într-o ureche.

— Poți fi şi pur, şi într-o ureche în acelaşi timp. Este cazul meu.

— Nu e nimic pur în tine.

— Bine. Să admitem, nu e nimic pur în mine. N-aş putea să sper, totuşi?

— Nimic ! Nimic!

— Dar din moment ce vorbele mele îți plac, am putea trăi o iubire în scris.

— Eşti nebun. Nimic nu e mai fizic decît cuvintele. Nu mai insista, Epiphane. între tine şi mine nu e posibil nimic. Mi-aş dori să nu te fi întîlnit niciodată.

Tăcere. Am jucat totul pe-o singură carte:

— Ba da. între tine şi mine rămîne o legătură pe care o ignori.

— Care ?

— Coarnele. Ai păstrat diadema din film?

— Deghizarea mea în taur? Da.

— Poți să mi-o dai mie ? N-ai idee ce prețioasă e pentru mine.

— Cu condiția ca după aceea să dispari din viața mea.

— Jur.

Se duse să o caute şi mi-o dădu.

— Nu te ştiam fetişist.

— Nu ai fost nicicînd mai frumoasă ca atunci cînd purtai coarnele astea pe cap.

Le atinsei vîrful cu un deget care sîngeră.

— Atenție. Sînt primejdioase. Cînd jucam rolul taurului, de o mie de ori a fost cît pe ce să-l străpung de-a binelea pe matador.

N-ar fi trebuit să-mi spună asta. Era o provocare.

— Nu simți pentru mine nici măcar tandrețe, Ethel?

Mă privi cu tristețe.

— Mi-ar plăcea să simt tandrețe pentru tine, Epiphane. Mi-ar plăcea să fiu într-atît de perversă ori de nebună, încît să răspund iubirii tale. Dacă te-aş fi iubit, cred că aş fi fost nespus de fericită. Am ajuns să mă blestem că nu am fost în stare să te iubesc. Iar pe tine te blestem că m-ai încîntat cu promisiunea unei iubiri atît de frumoase. Nimic nu va mai fi posibil între tine si mine.

— Ba da.

— Ce anume? întrebă cu un suspin dezamăgit.

— Un sărut de adio.

— Grozavă afacere ! zîmbi ea.

Îşi regăsise blîndețea. S-a apropiat de mine. Am desfăcut larg brațele şi le-am împreunat în jurul ei. Mă simțeam plin cum nu mai fusesem niciodată. Ea închise ochii ca să nu vadă gura mea sărutînd-o pe a ei. Nu-mi văzu nici mîinile apucînd diadema de taur şi înfigîndu-i coarnele în şale. Scoase un țipăt. Murmurai, cu glasul cel mai iubitor din lume:

— Uite: totul este posibil între tine şi mine. Şi pentru eternitate.

În prezent, mă aflu în arest pentru asasinat. Avînd în vedere încetineala justiției, procesul nu va avea loc decît peste un an. Voi pleda vinovat şi vor face cu mine ce vor vrea. Mi-e totuna.

Am tot timpul să scriu şi să recitesc ce am scris. Şi mai cu seamă, am timp să mă gîndesc la Ethel. Nu mi-e ruşine că am ucis-o.

Norocul e de partea mea: am fost decretat atît de periculos, încît sînt ținut deoparte, într-o celulă individuală.

În carceră îşi descoperă Julien plenitudinea iubirii pentru

doamna de Renal, într-o temniță ajunge Fabrice să o posede pe Clelia. Stendhal are dreptate: cu condiția să fii izolat de inoportuni, închisoarea este un spațiu erotic.

Aici, urîțenia mea a încetat să mai fie o problemă: nu e nimeni s-o vadă, nimeni să mi-o reflecte. Şi mi-a fost dat, în sfîrşit, să fiu singur cu iubita mea. I-am devenit indispensabil: într-adevăr, ea nu este nimic fără mine. Cine altul decît mine poate să-i redea viața prin amintire? Cine altul decît mine, acum, îi poate potoli setea de a exista? Dacă Orfeu ar fi fost asasinul lui Euridice, poate că ar fi reuşit să o scoată din Infern.

Nu există iubire imposibilă.